هەرێمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پڕۆتۆکۆڵەکان

٩٤

ساڵی/ ٢٠١٤ – بەرگی نەوەت و چوار

چاپی یەکەم/ ساڵی ٢٠١٤

پێڕیست

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی دەسپێك خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە ٢٠١٣/١١/١٦ ل ٥

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی دەسپێك خولی چوارەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە ٢٠١٤/٤/٢٩ ل ٢٩

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (١) خولی چوارەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە ٢٠١٤/٥/٤ ل ٤٥

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (٢) خولی چوارەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە ٢٠١٤/٥/٧ ل ١٠٩

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (٣) خولی چوارەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە ٢٠١٤/٥/١٣ ل ١٨٣

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (٤) خولی چوارەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە ٢٠١٤/٥/١٤ ل ٢٦١

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (٥) خولی چوارەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە ٢٠١٤/٥/٢٠ ل ٣٤٣

بەڕێز د. ڕێواز فائق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەگوێرەی ماددەی ٣١ لە پەیرەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان ئەگەر کورسیەکی پەرلەمان بەتاڵ مایەوە ئەوە کاندیدێکی تری هەمان لیست جێگای ئەگرێتەوە، کاك ارسلان دەست لەکارکێشانەوەی پێشکەش کردووە، لە هەفتەی ڕابردووەوە ناوی هاوکارمان کاك سەرکار سەرکەوت سەرحەدممان پێشکەش کردووی، پرسیارەکەمان ئەوەیە بۆ نەخراوەتە بەرنامەی کار؟ و تکامان ئەوەیە لە دانیشتنی داهاتوو بخرێتە بەرنامەی کار، لەبەر ئەوەی ئێمە پێویستمان بە کاك سەرکەوتە بۆ بەڕێ کردنی کاروباری خۆمان و پەرلەمانی کوردستانیش.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق-سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، لە ڕاستیدا لەو نامەی کە فراکسیۆنی سەوز ئاراستەی دەستەی سەرۆکایەتی کردبوو ڕیزبەندی ئەو بەڕێزە دیاری نەکرابوو، ئێمەش دەرەنجامە کۆتاییەکانی کۆمیسیۆنی بالأی هەڵبژاردنمان لا نەبوو تا ڕیزبەندییەکەی دیاری بکەین، بەهۆی ئەو خەڵەوە نەمانتوانی لەو دانیشتنە دایبنێین، بەڵام ئێستا ڕێککارەکانمان گرتۆتە بەر، انشاءاللة لە دانیشتنی داهاتووی پەرلەمانی کوردستان ئەو بەڕێزەش سوێندی یاسایی ئەخوا، داوا لە بەڕێزان لیژنەی یاسایی ئەکەین کە بفەرموون پرۆژە یاساکە بخوێننەوە، دواتر ڕاپۆرتی لیژنەی یاسایی پەرلەمانی کوردستانیش لەسەر پرۆژە یاساکە بخوێننەوە، فەرموون

بەڕێز د.ڤالاً فەرید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ڕاپۆرتی لیژنەی یاسایی سەبارەت بە هەموار کردنی سێیەم بۆ قانونی سەرۆکایەتی هەرێم ئەخوێنینەوە بە هەردوو زمانی کوردی و عەرەبی، دوای خوێندنەوەی ڕاپۆرتەکە ئینجا دەست ئەکەین بە خوێندنەوەی ماددەکان لەو پرۆژە یاسایەی کە پێشکەش کراوە، و ڕوون کردنەوەیان، پوختەی ڕاپۆرتی لیژنەی یاسایی بە زمانی عەرەبی ئەخەینە ڕوو:

الى/ رئاسة برلمان كوردستان-العراق

لجنة الشؤون القانونية

م/ تقرير لجنة الشؤون القانونية حول مشروع قانون (التعديل الثالث لقانون رئاسة اقليم كوردستان-العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل)

اجتمعت لجنة (الشؤون القانونية) بتاريخ ١٨/ جوزەردان/ ٢٧١٤ كوردي المصادف ليوم ٢٠١٤/٥/٨ ميلادي لدراسة مشروع قانون (التعديل الثالث لقانون رئاسة اقليم كوردستان-العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل) المقدم من قبل العدد القانوني لاعضاء البرلمان والمحال الى لجنتنا بموجب كتاب رئاسة البرلمان المرقم ك (١) في

٢٠١٤/٥/٨ وبعد القراءة الاولى له في البرلمان بجلسته الاعتيادية المرقمة (٢) في ٢٠١٤/٥/٧ بعد المناقشة والمداولة توصلت اللجنة الى مايلي:

١ فيما يتعلق ب (المادة الاولى):

نقترح جعل كلمة (الحكومة) ب (الوزارة) و حذف الفقرة (٢) من المادة (الاولى) و تقرا كالاتي:

(تكليف رئيس الوزارء بعد تسميته من قبل برلمان كوردستان-العراق بتشكيل الوزارة و ذلك خلال مدة (٣٠) يوما من تاريخ تكليفه

٢- فيما يتعلق ب (المادة الثانية)

لاتوجد عليها اية ملاحظة

٣- فيما يتعلق ب(المادة الثالثة)

لاتوجد اية ملاحظة

٤- فيما يتعلق ب(المادة الرابعة)

لاتوجد اية ملاحظة

٥- فيما يتعلق ب(الديباجة) تقترح اللجنة صياغتها كالاتي:

تماشيا مع متطلبات النظام السياسي الديمقراطي، فقد شرع هذا القانون

ڕاپۆرتی لیژنەی یاسایی بە زمانی کوردی:

بۆ/سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستانی عێراق

ب/لیژنەی کاروباری یاسایی دەربارەی پرۆژە یاسای هەمواری سێیەمی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستانی عێراق ژمارە (١) ی ساڵی ٢٠٠٥

لیژنەی کاروباری یاسایی ڕۆژی ١٨/ جۆزەردانی ساڵی ٢٧١٤ ی کوردی بەرامبەر بە ٥٢٠١٤/٨ ز کۆبوونەوە بۆ تاوتوێ کردنی پرۆژە یاسای هەمواری سێیەمی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستانی عێراق ژمارە (١) ی ساڵی ٢٠٠٥ کە لە لایەن ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانی کوردستانی عێراق پێشکەش کراوە، لە دوای خوێندنەوەی یەکەمی لە پەرلەمان لە دانیشتنی ئاسایی ژمارە (٢) ی ڕێکەوتی ٢٠١٤/٥/٧ ڕەوانەی لیژنەکەمان کراوە بە پێی نووسراوی ژمارە (ك ١) لەبەرواری ٢٠١٤/٥/٨، دوای گفتوگۆ کردن و تاوتوێ کردن لیژنە گەیشتە ئەم ئەنجامانەی خوارەوە

١ سەبارەت بە ماددەی یەکەم

لیژنە پێشنیار ئەکات وشەی حکومەت بگۆڕدرێ بە وەزارەت، و بڕگەی (٢) لە ماددەکە لابدرێ، و بەم شێوەیە ئەخوێندرێتەوە

پاش ناونانی لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە، دیارە سەرۆکی پەرلەمان لێرە ئیزافەیەك هەیە، دیارە سەرۆکی هەرێم سەرۆك وەزیران ڕادەسپێرێ، یەکسەر ئەڵێین پاش ناونانی لە لایەن پەرلەمانی کوردستانەوە، سەرۆك وەزیران ڕادەسپێردێ بۆ پێکهێنانی وەزارەت لە ماوەیەکدا کە لە (٣٠) ڕۆژ تێپەڕ نەکات

٢- ماددەی دووەم: هیچ تێبینیمان نییە

٣- ماددەی سێیەم هیچ تێبینی لەسەر نییە

ماددەی چوارەم: هیچ تێبینی لەسەر نییە

٥- سەبارەت بە هۆکاری دەرچوونی یاساکە پێشنیاز ئەکەین بەم شێوەیە دابڕێژرێت

بە مەبەستی گونجاندن لەگەڵ سیستەمی سیاسی، ئەویش هەڵەی تەبعە، بە مەبەستی کونجاندن لەگەڵ سیستەمی سیاسی و دیموکراسی ئەم یاسایە دەرچوێندرا

ئەوە پوختەی لیژنەی یاسایی بوو کە توقیع کراوە لە لایەن ئەندامانی لیژنەی یاسایی، ئێستاش پرۆژە هەموار کراوەکە وەکو خۆی دەخەینە ڕوو

پرۆژەی هەمواری یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستانی عێراق

ماددەی یەکەم

برگەی ١٢ لە ماددەی دەیەمی ئەم یاسایە هەموار ئەکرێ بەم شێوەی خوارەوە:

پاش ناونای لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە سەرۆکی هەرێم، سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران ڕادەسپێری بۆ پێکهێنانی وەزارت لە ماوەیەك لە ٣٠ ڕۆژ تێپەڕ نەکات

فەقەرەی دوو:

ئەگەر سەرۆك وەزیرانی ڕاسپێردراو لە ماوەی دیاری کراو نەیتوانی حکومەت پێك بێنی و متمانەی پەرلەمان بەدەست بێنێ، ئەوا سەر لەنوێ پرۆسەی ناونان لە لایەن پەرلەمانی کوردستانەوە ئەنجام ئەدرێ

ماددەی ددوەم:پێویستە لەسەر لایەنە پەیوەندیدارەکان ئەم یاسایە جێ بەجێ بکەن

ماددەی سێیەم: کار بەهیچ دەق و یاسایەك ناکرێ پێچەوانە بێ لەگەڵ بڕگەکانی ئەم یاسایە

ماددەی چوارەم: ئەم یاسایە لەڕۆژی بلاّو بوونەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقائعی کوردستان) ئەچێتە بواری جێ بەجێ کردنەوە

هۆکارەکانی دەرچووانڈنی ئەم یاسایە:

ئەوەی باوە لە هەموو ولاّتانی دیموکراسیدا تەنیا سەرۆك وەزیران ناوئەنرێ و ڕائەسپێردێ بۆ پێکهێنانی کابینە، دواتر ئەو خۆی جێگیر بۆخۆی دادەنێ، ئەوەی لە یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان هەیە تایبەتە بە ناونان و ڕاسپاردنی سەرۆکی حکومەت و جێگرەکەی، یەکێکە لە سیما و دەرەنجامەکانی دوو ئیدارەیی لە هەرێمی کوردستاندا، لە پێناوی کەم کردنەوە و نەهێشتنی ئەم سیمایە، پێکهێنانی

حکومەتێکی بنکە فراوانی یەکگرتوو کە بتوانێ دەستەلاتی لە هەموو پارێزگاکانی هەرێمەکە پیادە بکات ئەم یاسایە دانرا.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق-سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، سەرۆکی لیژنەی یاسایی پەرلەمانی کوردستان، ئێستا سەرەتا ڕاپۆرتی لیژنەی یاسایی ئەخەینە بەرگفتوگۆی ئەمڕۆی پەرلەمانی کوردستان، کێ قسەی هەیە ناوی خۆی بنووسێ، دوایی ناوەکان ئەخوێنینەوە، دوای داخستنی ناونووسین گفتوگۆ دەست پێ ئەکات، دوایی ناوی تر ناونووسین کاك فەرحان فەرموو.

بەڕێز فرحان جوهر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێشنیار ئەکەم لە خوێندنەوەی پرۆژە یاسایەکان پێشتر زمانی کوردی بەکاربێ ئینجا عەرەبی، لەبەر ئەوەی لە هەرێمی کوردستان زمانی کوردی یەکەمە، دوایی عەرەبی

بەڕێز د.یوسف محمد صادق-سەرۆکی پەرلەمان:

سەرنجەکەت لە جێی خۆیەتی، پێم وابێ بەهۆی بوونی هەڵە لە سیاغە کوردیەکە، بۆیە لە پێشدا زمانی عەرەبی ئەخوێندرێتەوە، بەڵام سەرنجەکەت لەجێی خۆیەتی، لەمەولا ئەوە پەیڕەو ئەکەین، فەرموو کاك عومەر.

بەڕێز عمر عینایەت:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان

لەدەقی بڕگەی یەکەم هاتووە ئەڵێ سەرۆکی هەرێم.....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق-سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو موناقەشەیە کاك عمر، جەنابت ناوی خۆت بنووسە، فەرموو جەنابی سکرتێر

بەڕێز فخرالدین قادر-سکرتێری پەرلەمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان

ئەو بەرێزانە ناوی خۆیان تۆمار کردووە، لەبەر کات بەس ناوی یەکەیمان ئەخوێنمەوە (یراونت، منی، مولود، مەڕوان، ڕابوون، سۆران، انور، باپیر، شکریە، عمر، شێرکۆ، کەژاڵ، امنە، ئومێد، جمال، بەیار، سراج، فرحان، دلێر، خلف، عیزت، زانا، ابو کاروان، کاك قادر، بێگەرد)

بەڕێز د.یوسف محمد صادق-سەرۆکی پەرلەمان

فەرموو کاك باپیر، نوقتەی نیزامە؟

بەڕێز باپیر کاملا:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان

ئەوەی کە بۆ گفتوگۆ بنەمایە، کامەیانە؟ پرۆژە یاساکەیە؟ یان ئەوەی ڕاپۆرتی لیژنەی یاساییە؟ یان ئەو پرۆژەیە کە بۆ هەموار کردن ئەوە کراوە؟ لەسەر کام بنەمایە؟

بەڕێز د.یوسف محمد صادق-سەرۆکی پەرلەمان

عەرزمان کردن لەپێشدا ڕاپۆرتی لیژنەی یاسایی گفتوگۆی لەسەر ئەکرێ، دوای بڕیاردان لەسەری ئەوکات ماددەکانی پڕۆژە یاسا هەموار کراوەکە گفتوگۆی لەسەر ئەکرێ و ئەخرێتە تەسویتەوە

بەڕێز باپیر کاملا:

ڕاپۆرتەکەمان لا نیە، زۆر بەرچاو ڕوون نین.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق-سەرۆکی پەرلەمان

ڕاپۆرتی لیژنەی یاسایی دابەش نەکراوە بەسەر ئەندامان؟

بەڕێز باپیر کاملا:

نەخێر، ئەوە بۆ ئەوەیە گرفتێك ئەبێ، بەرچاو ڕوونی نابێ، سوپاس

بەڕێز د.یوسف محمد صادق-سەرۆکی پەرلەمان

ئەبێ لە سندوقەکانتان هەبێ، بەلاّم خۆتان وەرتان نەگرتبێ، ئێستا ڕاپۆرتی لیژنەی یاسایی کۆپی بکرێ بەسەر هەموو ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان دابەش بکرێ، لە ڕاستیدا خەلەلێك لە جیهازی فۆتۆکۆپیەکانی پەرلەمان دروست ببوو، درەنگ توانرا هەموو ڕاپۆرتەکان کۆپی بکرێ، بەلاّم کۆپی کراوە و خراوەتە ناو سندوقەکانتان، ئێوە وەرتان نەگرتووە، ئەو ناوانەی ئێستا نووسراوە، دوایی ناو ئیزافە ناکرێ، بۆ ئەوەی وەکو جارەکانی پێشوو قسە زۆر دووبارە نەبێتەوە، بۆیە بەپێی ئەم ناوانە ئەڕۆین، دوایی بڕیاری لەسەر ئەدەین، فەرموو بەڕێز یراونت، فەرموو کاك ڕابوون

بەڕێز ڕابوون معروف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیار ئەکەم مادام ڕاپۆرتەکە هێشتان بەسەر پەرلەمانتارە بەڕێزەکان تەوزیع نەکراوە، ئەو بەندە دوابخرێ بۆ بەندێکی تر، یەعنی جێگۆڕکێی پێ بکرێ بەندی موناقەشە کردنەکە

بەڕێز د.یوسف محمد صادق-سەرۆکی پەرلەمان:

بەندەکە دواناخەین، پێم وابێ زۆربەی ئەندامانی پەرلەمان لایانە، ئەوانەی کە لایانە بەندەکە دواناخەین پێموابێ زۆربەی ئەندامانی پەرلەمان لایانە ، ئەوانەی کە لایانە ، لەبەر دەستیانە قسەی خۆیان بکەن ئەوانی تر تەئجیل ئەکەین بۆ دواتر تا ڕاپۆرتەکە ئەگاتە بەردەستیان ، پێموابێ ڕاپۆرتەکەش خوێنرایەوە بۆ بەڕێزتان ، بەڵێ کاك سالار فەرموو.

بەڕێز سالار محمود مراد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان :

لەڕاستیا من ویستم لەسەر کۆی پڕۆسەکە قسەبکەم ، بەڵام تەئیدی بۆ چوونەکەی برای بەڕێز کاك ڕابوون ئەکەم کە ئەم فەقەرەیە بە پێی ماددە (٧٢) لە پەیڕەوی ناوخۆ دوابخرێ بڕگەی دووەم موناقەشە بکرێ ، لەبەر ئەوە ڕاپۆرتەکان لەبەردەم بەشێك لە ئەندامانی پەرلەمان نەبووە ، لە ڕاستیا تەبریرێکی قانونیم بۆ بڕگەی (١) لە بەرنامەی کار هەیە ، ئێمە وەکو فراکسیۆنی یەکێتی نیشتمانیی کوردستان لەگەڵ جەنابتاندا و ئەندامانی پەرلەمانی بەڕێز قەرارمان دا کە حەفتەیەك دەرفەت بدرێتە لایەنەکان بۆ پێکهێنانی حکومەت و ڕاسپاردن ، دوێنێ لەسەر مەبنای پەرلەمان....

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك سالار ئەمە نوقتە نیزام نیە ، نوقتە نیزام لێرە تەواو بوو سەبارەت بەوەی کە باست کرد ، کاك سالار نوقتە نیزام نیە ئەوە هیچ پەیوەندی بە پەیڕەوی ناوخۆ نییە ، کاك سالار ئەتوانی جەنابت بە پەیڕەوی ناوخۆ قسە بکەی ، هیچ بڕگەیەك لە پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان هەیە ، قسەکانی جەنابت بسەلێنێ کە پێویست ئەکات ئێستا موناقەشەی ئەم پڕۆژە یاسایانە بکەین .

بەڕێز سالار محمود مراد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڵێ لەسەر مەبنای جەلسەی پێشوو بڕیارماندا تاڕۆژی چوارشەمە دەرفەت بدرێ بە یەکێتی نیشتمانیی کوردستان بۆ دەست نیشانکردنی کاندیدی خۆی بۆ ڕاسپاردن بۆ کابینەی حکومەت ، بەڵێ ئێمە داوا دەکەین تا سبەێنێ مۆڵەتمان هەیە وە کاندیدەکەتان بۆ یەکلا دەکەینەوە لەسەر ئەو مەبنا قانونیە ئەم بڕگەیە دوا بخرێ ، موتەناقیزە لەگەڵ بڕگەی سێیەم کە قسە لەسەر ناونانی سەرۆك و جێگری سەرۆکە هەر لەهەمان بەرنامەی کاردا ، بۆیە ئەمە ئیستیناده بە پەیڕەوی ناوخۆ ئیستیناده بە جەلسەی پێشوو .....

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

هیچ تەناقوزیەك نییە لەبەردەم ئەوەی ئێمە ئەوڕۆ پڕۆژە یاسای هەموارکردنی سێەم یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان تاوتوێ بکەین ، وەکو لە جەلسەی پێشووش بڕیارمان داوە چاوەڕێی ئەو تەوافوقە سیاسییە بکەین بۆ پڕۆسەی ناونانی سەرۆکی حکومەت و جێگرەکەی ، بۆیە هیچ ڕێگریەك لەبەردەم ئەوەیا نییە ، هیچ پەیوەندی بە پەیڕەوی ناوەخۆش نییە ، کاك گۆران فەرموو.

بەڕێز گۆران ئازاد محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تێبینیەکەی من نیزامیە ، یەعنی من نازانم خۆم ڕاپۆرتەکەم وەرنەگرتووە ، ئەگەر هەڵەبم ، ئەگەر ئەندامان وەریان گرتووە حەقی موناقەشە ئەمە شتێکە ، بەڵام ئەگەر وەریان نەگرتبی بەپێی ماددە (٧٢) پەیڕەوی ناوخۆ نەسەن ئەڵێ ئەبێ پڕۆژە و ڕاپۆرت لەلای ئەندامانی پەرلەمان بێ ، چونکە ئەندامی پەرلەمان کە دێتە هۆڵ خۆی بۆ حازر ئەکا ڕاپۆرتەکە ئەباتەوە مولاحەزەی قانونی خۆی ئەکا ، ئەو کاتە موناقەشەی ئەکا ، یەعنی ڕاپۆرت شتێکی هاکەزایی نیە لەناو هۆڵدا دابەش بکرێ ، بەپێی ماددە (٧٢) بڕگەیەك بەنەس هاتووە ، بۆیە ئەگەر ئەم ڕاپۆرتە نیە لای ئەندامان ، بەڕاستی ئەبێ هەبێتن بۆئەوەی خۆیان بۆ ئامادە بکەن ، خۆ ئەگەر هەیەو من هەڵەمە ئەمە شتێکی تڕە ، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

چەند ئەندامی پەرلەمان ڕاپۆرتەکەی لەبەر دەستدایە؟ کەواتە بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان ئێوە خۆتان بۆکسەکانی خۆتان نەکردۆتەوە ، چەند کەس لەبەر دەستی دا نیە؟ بیژمێرن...

بەڕێز د. ڕێواز فائق حسین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ببوورن، لەدەقی ماددە کەدا بڕگەی (١) ماددە (٧٢) نەهاتووە بڵێ ئەگەر زۆرینەی ئەندامانی پەرلەمان لەبەر دەستیان دا بوو مانای وایە ئامانجەکە هاتۆتە دی ، یەك ئەندامی پەرلەمان ئەمەی وەرنەگرتبێ ئەبێ تەئجیل بکرێ و پێویستە ئەندامانی پەرلەمان وەریبگرن ، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

تۆ ئەمڕۆ بۆکسەکەی خۆت کردۆتەوە؟ دوینێ بۆکسەکەی خۆت کردۆتەوە؟ من داوا لەکارو باری پەرلەمان ئەکەم بێنە ئێرە ، بزانین بۆچی ڕاپۆرتەکەیان نەخستۆتە بۆکسی ئەندامانی پەرلەمان ، داوا لە نوێنەری کاروبار پەرلەمان ئەکەم ڕوونکردنەوەی خۆیان بدەن لەسەر دابەش کردنی ڕاپۆرتی لیژنەی یاسایی بەسەر ئەندامانی پەرلەمان فەرموو.

بەڕێز محمد حسن ڕۆژبەیاتی/ بەڕێوبەری کاروباری پەرلەمان و لیژنەکان:

بەڕێزان دوێنێ سەعات ٣ بۆ ٣:٣٠ هەموومان دابەشکردووە ، لەناو سندوقی ئەندامان هەیەو ئەتوانن هەمووتان بۆخۆتان تەماشای بکەن لەوێدا هەیە ، هیچ نیە لەوێ نەبێ ، ٣:٣٠ دوای نیوەڕۆ ئەوڕۆ ئێوە بەیانی هاتوونە سندوقی خۆتان نەکردۆتەوە .

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

دەوامی ئێمە سەعات ٥:٣٠ تەواو دەبێ ، کەواتە ئێستا لەناو بۆکسەکانتان دا هەیە ، کاروباری پەرلەمان ڕوونکردنەوەی خۆیدا ، ئێستا ئەندامانی بەڕێزی پەرلەمانی کوردستان ئەوەی کە ڕاپۆرتەکەی لەبەر دەست دایە ئەتوانێت قسەکانی خۆی بکا ، کەسێ ڕاپۆرتی لەبەر دەست دانیە ئەتوانێ قسەکانی خۆی دوا بخا تا

ڕاپۆرتەکە ئەگاتە بەر دەستی ، دوێنێ خراوەتە بەردەستان زۆربەی ئەندامانی پەرلەمان ئێستا لەبەردەمیانداید وەریانگرتووە ، کە دابەش ئەکرێ بەسەر هەموو بۆکسەکاندا دابەش ئەکرێ ، بەس بەتەنها بەسەر بۆکسێك هەندێ دابەش ناکرێ ئەوی تر بمینێتەوە ، دەست دەکەین بە گفتوگۆ ، بەڕێز یراونت فەرموو.

بەڕێز یراونت نیسان مارکۆس:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەمن لەگەڵم ئەو تەکلیفێ حکومەت نەبت و رەئیس وزەرا بێ (تشکیل وزراة)، بەس نوقتەی دووەم لەگەڵ مامۆستام (تشکیل خلال مدة) ٣٠ ی ڕۆژ (خلال فترة ٣٠ یوم) ئەگەر نەبوو فتعاد او (تعازیل لیس لنفس القائمه) قائیمەکی دی لەگەڵ بوو ، مامۆشتا ئەز لەگەڵ نوقتە دووەمم (اذا لم یستطع رئیس الوزراء المکلف بتشکیل الحکومة و الحصول علی ثقة البرلمان فی مدة محددة فتعاد) ئەو ((فتعاد)) لە تەغیر کردن (لیس في نفس القائمة) قائمەی دووەم بیت ، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز خاتوو منی فەرموو.

بەڕێز منی نبی نادر عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ڕاپۆرتی یاسا لە ڕاستیدا من وەکو ئەندام لە لیژنەی یاسادا ، تەنها پێشنیازێکم هەیە ،سەبارەت بە پێکهێنانی وەزارەت لەماوەیەك دا کە لە ٣٠ ڕۆژ تێپەڕ نەکات ئەوە خۆی لە خۆیدا لەو ڕۆژانەدا بە چڕو پڕی هەموو هەنگاوەکان زیاتر بوو بۆ پێکهێنانی حکومەت ، بۆیە مافی خۆیەتی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران ڕاسپێردرێت بۆ پێکهێنانی حکومەت ، بەڵام لەماوەی ٣٠ ڕۆژدا یانی مانای ئەوە نیە ئیلا ٣٠ ڕۆژی خۆی تەواو بکات ئینجا دەتوانێ بە حەفتەیەك یاخود بە ١٠ ڕۆژی تریش تەواوی بکاتن ، چونکە هاوولاتیانی هەولێر وە بەتایبەتی جەماوەری خەڵکی کوردستان زۆر چاوەڕێ بوون بۆ ئەو پێکهێنانی حکومەتە ، ئێمە دەبێ بەرژەوەندی گشتیی بخەینە پێش بەرژەوەندیە تایبەتیەوە ، بۆیە من داوادەکەم لە ٣٠ ڕۆژ کەم تریش بکرێتن ئەو حکومەتە پێکبێتن ، بۆئەوەی هەموو کاروبارەکان بەڕێك و پێکی ئەنجام بدرێتن ، هاوولاتیانی کوردستان دڵ فراوانی وەربگرن کەوا ئێمە بە پڕۆسەی دیموکراسیەوە وە بە ڕێکەوتنی هەموو لایەنە سیاسیەکانەوە کەوا یەکێتی نیشتمانیی کوردستانیش لە ڕۆژانی داهاتوودا کاندیدی خۆی ڕادەسپێری بۆ جێگری سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران ، بەڵام بە گوێرەی پڕۆژە یاسادا من سورم لەسەر ئەوەی کەوا سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران ڕاسپێردرێت بۆ پێکهێنانی وەزارەت ، ئەوەش مافی خۆمانە ئێمەش لەگەڵ ئەوەداین ، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان

گەشە خان فەرموو نوقتە نیزامی.

بەڕێز گەشە دارا جەلال:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕاستی من ڕەخنەم لە بەڕێزتان هەیە ، سەبارەت بەوەی کە ئەندامی پەرلەمان متمانەی نەبێ فەرمانبەرێکی بەڕێز ڕوونکردنەوە ئەدا کە لەمەشا پێشلکردنی پەیڕەوی ناوخۆیە ، لەناو هۆڵی پەرلەماندا هیچ فەرمانبەرێك قسەناکات ، وە ئێستا من چوومەوە بۆ تەکید کردنەوە لەناو بۆکسەکەما جارێکی تر سەیرمکردەوە ئەو ڕاپۆرتە ئامادە نیە ، بۆیە موناقەشە کردنی ئەم بابەتە بە نایاسایی ئەزانم ، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز گەشە خان بەپێی پەیڕەوی ناوخۆ سەرۆکایەتی مولزەمە ڕاپۆرتەکە بخاتە بەر دەست ئەندامان ، هیچ کاتێك تەحدید نەکراوە بۆئەوەی ڕاپۆرتەکە بخاتە بەردەست ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان ، ئێستاش ڕاپۆرتەکە لەبەر دەستاندایە ، سێ ماددەیە پێموابێ هیچ ئیشکالێکی ئەوەنە گەورەی تیانیە ، ئێستاش ئەتوانن سەیری بکەن ، بیخوێننەوە ، ڕاستە متمانەمان بە ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان هەیە ، بەڵام متمانەمان بەو ئەندامانەی پەرلەمانی کوردستانیش هەیە کە ڕاپۆرتەکەیان ئێستا لەبەر دەستە ، بەڵێ ، فەرموو مامۆستا مەولود.

بەڕێز مولود مراد محی الدین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من چەند تێبینیەك عەرز ئەکەم ، یەکەم هەر وە کو خاتوو ڤالا خان خۆی وتی مەسەلەی دووبارە کردنەوەی دەستەواژەی سەرۆکی هەرێم ئەگەر موخل نەبێ موفیدیش نیە ، لەگەڵ ئەوە سەرەتای ماددەکە دووبارەکردنەوەی تیکراوە ، دووهەم یەعنی وشەی حکومەتمان لابرد ، باشمان کردووە ، بەڵام وشەی وەزارەتیش بەتەنها خۆی ڕەنگە کابینەی وەزارەت ، دەستەی وەزارەت ، هەیئەی وەزارەت شتێکی ئاوای لە پێش بێت ، چونکە وەزارەت بە من زۆر مانا نادا ، لە کۆتایی بڕگەکە پێم باشە لەماوەیەك کە لە ٣٠ ڕۆژ تێپەڕ نەکات ، تکائەکەم ئینشائەکەشی باش کەن تێپەڕنەکات ئاوا خراپە ، بەڵام بەهەر حاڵ لە ٣٠ ڕۆژ تێپەڕ نەکات لە بەرواری فەرمانی ڕاسپاردنییەوە ، پێشنیار ئەکەم ئەوە بۆ فەقەرەکە ئیزافە بکرێ(لە بەرواری فەرمانی ڕاسپاردنیەوە) ، خاڵی چوارەم ئەوەیە ٣٠ بە سی بنووسرێ واتە بە رەقەم نووسراوە بە نووسینیش بنوسرێ (س ، ی) چونکە گیاندارێك شتێکی لێبکا تێك دەچێ ، لەخاڵی دووەم کە وتراوە هیچ مولاحەزە نیە ، منیش ئەو مولاحەزەیەم هەیە کە (بۆ ڕاسپێراوێکی نوێ) یانی ئەوە ئیزافە بکرێ بە ماددەکە کە جارێکی تر نووسراوە سەر لە نوێ ، ئەوا سەر لە نوێ ئەوەندەی بڕگەکە خراپ ئینشا ئەکەین بزانە نازانین سەر لە کوێ نوێ لە کوێ ، بە هەر حاڵ من ئەوە عەرز ئەکەم ئەوا سەر لە نوێ پڕۆسەی ناونان لەلایەن پەرلەمانی کوردستان ئەنجام دەدرێ بۆ کێ؟ بۆ ڕاسپێراوێکی تر کە ئەوە باشە ئیزافە بکرێ

، ئەگەر قەناعەتیشمان وایە هەر بۆ ئەو بێ بنووسین بۆ هەمان ڕاسپێراو ، واتە لە خاڵی دووەما بۆ ڕاسپێراوێکی تری پێویستە ، سوپاس بۆ جەنابتان.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز ماموستا مەڕوان فەرموو

بەڕێز حسین اسماعیل (مەڕوان گەلاڵی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من هەر ئەو تێبینیەم هەیە ئەو وشەی حکومەتەکە هەر وەکو خۆی بمینێتەوە ، لە جیاتی وەزارەت ، چونکە حکومەتەکە شمولی تر لەوەزارەت ، ئێمە چەندان وەزارەتمان هەن ، بەاڵم یەك حکومەت تەشکیل دەکرێتن چەندان وەزارەت لە خۆ دەگرێت ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك ڕابوون فەرموو

بەڕێز ڕابوون توفیق معروف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەو هۆکارەوە ئێمە وەکو فراکسیۆنی گۆران پشتگیری دەکەین لە ئەم تەعدیلکردنە لەو یاسایەدا ، ئێمە ئاگادارین کە لە هەندێ ناوەندی ڕاگەیاندنەوە تەفسیری تری خراپی بۆ کراوە ، تەفسیری هەڵوێستەکەی ئێمە ، ئەگەر فرسەتم بدەن یەك بەشی کورت لە ئەندامێکی بەڕێزی فراکسیۆنی خۆمان لە خولی پێشوودا باسی دەکەم کاتێك بەڕێز دکتۆر بەرهەم احمد صالح لەگەڵ جێگرەکەیدا ڕاسپێردراو هەم لێرە ناویان دراوە بۆ پێکهێنانی حکومەت ، ئەوسا بەڕێز دکتۆر بەرهەم احمد صالح خۆتان دەزانن یەکێکە لە سەرکردە هەرە ناسراوەکانی یەکێتی نیشتمانیی کوردستان .....

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

یەك دەقە بە ئیجازەت. فەرموو کاك گۆران.

بەڕێز گۆران ئازاد محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە یەعنی تکا دەکەم دەستەی سەرۆکایەتی بێ لایەنی خۆی بپارێزێ ، ئیش و کاری پەرلەمان چۆنە بە پەیڕەوی ناوخۆ مولزەم بێ ، ئێمە ئەڵێین هاتوونە سەر گفتوگۆ پڕۆژە یاساکە ماددەی یەکەم خوێندرایتەوە ، ڕەئی لیژنەی یاسایی خوێندراوەتەوە ، ئەندامێکی تری بەڕێزیش دەرچوو لە موناقەشەکە لەوێش هەر دەستم هەڵبڕی ، ماددەکە پێمان باشە دوو بڕگە بێ یەك بڕگەبێ ، حکومەتی تیابێ ، وەزارەتی تیابێ ، لیستی یەکەم بێ ، لیستی دووەم بێ ئەمە حەقی ئەندامە ، ئەمەکەی تر بە ڕاستی لە موناقەشە حەقی ئەندام نییە ، ئەم دەرگایە بکەنەوە دواتر سەرۆکایەتی خۆتان جەلسەکەتان پێ زەبت ناکرێ.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

نوقتە نیزامێکی تەواوە ، جەنابت ئەتوانی ئەو بیرو بۆچوونەی کە هەتە هی فڕاکسیۆنی گۆڕان و لە خولی پێشوو دوایی بۆ کەنالەکانی ڕاگەیاندن ڕابگەینی لە دەرەوەی کۆبوونەوەی پەرلەمان ، فەرموو بەردەوام بە،

بەڕێز ڕابوون توفیق معروف:

بەڵێ مەوقیفی ئێمە ، هەڵوێستی ئێمە ئەوەیە کە بە هەڵوێستی ئێمە سەبارەت بەوەی کەئەو یاساییە تەعدیل بکرێتەوە کە پەیوەندی بە بارودۆخی سیاسی کوردستانەوە هەیە ، ئێمە لەگەڵ ئەوەین کە لە ئەسباب موجیبەی قانونەکەش دا هاتووە ، کە ئاساری دوو ئیدارەیی لە کەردستان نەهێڵدرێت ، ئەم یاسایە بەلامانەوە زۆر جدیە ، پێویستە پەرلەمانتارە بەڕێزەکان دەنگی بۆبدەن ، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك سۆران عمر

بەڕێز سۆران عمر سعید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ڕاپۆرتی لیژنەی یاسایی خاڵی یەکەم لەگەڵ ئەوەدام کە وشەی حکومەت بگۆردرێ بە وەزارەت من لەگەڵ ئەوەدام بکرێ بە کابینەی حکومەت ، سەبارەت بە ئەو دەقەی کە دەڵێ بەم شێوەیە بخوێندرێتەوە لە ماددەی یەك پاش ناونانی لە لایەن پەرلەمانی کوردستانەوە ، کاندیدی ناونراو ڕاسپێردرێ بۆ پێکهێنانی کابینەی حکومەت ، سەبارەت بە ماددەی دووەم لەگەڵ قسەکەی مامۆستا مەولودم ئاوای لێبکرێ ، سەر لە نوێ پرۆسەی ناونان لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە ئەنجام دەدرێ ، ئەنجام دانەکە بۆ لیستی براوەی پاش ئەوە بێ کە نەیتوانیوە لەماوەی دیاری کراو کابینەکەی پێکبهێنێ ، سوپاس

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوانەمان پێویستی بە ڕوونکردنەوەیەك هەیە سەبارەت بە ئەوەی لیستی یەکەم و لیستی دووەم لەهەرێمی کوردستان پەپێی یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان ، بە پێی پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان و یاسای سەرۆکایەتی هەرێمیش زۆرینە لەبەرچاو گیراوە ، ئێمە دوو سیستەمان هەیە بۆ ڕاسپاردنی حکومەت ، سیستمی زۆرینە بۆ ئەوەی زۆرینەی پەرلەمانی یەکێك تەکلیف ئەکا بە تەشکیلکردنی حکومەت یان وەکو ئەوەی کە لە بەغدا پەیڕەو ئەکرێ سەرۆکی کۆمار نوێنەری لیستی زۆرینەی یەکەم ڕائەسپێرێ بۆ تەشکیلی حکومەت ، لیستی یەکەم لە مەجلس نەوابی عیراقی ، ئەگەر لیستی یەکەم ڕابسپێردرێ ئەوا ئەو داواکارییەی ئێوەش ئەو کاتە ڕەوا ئەبێ بەوەی کە ئەگەر لیستی یەکەم نەیتوانی حکومەت دروست بکا ، لیستی دووەم حکومەت دروستکا ، بەڵام لە هەرێمی کوردستان سیستمی پاڵێوراوی زۆرینە ڕەچاو ئەکرێ کە پێموابێت سیستمێکی باشترە زۆرینەی پەرلەمانی پاڵێوراوبێ بۆ سەرۆك وەزیران ، ئەگەر ئەو کەسە نەیتوانی متمانە بە دەست بێنێ ئەوکاتە ئەتوانین ئەو ئیقتراحانەی کە ئێوە کردتان سەبارەت بەوەی کەسێکی تر یان هەمان کەس ڕابسپێردرێتەوە بەڵام لە پەرلەمانی

کوردستانەوە جارێکی تر پڕۆسەی ناونان ئەنجام بدرێ ، هەر وەکو تەوزیحێك لیژنەی یاسایی ڕوونکردنەوەی زیاترتان هەبوو ، بەڵام بۆ مولاحەزەکانتان نانووسن دوای قسەکردنی هەموو ئەندامان بەیەکجار ملاحەزەکانتان بڵێن. فەرموو.

بەڕێز ڤەمان فیصل سلیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

یەك مولاحەزە هەیە لەسەر ئاخافتنێ هەمی هەڤاڵێ پەرلەمانتار کو لێتێکچوونەك هەی لناڤ بەینا ڕاپۆرتا لیژنەی یاسایی وە پڕۆژەی پێشنیار کری ، ڕاپۆرتا لیژنە یاسایی دا بڕگە دووێ ماددە یەکێ هاتیا لادان ئەڤە دوو برادەرە گۆتی ماددە دووێ ، ماددە دووێ نینە لە ڕاپۆرتا لیژنە یاسایی دا بێژیتن دێ ئیتە توعاد کرنێ یەعنی نازناڤکرن دێتە دووبارە کرنێ ، رجایێ دکەین کو بەرچاڤبوون ئەو بڕگە هاتیە لادان ڕاپۆرتێدا نێنە دووبارە کرن ، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەپێی ڕاپۆرتەکەی لیژنەی یاسایی ئەو بڕگەیان لادراوە کە دوایی هاتینە سەر موناقەشەی پڕۆژە یاساکە کە پێشنیار کراوە ئەو کاتە ئەتوانن ئەو مولاحەزانەی خۆتان بڵێن ، فەرموو کاك انور.

بەڕێز انور قادر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تێبینی من لەسەر وشەی حکومەت بگۆڕدرێ بۆ وەزارەت ، کە دواتریش وەکو ئەندامێکی لیژنەی یاسایی ئەم تێبینیەم هەبوو ، پێموایە چ لە ڕووی مەنتیق ، چ لە ڕووی یاسایی ، چ لە ڕووی زمانەوانیشەوە هەڵەیە ، ئەگەر وشەی حکومەت لێرەدا تەرجومە کراوە بۆ مەجلیسی وزەرا یان ئەنجومەنی وەزیران وشەی وەزارەت ئەمە ناگەیەنێ بۆیە پێشنیار دەکەم یان بکرێت بە ئەنجومەنی وەزیران یان کۆی وەزارەتەکان ، وەزارەتێك تەنها مانای هەموو ئەنجومەنی وەزیران ناگەیەنێ ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك باپیر

بەڕێز باپیر کاملا سلیمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لیژنەی یاسایی وەلاێکی دایەوە کە وەلاێمەکە ئەوەبوو بنەمای گفتوگۆمان لەسەر ڕاپۆرتەکی لیژنەی یاساییە ، بڕگەی دووەمیان لادابێت من شتێکم نیە لەسەر بڕگەی دووەم قسەم هەبوو مادام بڕگەی دووەمیان پێویست نییە موناقەشەی لەسەر بکەین ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز شکریە خان فەرموو.

بەڕێز شکریە اسماعیل مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری هەموارکردنی ئەم یاسایە دەکەم ، پێویستییەکی حەتمیە بۆ ئەم قۆناغە ، بە پێویستیشی دەزانم داوا لە سەرۆکی وەزیران بکرێتن کە زۆر بەپەلە ، کابینەی حکومەتەکەی پێکبهێنێ وە من پێشنیاری ئەوەش دەکەم کە وشەی وەزارەت بگۆڕێ بۆ ئەنجومەنی وەزیران ، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز کاك عمر عینایەت فەرموو.

بەڕێز عمر عینایەت حەمە سعید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێمخۆشە پێش ئەوەی سەرنجەکەی خۆم بڵێم سەبارەت بە بڕگەی (١) لە ماددەی (١) ،

بە بەڕێزتان ڕابگەینم پێشس ٢٧ ساڵ لە شاری هەڵەبجە و هەورامان و شارەزوور ڕاپەڕینێکیان دژ بە ڕژێمی بەعس .....

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك عمر ئەمە پەیوەندی بەم تەوەرەوە نییە .

بەڕێز عمر عینایەت حمە سعید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێمخۆشە بەیان نامایەك هەڵوێستێکی پەرلەمان هەبێ ، سەبارەت بە ماددەی (١) ئاوا هاتووە لە دەست کاریەکەی لیژنەی یاسایی پاش ناونانی لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە سەرۆکی هەرێم سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران ڕادەسپێرێت ، ئەمە هەڵەیە پێویستە کاندیدێك ڕاسپێرێت لە لایەن براوەی زۆرینە ، نابێ بڵێی سەرۆکی وەزیران ، چونکە سەرۆکی وەزیران نییە ....

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك عمر ناونان کراوە لەپەرلەمانی کوردستان ئەڕواتە لای سەرۆکی هەرێم ، سەرۆکی هەرێم رای ئەسپێرێت ، لەپەرلەمانی کوردستانەوە رای ئەسپێرێ....

بەڕێز عمر عینایەت حەمە سعید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئاخر نەبوویتە سەرۆکی وەزیران تا متمانە وەرنەگرێ ، ئەبێ کەسێك ڕابسپێرێ بۆ پێکهێنانی کابینە....

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

باش ، مولاحەزەکەت وەر ئەگرین...

بەڕێز عمر عینایەت حەمە سعید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئینجا پێکنەهێنراوە ، ببووڕە ، بـا قسەکەم تـەواو بکـەم ، سـەرۆکی ئەنجومـەنی وەزیـران ڕادەسـپێرێت بڵێ کاندیـدێك لـە لیـستی بـراوە ڕادەسـپێردرێت بـۆ پێـك هێنـانی وەزارەت ، بـۆ پێکهێنـانیش نییـە بـۆ پێشکەشکردنی کابینەکەی ، پشتگیری ئەو برادەرانەش ئەکەم کـە ئـەڵێ وشـەی وەزارەتەکـە ببێتـە کابینـەی وزاری ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز دکتۆر شێرکۆ فەرموو.

بەڕێز د. شێرکۆ جودت مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من تێبینیەکانم مامۆستا مولودو مامۆستا سۆران عمر وتیان دووبارەی ناکەمەوە ، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز کەژاڵ هادی

بەڕێز کەژاڵ هادی فقێ:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانم بەڕێز مامۆستا مولودو مامۆستا سۆران وتیان پشتگیری رایەکەی ئەوان دەکەم، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز امینە زکری فەرموو.

بەڕێز امینە زکری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

چەند تێبینیەك من هەی ، پشتگیریا ڕەئیا بەڕێز عمـر عینایـەتی دکـەم چـونکی ڤـێ سـەرۆکێ ئەنجومـەنێ وەزیران نینە حەتا باوەریا و پشتێ ڕسپاردنا وی تەکلیف ل سەرۆکێ هەرێمێ ڤە نەهێتـە کـرن باوەریـدانێ پەرلـەمان نەهێتـە دان نابیتـە سـەرۆکی ئەنجومـەنی وەزیـران ، هەروەسـا یاسـایێ گرێـدایێ سـەرۆکایەتیا هەرێمێ ڤە ، ژبەر هەندێ ئێکی ڕاستە ئەم بێژین ڕاسپاردنا پالێوراوێت فراکسیۆنا زۆرینە پاش ناڤهینانە ژ لای پەرلەمانێ کوردستانێ بۆ پێکئینانە وەزارەتێ ماوەیەکیدا کو ٤٥ ڕۆژیدا تێپەڕ نـەکات ، ٤٥ ڕۆژ بۆچی؟ ئەگەر سەحکەینێ دەقێ پڕۆژەیێ دستوریدا ماوەی ٤٥ ڕۆژیـدا دیارکرین ، دیتنـامن پێتڤیـە هەمائاهـەنگیا گەل وی پڕۆژەیە هەبیت ڕێکخستنەوە بێتە کرن ، دەربارەی بڕگا دووێ ژی دیسان پەسندا ئاخـافتنێ کـاك مەولود باوە مراد دکەم ، ئەگەر کاندیدێ ڕاسپێردراو ماوەی دیـار کـری نەشیا وەزارەت پێـك بینـی ، ئـەوا سەر ژنی ڕاسپاردنا پالێوراوێکی دی هەمان فراکسیۆنێ زۆرینە بـۆ پێکئینانـە وەزارەتـێ ئـەنجام بهێتـە دان ، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك ئومێد خۆشناو.

بەڕێز ئومێد عبدالرحمن (ئومێد خۆشناو):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش پشگیری پێشنیارەکەی کاك عمر عینایەت دەکەم، لەبەر ئەوەی هەتا متمانە وەرنەگرێت سەرۆك وەزیران نیە، واتە پالێوراو لە جیاتی کاندید وشەی پالێوراو لەوێندەر بەکاربێتن هەتا متمانە وەردەگرێ دەبێتە سەرۆك وەزیران، لە بڕگەی پێنجەمدا سەبارەت بە هۆکاری دەرچوونی یاساکە، کە دەڵێ پێشنیار دەکەین بەم شێوەیە دابڕێژرێت بە مەبەستی گونجان لەگەڵ سیستەمی سیاسی و دیموکراتی ئەم یاسایە دەرچوونداڕا، لێرەدا دەبێ پەرلەمانیەکەش ئەگەر لە بۆی زیاد بکرێت، سیستەمی سیاسی و دیموکراتی و پەرلەمانی، یان سیستەمی پەرلەمانی و سیاسی و دیموکراتی، پەرلەمانیەکەی بۆ زیاد بکرێت جوانتر دەبێتن، پشتگیری قسەکانی امینە خانیش دەکەم کە بەڵێ دەبێ تەواوی ماددەکانی گونجاو بێ لەگەڵ پڕۆژە یاسای دستوری هەرێمی کوردستان، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز جمال مورتکە فەرموو.

بەڕێز جمال عثمان کارسول (جمال مورتکە):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

واللە قسەکان تەقریبەن ئینسان هەر تیکرار دەکاتەوە برادەران، بزەبت تێبینیەکانی کاك عمر و کاك ئومێد و امینە خان و برادەرانی تر، سیغەکە خۆی دەڵێ پاش ناونانی لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە، ئەوە سیغەیە یان وەکو هەڤاڵان باسیان کرد یان پاش پێشنیار کردنی کوتلەی زۆرینە لە پەرلەمانی کوردستان بەو شێوەیە دابڕێژرێتەوە، یانیش پاش وەکو بڵێی دەست نیشان کردنی کاندیدی سەرۆکی حکومەتی هەرێمی کوردستان بۆ سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان یان سەرۆکی هەرێمی کوردستان، چونکە لێرە نووسرایە پاشان لەلایەن پەرلەمانی کوردستان، پەرلەمانی کوردستان بۆ کێ؟ دەبێ ئەوە روون بکرێتەوە، باشترە سیاغەکەی دابڕێژرێتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك بەیار.

بەڕێز بەیار طاهر سعید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من ژی تەئیدا ئاخفتنێت کاك جمال دکەم، بە دیتنا من دەقێ بڕگەی (١٢) ماددەی (١٠) کرمانجی ئەز دبێژم پاشیت وی بە عەرەبی، راسپاردنا کاندیدێت فراکسیۆنا پتریا کورسیان بە دەست ڤە هینابیتن بۆ پێکهینانە

جڤاتا وەزیران ژ دەمێ (١٥) رۆژا ژ رووونیشتنا ئێکێ، یان عەرەبیەکە بێژین ئیحتیمالە ئەو وازحتر بیتن (تکلیف مرشح الکتلة النیابیة الاکثر عددا بتشکیل مجلس الوزراء خلال مدة خمسة عشر یوما من القاء جلسة الاولی)، دیتنا من ئەڤە دێ گەلەك دەقیقتر بیتن، چونکە تەسمیا سەرۆکی وەزیرا پشتی ژ لایی پەرلەمانی ڤە بە دیتنا من وزوح تێدا نینە و ئەڤ دەقە دێ گەلەك وەزاحترین، فەقەرا (٢) کەندیدێ سەرۆکا جڤاتا وەزیران دەمێ سی رۆژان پشت راسپاردنێ دڤێت کاندیدێت وەزارەتا خۆ دیار بکەت، سوپاس بۆ هەوە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز سراج احمد فەرموو.

بەڕێز سراج احمد حمدامین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەندێ لە سەرەنج و تێبینیەکانم گوتران، بەلاّم ئەوەی ماوە من پێشنیار دەکەم ئەوەیە کەوا ئەم ماددەیە نافیز بکرێ لە رۆژی دەرچوونی لەلایەن بەڕێز سەرۆکی هەرێمەوە، نەك لە رۆژی نەشرکردنی لە واقائیعدا...

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەمە راپۆرتەکەیە ماموّستا ئێمە جارێ مونافقەشەی راپۆرتی لیژنەی یاسایی دەکەین، ئەو مەوزوعەی تیدا نەهاتووە، ئەوە دوایی کە باسی پرۆژە یاساکە دەکەین، بەڕێز فرحان جوهر فەرموو.

بەڕێز فرحان جوهر قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری مانەوەی وشەی وەزارەت لە پرۆژە یاسای لیژنەی یاسایی دەکەم، لەبەر ئەوەی لە رووی قانونی و مێژوویەکەی وەزارەت تەواوە، تکایە با نەیکەینە مەسەلەیەکی سیاسی ئەوە یاساییە، وەزارەت لە تاریخی وەزاراتی عیراقیش هاتووە، دەڵێ وزارەی نوری سعید، وزارەی مەدفعی، وزارەی هاشمی، وزارەی فلاّن، ئەمە شتێکی زۆر قانونی و زۆر تەواوە، حکومەت شتێکی زۆر شمولی گەورەترە دەسەلاّتەکانی تریش دەگرێتەوە، بۆیە من پێشنیار دەکەم برادەران دەنگی بۆ بدەن وەکو خۆی بمێنێتەوە ئەو وشەیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز دلێر مصطفی فەرموو.

بەڕێز دلێر مصطفی حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

کاك مولود هەندێك لە تێبینیەکانی منی وت، بەلاّم بە گشتی من سەرەنجم هەبوو ئێمە لەگەڵ ئەوەین ئاساری دوو ئیدارەیی نەهێڵین، بەلاّم لەم کۆبوونەوەیە تەسهیلات کەم کرا بۆ پێکهێنانی هێزە سیاسیەکان،

هەم خرایە خاڵی یەکەمەوە، هەم لە بڕگەی یەکەمیش دانرا، دەبووایە ئەو تێبینیە لەسەر کۆبوونەوەکەی پێشوو باشتر.....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

باسمان کرد ئەو هاو کاتە لەگەڵ پەیڕەوی ناوخۆ، هیچ ناکۆک نییە لەگەڵ پەیڕەوی ناوخۆ، فەرموو بەڕێز خلف احمد.

بەڕێز خلف احمد معروف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من هەندێك لە قسەکانم کاك عمر عینایەت و کاك ئومێد خۆشناو کردیان، ئەوەی پەیوەندی بە خاڵی پێنجەمەوە هەیە سەبارەت بە هۆکاری دەرچوونی یاساکە، پێشنیار دەکەین بەم شێوەیە دابڕێژرێت، بە مەبەستی گونجاندن لەگەڵ سیستەمی سیاسی و دیموکراتی پێشنیار دەکەم پەرلەمانی بۆ زیاد بکرێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

راپۆرتەکە موناقشە دەکرێ دوایی ماددە بە ماددەی پڕۆژە یاساکەش موناقەشە دەکرێ، فەرموو کاك گۆران.

بەڕێز گۆران ئازاد محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دوای ئەوەی راپۆرتی مەعنی خوێندرایەوە، پڕۆژە یاساکە خوێندرایەوە، هەموو ئەندامانی پەرلەمانی حەقی خۆیانە قسە لەسەر پڕۆژە یاساکەش بکەن و قسە لەسەر ماددەی یەکەمی، یەعنی رەئی یەکەمی....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوە ماددە بە ماددە دەخرێتە گفتوگۆ کاك گۆران؟

بەڕێز گۆران ئازاد محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڵێ، لیژنەی قانونیش بکەن یان دواتر لیژنەی قانونی ئەو رەئیانەی مەعقولی ئەندامان وەریدەگری ئیزافەی دەکات بۆ راپۆرتەکە، ئەگەر نا وەلاّمی خۆی دەبێ و دواتر رەئیەکان دەخرێتە دەنگدانەوە بۆ موناقەشەکردن، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەلاّم لە پێشدا ئێستا راپۆرت موناقەشە دەکەین، دوایی ماددە بە ماددەی پڕۆژە یاساکە دەخەینە گفتوگۆ ئەو کات دەنگدانی لەسەر دەکەین، با من ماددەکە لە پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان بۆ بخوێنمەوە بەڕێز امینە زکری، ماددەی (٧٢) بڕگەی (٣):

(پەرلەمان دەست دەکات بە گفتوگۆکردنی راپۆرتی لیژنەی تایبەتمەند و لیژنەی کاروباری یاسایی، دەربارەی پڕۆژە یاسا پێشنیار کراوەکە، ئینجا دەست دەکرێت بە گفتوگۆکردنی پڕەنسیپەکانی و لە کاتی بڕیاردان لەسەریدا دەچینە سەر گفتوگۆکردنی ماددەکانی پێشنیارکراو و دەنگدان لەسەریدا ماددە بە ماددە)

بۆیە لە پێشدا راپۆرتی لیژنەی پەیوەندیدار و لیژنەی یاسایی تاوتوێ دەکرێ، بڕیاری لەسەر دەدرێ، ئەوەی کە پێویستی بە هەمواركردن هەیە لە راپۆرتەکە پێویست دەکات لیژنەی یاسایی لەبەر چاوی بگرێ، با بزانین رەئی ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان و دوایی پڕۆژە یاساکە ماددە بە ماددە دەخرێتە گفتوگۆ، کاك سالار فەرموو.

بەڕێز سالار محمود مراد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە راستیدا بۆ دەرباز بوون لەم حاڵەتە حەقە لە ئێستا بە دواوە بکرێتە بنەما، راپۆرتی لیژنەی یاسایی بخرێتە دەنگدانەوە بۆ ئەوەی راپۆرتەکە موناقەشە بکرێت کە بێتە سەر ماددەکانی قانونەکە تەتروق دەکات بۆ مەسەلەیەکی جانبی تر، چونکە هەموو مەبەستەکە لە راپۆرتی لیژنەی قانونیدا چڕ دەکرێتەوە بۆ هاوکاری کردنی ئەندامانی پەرلەمانیش، کە مەبەست لە هەمواركردنی پڕۆژە یاساکە بۆ چیە یان ئەگەر یاسایەك یان بڕیارێك بمانەوێ دەر بچووێنین، بۆیە کە لە ماددەی (٧٢)ی پەیڕەویشدا قسە لەسەر پڕەنسیپەکان دەکات، بە تەسەوری من ئەگەر ئێستاش پڕۆژە راپۆرتەکەی لیژنەی یاسایی نەخرێتە دەنگدانەوە بۆ بەرنامەی کاری داهاتوو هەم ئاسان تر بۆ سەرۆکایەتی و لیژنەی مەعنی و، بۆ پەرلەمانتارانیش کە بە تەحدید بتوانن باسەکانیان چڕ بکەنەوە، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

هەر ئەمڕۆش دەتوانین بیخەینە دەنگدانەوە کاك سالار، گەشە خان فەرموو.

بەڕێز گەشە دارا جەلال:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بەمە ئەوەی کە موتەبەع بووە پێشتر، بە پێی پەیڕەوی ناوخۆش یان پڕۆژە یاساکە دەکرێتە ئەساسی موناقەشە و ئەندامانی پەرلەمان لەگەڵ راپۆرتی لیژنەی پەیوەندیدار بەراوردیان کردووە سەرەنج و تێبینی خۆیان نووسیە و موناقەشەی دەکەن، ماددە بە ماددە و بڕگە بە بڕگە، یاخود پڕۆژەکە ناکرێتە بنەما دەنگدانی لەسەر دەکرێ لە ناو هۆڵدا کە راپۆرتی لیژنەی مەعنی بکرێتە بنەما بۆ موناقەشە، بۆیە ئەگەر ئێمە دووجار هەمووی موناقەشە بکەینەوە ئەمە کاتێکی زۆر دەڕوا، رەنگە زۆر کاری دیکە بکەین لە پەرلەمان لەم ماوەیە، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

دەزانین کە ئێستا راپۆرتی لیژنەی یاساییمان موناقەشەکرد، زۆرێك لەو بڕگانەی کە لە راپۆرتی لیژنەی یاسایی هەموارەدکرێت دەنگی لەسەر دەدرێت، ئیتر ئەو کاتە دەنگی لەسەر نادەینەوە، بۆ نموونە ئێستا داوای ئەوە کراوە کە لە یاساکەدا نوقتەی دوو بمێنێ، لە یاساکەدا بڕگەی دووەم بمێنێ لە ماددەی یەك ئەگەر ئەمە دەنگی ئەندامانی پەرلەمانی کوردستانی بە دەستهێنا ئەو کاتە لە موناقەشەی ماددەکانی تریش هەر وا دەبێ، دەشتوانین راپۆرتی لیژنەی یاسایی بخەینە دەنگدانەوە ئەگەر نەکرا بە ئەساسی کۆبوونەوەکە بڕۆینە موناقەشەی ماددە بە ماددەی پڕۆژە یاساکە، با ئێستا وتوێژەکە تەواو بکەین، بەڕێز د.عزت فەرموو.

بەڕێز د.عزت صابر اسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هاوڕام لەگەڵ ئەوەی وشەی وەزارەت ئەگەر لوغەوی سەیر بکەین (مفرد)ە، یەعنی ئەنجومەنی وەزارەت، ئەنجومەنی وەزیران، یەعنی ناحیەی لوغەوی کامل نییە، حکومەت بگۆڕیت بە وەزارەت، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك زانا فەرموو.

بەڕێز زانا عبدالرحمن عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە ئەو مولاحەزانەی هەمبوو برادەران هەموویان وت، بەڵام من یەك شتی بچکۆڵەم هەیە وەکو گلەیی وەکو هەڤاڵان باسیان کرد، بەراستی ئەوە دووجارە ئێمە لەسەر هەندێك پڕەنسیپ دەنگ دەدەین یان ئیمزا دەکەین دوایی پێچەوانەی ئەو شتە دەبینینەوە...

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك زانا ئەمە دووبارەیە، باسمان کرد، هیچ ناکۆك نییە کاك زانا؟

بەڕێز زانا عبدالرحمن عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڵام ئەوە گرفتە بۆ ئیشی پەرلەمانتاری، ئێمە جاری پێشوو دەنگمان دا کە فرسەت....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

هیچ ناکۆك نییە لەگەڵ ئەوەی پێشوو، بە یارمەتی، ئەوەی پێشوو دەنگدان بووە لەسەر ئەوەی ناونانی سەرۆکی حکومەت و جێگری سەرۆکی حکومەت، یەك حەفتە دوابخرێت بۆ ئەوەی دەرفەت بدرێ لایەنە سیاسیەکان تەوافوق بکەن، ئێستاش ئەوە لە جەدوەلی ئیعمال دایە، هەر کاتێك هاتینە سەر ئەوە جەنابت دەتوانی باسی ئەوە بکەی کە ئەوە حەفتەیە درێژە بکێشێ، بۆیە ئێستا هیچ ناکۆك نییە لەبەردەم ئەوەی لە حەفتەی پێشوو دەنگمان لەسەر ئەوە نەداوە کە هیچ پڕۆژە یاسایەك لە پەرلەمانی کوردستان موناقەشە

نەکەین، کاك زانا حەفتەی پێشوو دەنگدانمان لەسەر ئەوە نەکردووە کە هیچ پرۆژە یاسایەك لە پەرلەمان موناقەشە نەکەین هەتاوەکو ناونان دەکرێ، هەموو مەسارەکان وەکو خۆی دەڕوات لەو بڕگەیەش کە سەبارەت بە ناونانی سەرۆك و جێگری سەرۆکی حکومەتە بەڕێزتان دەتوانن رەئی خۆتان دەڕبڕن، شتێکی تر هەیە؟ کاك زانا فەرموو.

بەڕێز زانا عبدالرحمن عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڵێ، هەر لەسەر خاڵی پێنجەم لەگەڵ رەئی کاك ئومێد خۆشناو و کاك خلفم، مەسەلەی لەگەڵ سیستەمی سیاسی و دیموکراتی و پەرلەمانی ئەم یاسایە دەرچوونێندرا، پەرلەمانی بۆ زیاد بکرێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك ابو کاروان فەرموو.

بەڕێز عبدالرحمن فارس (ابو کاروان):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی یەکەم من پێموایە وشەی حکومەت بکرێتە کابینەی حکومەت، لەبەر ئەوەی حکومەت بەردەوامی هەیە، بەڵام کابینە گۆڕانکاری بەسەردێت و دەگۆڕدرێت، دووەم لەگەڵ ئەو رەئیەی کاك عمر عینایەتم لەسەر ناونانەکە، سێیەم شت ئەلێرە بە مەبەستی گونجاندن من پێموایە ئەم بە مەبەستی گونجاندن لاببرێت، لەبەر ئەوەی ئەمە شتێك پیشان دەدات کە پێشتر نەگونجاوین لەگەڵ ئەو مەسەلەیە، بۆیە هەر بکرێتە لەبەر ئەوەی لە کوردستاندا سیستەمی سیاسی و دیموکراتی وەکو برادەرانیش وتیان لەگەڵ ئەو رەئیەم پەرلەمانی بۆ زیاد بکرێت ئەم یاسایە دەرچوونێندرا، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز قادر ئۆتمان فەرموو.

بەڕێز قادر ئۆتمان رسول:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە راپۆرتی لیژنەی یاسایی بۆ هەموارکردنی پرۆژە یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان، دیارە لە زانستی سیاسیدا دەسەلاتی جێبەجێکردن لە هەندێ ولاتان بە حکومەت ناو دەبرێت، لە هەندێ ولاتی تردا بە ئەنجومەنی وەزیران ناو دەبرێت، لە هەندێ ولاتی تریش بە وەزارەت ناو دەبرێت، یەعنی ناو بردنی دەسەلاتی جێبەجێکردن گرنگ گەیاندنی مەفهومەکەیە، لیژنە لە راپۆرتەکەدا پێشنیاری ئەوەی کردووە کە دەسەلاتی تەنفیزی بە وەزارەت ناو ببرێت، من پێم باشە کە بە کابینەی حکومەت ناو ببرێت، لە راستیدا بەو شێوەیەش کە لە راپۆرتەکەدا هاتووە کە دەڵێ بەم شێوەیە بخوێندرێتەوە کە بڕگەی یەکەم لە ماددەی یەکەم دەستکاری کردووە، من پێشنیار دەکەم کە شتێکی بۆ ئیزافە بکرێت پاش ناونانی لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە سەرۆکی هەرێم پاڵێوراو بۆ سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران رادەسپێرێ کە

پالێوراوی زۆرینەی پەرلەمانی بێت بۆ پێکهێنانی کابینەی حکومەت، لە ماوەیەك کە لە (٣٠) رۆژ تێپەڕ نەکات، بەم شێوەیە دەقە پێشنیارکراوەکە دابڕێژرێتەوە، هەروەها من لەگەڵ لابردنی بڕگەی دووەم نیم لە ماددەی یەکەم، چونکە مادام ئێمە کاتمان دەست نیشان کردووە بۆ ئەوەی کە پالێوراو بۆ سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران لەو ماوە دیاری کراوەدا کابینەکە پێك بهێنێ، دەکرێ بڕگەی دووەم بمێنێتەوە لە ماددەی یەکەمدا بۆ ئەوەی کە ئەگەر پالێوراوەکە لەو ماوەیەی کە بۆی دیاری کراوە کە دەبێ بە قانون سەرکەوتوو نەبێ جارێکی تر لە پەرلەمان ناونانی بۆ بکرێتەوە، یەعنی بێتەوە پەرلەمان کاندیدێکی تر رابسپێرێ ناونانی بۆ بکرێتەوە و راسپێردرێ بۆ سەرۆکایەتی بەهەمان ئەو رێکارە یاساییەی کە کاندیدی پێشتر بڕیویەتی، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز بێگەرد خان فەرموو.

بەڕێز بێگەرد دڵشاد شکرالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی یەکەم لە پرۆژەکەدا کە پێشنیار دەکرێ وشەی حکومەت بگۆڕدرێت بکرێت بە وەزارەت، من پێم باشە بەو شێوەیە بێت، پاش ناونانی لەلایەن پەرلەمانی کوردستان کاندیدی سەرۆکی دەسەلاتی جێبەجێکردن، چونکە ئەمە لە قانونی هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان ساڵی (١٩٩٢) ماددەی (٥٦) بڕگەی (٣) هەمان دەستە واژە هاتووە، من پێموایە ئەمە شمولی تڕە، سەبارەت بە خاڵی دووەم لە ماددەی یەکەم لەبەر ئەوەی من پێموایە ئەمە دەسەلاتی پەرلەمانی کوردستانە، من پێشنیار دەکەم ئەم بڕگەیە لاببرێت، چونکە لە هەمان قانونی هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستاندا لە ژمارە یەکی ساڵی (١٩٩٢)دا ئەمە ئاماژەی پێکراوە ئەوە دەسەلاتی پەرلەمانی کوردستانە نەك سەرۆکایەتی هەرێم و پێشنیار دەکەم لاببرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز علی علی هاڵۆ فەرموو.

بەڕێز علی علی هاڵۆ:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تیبنیا من ژ لای کاك عمر عینایەت هاتە بەحس کرن، ئەز ناخازم دووبارە بکەم، بەس لەسەر ڤێ پرۆژە یاسایێ ئەز پێشنیار دکەم راپۆرت ئەڤە گفتوگۆ هاتە کرن، گفتوگۆ لەسەر پرۆژە یاسای پاش ئێخستن بۆ دانیشتنەکا دی بۆ رێز گرتن لە پەرلەمانتارێن فراکسیۆنا کەسك هەرچەندە پرۆژە یاساکە گەلەك گرنگە بۆ نەهێلانا نیشان و سیمایێ دوو ئیدارەیی پێویستە ئەڤ پرۆژە یاسایە بهێتە گفتوگۆکرن، بەڵێ دیسا دبێژم رێزگرتن لە برادەرێن پەرلەمانتارێن یەکێتیی، ژبەر کو ئەو حەساسیەت دروست نەبت و پشتی هەندێ دانیشتنێ دیدا تێرو تەسەلی ئەڤ بابەتە بێتە گفتوگۆکرن، گەلەك سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك ابوبكر.

بەڕێز ابوبكر عمر عبدالله (ابوبكر هەڵەدنی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تێبینیەکانی من وترا لەلایەن مامۆستا مولود و كاك سۆران، دوو تێبینیم هەیە، سەبارەت بە هۆکاری دەرچوونی ئەم یاسایە من پشتگیری ئەو دەستەواژەیە دەکەم کە لە راپۆرتی لیژنەی یاساییدا هاتووە، دووەم هەموارکرنی ئەم یاسایە پەیوەندی بە بڕگەی چوارەمی دانیشتنی ئەمڕۆ نییە، چونکە ئەگەر کاندید حازر بێت یان حازر نەبێت ئێمە پێویستیمان بە هەموارکرنەوەی ئەم یاسایە هەیە، لە رووی یاساییەوەش دوای ئەوەی کە ئەمڕۆ دەنگی زۆرینە دەهێنێ بە پێی رێکارە یاساییەکان مودەی (١٥) رۆژی تری هەر دەوێت تاوەکو ئەم یاسایە ئیقرار دەکرێت لەلایەن سەرۆکایەتی هەرێمەوە، لەبەر ئەوە گفتوگۆکە هەر ئەنجام بدرێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

كاك فائق فەرموو.

بەڕێز فائق مصطفی رسول:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە خاڵی گۆڕینی ناوی وەزارەت بە کابینەی وەزارەت، پشگیری ئەوە دەکەم کە ناوەکە بگۆڕدرێت بە کابینەی وەزاری، هەروەها پشتگیری رەئی كاك قادر رەزگەیی دەکەم لەسەر مەسەلەی مانەوەی بڕگەی دوو بۆ دیاریکردنی مەوقیفی دوای (٣٠) رۆژەکە ئەگەر کاندیدی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران نەیتوانی کابینەکە پێك بێنێ بۆ ئەوەی مەوقیفەکە دوای ئەوە روون بێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێڤار خان فەرموو.

بەڕێز ئێڤار ابراهیم حسین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بە سوپاسەوە كاك رابوون و كاك مەڕوان قسەکانی منیان کرد، پشتگیریان لێ دەکەم، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

وەحیدە خان فەرموو،

بەڕێز وەحیدە یاقو هرمز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئاخفتنێت من ئیحتیماله دووباره بن، من نەڤێت بەحس بێتەکرن، بەڵێ ئەم پشتگیریا ئەڤ تەعدیلا ڤێ یاسایێ ئەم لەگەڵ هەندێنە، یا دووێ ژی ئەز دبێژم جەلسەیا چووی یا دووێ مە بڕیاردا هەنگی مە تەصویت کر عەلائەساس بۆ حەفت رۆژا مۆڵەت بێتە دان بۆ....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

وەحیدە خان ئەوە پەیوەندی بەم تەوەرەوە نییە، ئەوە لە کاتی باسکردنی تەوەری چوارەمدا پێموابێ لە دانیشتنی کاردا ئەو مولاحەزیە بڵێی، زۆر سوپاس ناوەکان تەواو بوو، ئێستا پێموابێت لە ئەنجامی ئەو گفتوگۆیەی کە کرا زۆربەی ئەندامانی پەرلەمان مولاحەزەیان هەیە لەسەر راپۆرتی لیژنەی یاسایی، بۆیە ئەیکەینە ئەساسی گفتوگۆکەمان، ئێستا هەموو ئەو مولاحەزانەی ئێوە وتیان سەبارەت بە یەکە بە یەکەی ماددەکان دەیخوێنینەوە ئینجا دەرگای گفتوگۆ دەکەینەوە، ئەگەر یەکێك ئیزافەی هەبوو ئەو کات ئیزافەکان بڵێن، نەك ئەوەی کە لە رابردوودا باسکرا، بەڵێ فەرموو نوقتەی نیزامت هەیە؟ کاك تحسین فەرموو.

بەڕێز تحسین اسماعیل احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من ناوم نووسرابوو، ناوم نەخوێندرایەوە، ئەگەر رێگەم پێ بدەی هەتا تێبینیەکانی خۆم بڵێم، دەستم بەرزکردەوە لە ئاخیری ناویشم وت....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

گەشە خان فەرموو.

بەڕێز گەشە دارا جەلا

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

خۆی ئەسل ئەوەیە کە پڕۆژە یاسا دەخرێتە موناقەشەوە، ئیستسنا ئەوەیە کاتێك کە داوا بکرێت کە راپۆرتی لیژنەی مەعنی بکرێتە ئەساس بۆ موناقەشە، ئەویش دەخرێتە دەنگدانەوە، واتە پڕۆژەکە پێویستی بەوەنییە دەنگدانی لەسەر بکرێت، بەراستی ئەمە ئەگەر دووجار هەمان ماددە و هەمان بڕگە لە هەموو دانیشتنێکدا ئێمە موناقەشەی بکەینەوە کاتێکی زۆر زۆرمان دەبات، بۆیە تکایە تەنها ئێمە کە دێینە ناو هۆڵەکەوە ئەسلەکە ئەوەیە کە پڕۆژەکان موناقەشە دەکرێت، یەك پڕۆژە موناقەشە دەکرێت، ئەوەی موتەبەع بووە ئەمە دەبێتە عورفێکی خراپ پەرلەمان کاری خۆی ناتوانێ وەکو پێویست جێبەجێبکات کاتێکی زۆرمان دەبات، لە ماددەی (٧٢)ش ئەمە دەگەیەنێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

پەرلەمان دەست دەکات بە گفتوگۆکردنی راپۆرتی لیژنەی تایبەتمەند و لیژنەی کاروباری یاسایی دەربارەی پڕۆژە یاساکە، لەبەر ئەوە گفتوگۆی دەکات بە پێی پەیڕەوی ناوخۆ، باشە، کاك باپیر فەرموو.

بەڕێز باپیر کاملا سلیمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەمان تێبینی گەشە خانم هەیە، راستە دەبێت پڕۆژە یاساکە بکرێتە بنەما یان هەر.....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك باپیر پەیڕەوی ناوخۆت لەبەر دەستدایە، پەیڕەوی ناوخۆ بخوێنەرەوە؟ ئیستا بۆم خوێندۆیەتەوە کاك باپیر، کاك ابو کاروان فەرموو

بەڕێز عبدالرحمن فارس (ابو کاروان):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە سەرەتا ئەگەر قسەمان کرد لەسەر ئەم پڕۆژەی یەکەمە، دەبووایە نیقاشمان لەسەر ئەوەی یاسایی نەکردایە، لە بەیانییەوە ئەمە دوو سەعاتە موناقەشەی پڕۆژەی یاسایی دەکەین، پێموایە چەند تێبینیەك هەیە، من پێموایە قسەکردن لەسەر ئەو خاڵە تێبینییانەی هەیە کە خیلافی پڕۆژەکەی ترە تەنها قسەی لەسەر بکرێ، نەك جارێکی تر دووبارە ئێمە بگەڕێنەوە بۆ پڕۆژەکە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك ابو کاروان دەقی ماددەکەی پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستانم بۆ خوێندنەوە، بە پێی ماددەکەی پەیڕەوی ناوخۆ لە پێشدا گفتوگۆ لەسەر راپۆرتی لیژنە پەیوەندیدارەکان و لیژنەی یاسایی دەکرێت، ئەگەر ئێوە خیلافی ئەمە رەئیەکتان هەیە لەو لیژنەیەی کە دروستی دەکەین بۆ پەیڕەوی ناوخۆ دەتوانن هەمواری پەیڕەوی ناوخۆ بکەن، هەر شتێکی تریش موتەبەع بووبێ لە پەرلەمانی کوردستان، بەراستی خولی پیشووی پەرلەمانی کوردستان ناتوانین بکەینە ئەساس، چونکە ئەو نا یاساییانەی لە خولی پێشوو کراوە ئێمە ناتوانین ئێستا دووبارەی بکەینەوە، زۆر کاری نا یاسایی کراوە نابێ بە عورف، کاری نا یاسایی، کاری پێچەوانەی پەیڕەوی ناوخۆ نابێ بە عورف، ئەو کارە دەبێ بە عورف کە لەگەڵ پەیڕەوی ناوخۆدا گونجاو بێت، بۆیە ئێستا ئەگەر رای ئەندامانی پەرلەمانی کوردستانی لەسەر بێ، دەیخەینە دەنگدانەوە، پڕۆژە یاسایەکە دەکەینە ئەساس بۆ وتوویژکردن، بەڵام لەکاتی گفتوگۆکردن لەسەر ماددە بە ماددەی پڕۆژە یاسایەکە، ئەو تێبینیانەی ئێوە لەسەر راپۆرتی لیژنەی یاسایی هەبوو دەیخوێنینەوە، ئەو کات ئەگەر ئێوە ئیزافەیەکتان هەبوو بیڵێن، دوایی ماددەکان دەخەینە دەنگدانەوە بەپێی پەیڕەوی ناوەخۆ، کێ لەگەڵ ئەوەیە کە پڕۆژە یاسایەکە بکەینە ئەساس؟ تکایە با دەست بەرز بکاتەوە، (٥٩) ئەندام لەگەڵیەتی، کێ لەگەڵدانییە کە پڕۆژە یاسایەکە خۆی بکرێتە بنەما؟ تکایە دەست بەرز بکاتەوە، کەواتە کەس لەگەڵی نییە، فەرموو برگە سێ بخوێنەرەوە، کاك سالار بزانین چیمان پێ دەڵێ.

بەڕێز سالار محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تکام وایە ئینجازە بدەی ئەمە بۆ هاوکاری گفتوگۆیەکە و جەنابتیشتانە،.....

بەڕێز د. یوسف محمد/ سەرۆکی پەرلەمان:

دەزانی خستمانە دەنگدانەوە تازە، ئێستا پڕۆژە یاسایەکە کراوەتە ئەساس، فەرموو.

بەڕێز سالار محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەمە بۆ هاوکاری جەنابتان بوو، وەکو پێشتریش ئاماژەمان پێدا، ئەم حاڵەتە نییە، پڕۆژە یاسا پێشکەش دەکرێ، دەخرێتە بەرنامەی کارەوە، دەدرێتە لیژنەی تایبەتمەند، باشترین کەسیش بۆ گفتوگۆیەکانی ناو پەرلەمان لیژنە تایبەتمەندەکان و راپۆرتەکانیانە، بەپێی برگە (٣)ی ماددەی (٧٢) پەیڕەوی ناوەخۆ گفتوگۆ لەسەر راپۆرتی لیژنەی تایبەتمەند و لیژنەی یاسایی دەکرێ، لەبەر دەستی جەنابیشتە کە پێویست ناکا من بیخوێنمەوە، لەسەرەتای گفتوگۆدا باشتر وایە راپۆرتی لیژنەی یاسایی بخرێتە دەنگدانەوە، بۆ ئەوەی بکرێتە ئەساس، چونکە تەلخیس و چڕکراوەی ئەو پێویستیانەیە کە بۆ هەمواری یاسایەکە یان پێشکەش کردنی یاسایەکە کراوە، کە قسە لەسەر پڕۆژە یاسایەکە بکرێت، دواتریش راپۆرتەکەش پێشکەشکراوە ئەبێ قسەی لەسەر بکرێ، دەکاتە دوو جار، بۆیە هیوادارم، ئەوە لای جەنابتانە ئەگەر بڕیاری لێ بدەن، خۆ لای ئێمە نییە، بەڵام بۆ باشتر بەڕێوەبردنی کاروبارەکان، خۆ عورفی باش و خراپیش چییە؟ عورفێکی باش دەبێ موتەبەع بێ، شەرت نییە هەموو عورفێك،.....

بەڕێز د. یوسف محمد/ سەرۆکی پەرلەمان:

عورفی باش، نەك حورفێك کە پێچەوانەی پەیڕەو بێ، ئێستا کەواتە تەواو، خستمانە دەنگدانەوە، ئێستا موناقەشەی هەر بەپێی پەیڕەوی ناوەخۆی پەرلەمانی کوردستان موناقەشەی پڕۆژەی یاسایەکە دەکەین، ماددە، بەماددە، بەڵام تێبینییەکانی ئێوە کە باستان کرد دەیخوێنینەوە، ئەوانە دووبارە مەکەنەوە، چونکە ئەو تێبینیانەی کە ئێوە وتتان زیاتر لەسێ کەس،.....

بەڕێز سالار محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

خیلافی پەیرەوە بەقوربان، خیلافی برگە سێی ماددە (٧٢)ە،.....

بەڕێز د. یوسف محمد/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو ماددەیەم بۆ بێنە کە خیلافی پەیڕەوە، ئێوە هەر لەخۆتانەوە قسە دەکەن بەبێ پەیڕەو، فەرموو.

بەڕێز سالار محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بڕگە سێ، پەرلەمان دەست دەکا بە گفتوگۆکردنی راپۆرتی لێژنەی تایبەتمەند و لێژنەی کاروباری یاسایی دەربارەی پڕۆژە یاسا پێشنیار کراوەکە، ئێنجا دەست دەکرێ بە گفتوگۆ و پڕەنسیپ کردن لەکاتی بڕیاردان، ئەمە ئەصڵی مەسەلەکەیە،.....

بەڕێز د. یوسف محمد/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێ، باشە ئێستا ئەمەمان کرد، گفتوگۆی کراوەیە، ئێستا دەچینە سەر ئەصڵی یاسایەکە، بەڵێ د. ڕێواز.

بەڕێز د. ڕێواز فائق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من قەسم لەسەر ئەوە نییە، ئەوەی کە برادەرەکانم باسیان کرد، بەڵام بەشیاوی نابینم بەڕێزتان لەوێوە قسە لەسەر ئەوە بکەن، لە مینبەری دەستەی سەرۆکایەتییەوە بڵێی لە خولی پێشووی پەرلەماندا کاری نایاسایی زۆر کراوە، لەراستیدا ئەم قسەیە بۆ ئیعلام دەبێ، بەڵام بۆ مینبەری پەرلەمان شتێکە کە یەعنی هەم لەرووی عورفەوە، هەم لەرووی ئەخلاقییەوە، هەم لەرووی پڕۆتۆکۆڵییەوە،.....

بەڕێز د. یوسف محمد/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس ڕێواز خان، من باسی ئەوەم کرد هەر شتێك لەخولی پێشوو کرابێ، نایاسایی بێ، نابێ بە عورف بۆ پەرلەمانی ئێستا، بۆ خولی ئێستای پەرلەمان، فەرموو کاك گۆران.

بەڕێز گۆران ئازاد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من بەس نەسی ماددەکە شی دەکەمەوە، بزانین هەڵەکە لەکوێیە، دەڵێ پەرلەمان دەست دەکات بە گفتوگۆ کردنی راپۆرتی لێژنە، باسی یاسای تێدانییە، راپۆرتی لێژنەی تایبەتمەندو لێژنەی کاروباری یاسایی دەربارەی پڕۆژە یاسا پێشنیار کراوەکە، ئینجا دەست دەکرێت بە گفتوگۆ کردن و پڕەنسیپەکانی، لەکاتی بڕیاردان لەسەریدا لەسەر خودی راپۆرت، نەك لەسەر خودی پڕۆژە یاسا، جارێك جەنابت ئەگەر دەت خستە دەنگدانیشەوە نەدەبوایە خودی پڕۆژەی ئەصڵ و پڕۆژە یاسایەکە بخەیە دەنگدانەوە، راستە ئەندامان گفتوگۆیان لەسەر پڕۆژە یاسایەکە کرد، بەڵام ئەمە بەو مانایە نییە ئەندامان راپۆرتی لێژنەکە ڕەت بکەنەوە، هەر ئەگەر بەپێی نەسەکەش بی دەنگدانەکەی تۆ موخالەفەی ئەم نەسە بوو، دەبوایە بڵێی کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەم راپۆرتی لێژنەی یاسایی بکرێتە ئەساس؟ کێ لەگەڵ نییە؟ دوای ئەوەی دەکرێتە ئەساس، پەسەند ناکرێت، ئەساس شتێکە و پەسەند کردنیش شتێکی دیکەیە، چۆن؟ ئەم راپۆرتەی لێژنەی یاساییە دەکرێتە ئەساس، بەڵام قبوڵ ناکرێ، دواتر ئەندامانمان ماددە، ماددە لەگەڵ راپۆتەکە موناقەشەی دەکەن، بەڵێ سەرۆکی پەرلەمان، بۆ؟ راپۆرتی لێژنەی یاسایی دێتە بەردەستی (٣٠) وەرەقەیە، پەنجا، شەست ماددەی تێدایە، پەنجا، سی فەرعی تێدایە، چ ئەندامێکی پەرلەمان دەتوانێ هەموو راپۆرتی

مونافەشەکەت بۆ مونافەشە بکات و دواتر جارێکی دیکە بێینەوە سەر یاسایەکە مونافەشە بکەین، بۆیە راپۆرتی لیژنەکە یەعنی نەسەن تۆ دەنگدانەکەی ئێستات موخالفی ئەم نەسە بوو زۆر بە وازحی، چونکە راپۆرتی لیژنە دەخرێتە دەنگدانەوە، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد/ سەرۆکی پەرلەمان:

مەفهومی موخالەفەی ئەوەی کە خستمانە دەنگدانەوە ئەوەیە کە راپۆرتی لیژنەی یاسایی ناکرێتە ئەساس، ئەصڵی پڕۆژە یاسایەکە دەکرێتە ئەساس، چونکە ژمارەیەکی زۆر لەئەندامانی پەرلەمان مولاحەزەیان لەسەر راپۆرتەکەی لیژنەی یاسایی هەبوو، ئێستا دەچینە سەر مونافەشەکردنی پڕۆژە یاسای هەموارکردنی سێیەمی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان، ماددە بە ماددە بە پەیڕەوی ناوەخۆوە، دەیخەینە گفتووگۆوە، دوایی دەنگدانی لەسەر دەکەین، دوایی هۆیە پێویستەکانی گفتوگۆ دەکەین، ئەویش دەخەینە دەنگدانەوە، دوایی کۆی پڕۆژە یاسایەکەش دەخەینە دەنگدانەوە، بەڕێزان ئەندامانی لیژنەی یاسایی ماددەی یەکەم بخوێننەوە لە پڕۆژە یاسایەکە، بۆ ئەوەی دوایی من ئەوە راو سەرەنج و تێبینیانەی کە زیاتر لەسێ ئەندام لەسەر ئەو ماددەیە باسیان کرد، باس دەکەین، دەیخوێنینەوە بۆ ئێوە، ئەگەر ئیزافەیەکتان هەیە، ناوی خۆتان بنووسن بۆ وتو وێژکردن، ئەگەر نا دەنگدان ئەنجام دەدەین، فەرموو سەرۆکی لیژنەی یاسایی.

بەڕێز د. ڤالا فرید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر هەر تێبینییەك كە درا لەسەر راپۆرتی لیژنەی یاسایی، ئێمەش حەقمان بوو كە تێبینیەكان روون بكەینەوە، وەلاّمی تێبینیەكان بدەینەوە، ئەمنیش پێموایە ئەگەر بێت و راپۆرتی لیژنەی یاسایی نەكرێتە ئەساس، ئەی بۆچی بۆ لیژنەی مەعنی پڕۆژە یاسا بۆ لیژنەی مەعنی دەنێردرێ؟ كە نێردراوە كۆبوونەوەمان لەسەر كردووە و ئێمە راپۆرتی خۆمان حازر كردووە، هەرچی شتێك كە بەنایاسایمان زانیوە، تەعدیلمان كردووە و لە پڕۆژە یاسایەكە، لەراپۆرتەكەی ئێمەدا هاتووە، ئینجا مولاحەزاتیش لەلایەن ئەندامانی پەرلەمان بەشێوەیەكی تێكەڵداری بووە، هەموو مولاحەزاتەكان لەسەر راپۆرتی لیژنەی یاسایی نەبووە، هەندێكیان مولاحەزاتیان لەسەر پڕۆژەی یاسایەكە بووە، هەندێكیشیان مولاحەزاتیان لەسەر راپۆرتی لیژنەی یاسایی بووە، بۆیە هەرچەندە ئێوە خۆتان،.....

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

خستمانە دەنگدانەوە، د. ڤالاّ فەرموو پڕۆژە یاسایەكە بخوێنەوە.

بەڕێز د. ڤالا فرید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی یەکەم لەپڕۆژە یاسایەکە.

بڕگەی (١٢) لەماددەی (١٠)می ئەم یاسایە هەموار دەکرێ، بەمشێوەیەی خوارەوە:

بڕگەی یەکەم: پاش ناونانی لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە سەرۆکی هەرێم، سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران رادەسپێرێ بۆ پێکهێنانی حکومەت لەماوەیەکدا کە لە (٣٠) رۆژ تێپەڕ نەکات.

بڕگەی دووەم لەماددەی یەك: ئەگەر سەرۆك وەزیرانی راسپێردراو لەماوەی دیاری کراو نەیتوانی حکومەت پێك بهێنێت و متمانەی پەرلەمان بەدەست بهێنێت، ئەوا سەر لەنوێ پرۆسەی ناونان لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە ئەنجام دەدرێ.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، تەبعەن ئەو تێبینیانەی کە هەبوون ئەوە بوو کە لە رایۆرتی لیژنەی یاسایی باس لەوە کرابوو کە بڕگەی دووەم لەم ماددەیە لابدرێ، بەشێکی ئەندامان پێیان وابوو کە بمێنێتەوە، فەقەرەیەکی بۆ ئیزافە بکرێ، دوو رەئی هەبوو، رەئییەکیان ئەوەبوو کە ئاوا سەر لەنوێ پرۆسەی ناونان لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە بۆ راسپێردراوێکی تر یان بۆ کەسێکی تر ئەنجام بدرێ، رەئییەکی تر ئەوە بوو کە هەر وەکو خۆی بمێنێتەوە ئەو ماددەیە، رایەکیش هەبوو بکرێ بە زۆرینە، لیستی زۆرینەی دووەم، یەعنی یەکەمجار لیستی زۆرینەی یەکەم ناو بدرێ، دوایی لیستی زۆرینەی دووەم ناو بنرێ، ئەمانە دوایی دەیانخەینە دەنگدانەوە یەك بەیەك، بزانین کامیان دەنگی زۆر دەهێنێ، ئەوەی دەنگی زۆرینەی هێنا، پرۆژەکە بەمشێوەیە هەموار دەکەینەوە، سەبارەت بە بڕگەی یەکەمیش چەند پێشنیارێك هەبوو، یەکێك لەو پێشنیارانە ئەوەیە کە هەر وەکو خۆی بمێنێتەوە، حکومەت وەکو خۆی بمێنێتەوە، پێشنیارێکی تر ئەوە بوو کابینەی حکومەت بنووسرێ، پێشنیارێکی تر ئەوەبوو کە کاندیدی سەرۆك وەزیران ئیزافە بکرێ لەوێدا، لەبڕی ئەوەی کە پاش ناونانی لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە، سەرۆکی هەرێم، سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران رادەسپێردرێت، سەرۆکی هەرێم کاندیدی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران رابسپێرێ، ئەو پێشنیارەش هەبوو، کێ زیاتر لەمە بیرو بۆچوونی هەیە؟ تکایە ناو بنووسێ، ناوەکان دەخوێنینەوە، فەرموو کاك گۆران، نوقتەی نیزامی.

بەڕێز گۆران ئازاد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر وابێ پێم باشە لیژنەی یاسایی بێنە خوارەوە لەسەر مەنەسە، راپۆرتیان بە نەزەر ئێعتیبار وەر نەگیرێ، رەئیش، رەئی چییە؟ وەعد نەچمەوە سەر راپۆرتەکە، ئێستا بەڕێزت ناوی ئەندامان دەنووسی، کە ئەندامانی بەڕێز قسە دەکەن، بەشێك لەو قسانە کە ئێستا من وەك یاساییەك دەیلێم، بەشێکی دیکە وەلاّمم بۆ کۆمەلّێك قسە هەیە، هەموو شتێك ناخرێتە دەنگەوە، دەبێ لیژنەی یاسایی لەسەر رەئی ئەندامانی بەڕێزی پەرلەمانی کوردستان تەوزیح بۆ ئەمە بدەن، لەوانەیە هەندێك شت هەیە ئەمن نەیزانم، لیژنەی یاسایی دەیزانێ، هەندێك نوقتە هەیە لیژنەی مەعنی لەوانەیە بەیانی شتێکی زراعی بێ، ئەمن هیچی تێ نەگەم، ئەم روونکردنەوە دەدا، بەشێك لەم رەئییانە لیژنەی مەعنی دەلّێ راتان لەسەر رای ئەندامانی پەرلەمان، شتێك بۆ ئەو ئەندامە بەڕێزانە روون دەکرێتەوە، .....

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

تێبینیەکەت وەرگیرا، دوای وەرگرتنی رای ئەندامان لەسەر یەکە بەیەکەی ماددەکان رای لێژنەی یاسایش لەسەر ماددەکان وەردەگرمەوە جارێکی تر، فەرموو امینە خان.

بەڕێز امینە زکری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەمان تێبینیا کاك گۆرانم هەبوو، پێش هەنگی موناقەشەیەك هاتیە کرن، پێدڤییە نوکە ڤێرا لیژنا یاسایی تەوزیحاتەك بداتە مە، ئەو ژ رووونکردنەوەیەکیان هەبێ، ئەوە شولێ لیژنایا یاساییە، یەعنی پێ دڤیبوو لیژنا یاسایی.....

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

رای ئەوانیش وەر دەگرینەوە، فەرموو.

بەڕێز امینە زکری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێ دڤییە ئەو رای خۆ بدەن، پاشان ماددە، ماددە، کو مەوناقەشە لسەر بکەن، ئەو کەچ پێشنیار هەنە، زێدەکرنەك هەبیتن، ڤێ گافێ، یەعنی پشتی رەئی وەرگرتن و موناقەشە کرن ژ هەبێتن، سپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

باشە، ئێستا لە پێشدا کە دەرگای وتوویژ دەکەینەوە، رای لیژنەی یاسایی لەسەر ئەو ماددەیە وەر دەگرین، بزانین تەعلیقیان لەسەر رای ئەندامانی پەرلەمان چییە، دوایی دەرگای گفتوگۆ دەکەینەوە، ئەندامانی پەرلەمانیش رایان وەر دەگیرێت، ئەم بەڕێزانە ناویان نووسیووە (بەڕێز مولود مراد، بەڕێز د. شوان قەلاّدزەیی، بەڕێز سۆران عمر، بەڕێز زۆزان صادق، بەڕێز د. سیراج احمد، بەڕێز رێواز فائق، بەڕێز فەرهاد سەنگاوی، بەڕێز امینە زکری)، فەرموو لیژنەی یاسایی رای خۆتان لەسەر ماددەی یەکەم، هۆکاری چی بوو کە داواتان کردبوو برگەی دووەم لابدرێ، ئەو فەقەرانەی تریش؟ فەرموو.

بەڕێز د. ڤالا فرید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مەبەست لە هەموارکردنەوەی فەقەرەی (١٢)ە ماددەی دەیەم لە یاسای سەرۆکایەتی هەرێم تەنها ئەوەبوو کە تەنها تەسمییە، هەروەها تەکلیف بۆ سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران بکرێتن، بەبێ جێگرەکەی، بۆیە تەعدیلەکە تەنها روحی تەعدیلەکە، تەنها فەقەرەی یەکی دەگرێتەوە، فەقەرەی دوو زیاد بوو وەکو خۆی لە یاسایەکەدا هاتووە، هیچ پێویست بە هێنانەوەی، دووبارە کردنەوە ناکاتن لێرە، لەبەر ئەوەی وەکو خۆی دابەزیتەوە، بۆیە تەنها فەقەرەی یەك کافی بوو، رۆحی ئەسباب موجیبەش کە داوا دەکاتن تەنها بۆ ئەوەیە کە سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران رابسپێردرێ، بۆیە ئێمە وەکو لیژنەی یاسایی ئەو فەقەرەیەمان بە زیاد

زانی، بەخۆشتان دەزانن یەکێك لە مەبادیئی یاسایی ئەوەیە کە سیاغەی یاسایی خۆی لە دووبارە کردنەوە بپارێزێت، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك مولود.

بەڕێز مولود مراد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە ئێستاکە موناقەشەی پڕۆسەی راسپاردن دەکەین، دەبێ بزانین ئەمە بەشێکە یان بەشی دووەمە لە سێ پرۆسەی پێکهێنانی حکومەت، پڕۆسەی یەکەم پڕۆسەی ناونانە، کەواتە لەوێ ئێمە، مەسەلەی زۆرینە و کەمینە یەکلا بۆتەوە، تەواو بووە، کێ زۆرینەیە؟ کێ کەمینەیە؟ کێ هاتۆتە پێشێ؟ ئەوە لەمەرحەلەی یەکەمدا کە ئێمە پڕۆسەی ناونان تەواو دەکەین، ئێمە باسی راسپاردن دەکەین، کەواتە قسە لەسەر زۆرینە و کەمینە نەماوە، ئەوە یەعنی مولاحەزەی یەکەمم، مولاحەزەی دووەم، بەنیسبەت بڕگەی دووەم هەندێ مولاحەزەکان لەسەر ئەوە بوون کە لە ئەرك و دەستەلاتەکانی پەرلەماندا لە یاسای هەڵبژاردندا هاتووە لە ئەرك و دەستەلاتەکاندا شتی وای تێدانییە، قەتعەن، ئەم بڕگەیەی تێدانییە، کە ئێستا لە ماددە دووداوە دەمانەوێ تەسبیتی بکەین، بەنیسبەت ئەوەی کە ئاماژەم پێکرد یاخود موداخەلەم کرد، کە بۆ راسپێردراوێکی نوێ ئیتر مەرج نییە هەر خۆی بێ، لەکوتلەیەکی تر بێ، لەکوتلەی زۆرینە بێ، چونکە لە کوتلەی زۆرینە رەنگە ئەو شەخسە سەرکەوتبێ، هەر کوتلەی زۆرینە کەسێکی تر رابسپێرێ، لەبەر ئەوە، یاخود لەکوتلەی دووەم بێ، لەکوتلەی سێیەم بێ، قسەکە لەوە نییە ئێمە بە موتڵەقی بڵێین بۆ راسپێردراوێکی نوێ، ئەم راسپێردراوە نوێیە دەکرێ لە کوتلەکەی خۆی بێ، دەکرێ لە کوتلەیەکی تریش بێ، دەکرێ عادەتێکی نوێش دروست بێ جارێکی تر کەسێکی تر بێ، (المهم) راسپێردراوێکی نوێ وشەیەکی کورتە، دەتوانێ ئیکتیفا بە مەوزوعەکە بکا، سوپاس بۆ بەڕێزت.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، فەموو د. شوان.

بەڕێزد. عمرمصطفی (د. شوان قەلادزەیی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو (٣٠) رۆژە ئەگەر بکرێ بە (٢٥) رۆژ باشە، چونکە لێرە لەکاتی هەڵبژاردنەکاندا وەکو ولاتان نییە، ئێمە ئێوارە ئیعلانی نەتائیج بکرێ، پاش مانگێك، (٢٥) رۆژ ئینجا ئیعلان دەکرێ، لەوێش (٣٠) رۆژ، کەواتە کاتەکە زۆر دەخایەنێت، ئەو (٣٠) رۆژە بکرێ بە (٢٥) رۆژ، ناونانەکەش ئەوەی هەر تەعدیل بکرابایەوە، ئایا ئێستا لە کوردستان بەپێی پەیڕەوی ناوەخۆی پەرلەمان لیستی براوەی یەکەم یان گەورەترین هاوپەیمانیەتی پەرلەمانی هەڵدەستێ بە پێکهێنانی ئەو کابینەی کە لەدوا هەڵبژاردنەکاندا تەشکیل

دەکرێت، لەبەر ئەوە ئەگەر لیستی براوەی یەکەم کە ئێستا بەپێی یاسای سەرۆکایەتی هەرێم براوەتەوە، ئەگەر نەیتوانی لیستی براوەی دووەم بەم کارە هەڵبستێت، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك سۆران.

بەڕێز سۆران عمر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من مولاحەزەم لەسەر وشەی ناونان هەیە، لەهیچ جێگایەکی یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستانی ژمارە یەکی (١٩٩٢)، لەیاسای سەرۆکایەتی هەرێم وشەیەك نییە بەناوی ناونان، بەڵکو بریتییە لە دەستنیشانکردن، من داوادەکەم کاتێك کە هەمواری دووەم بۆ یاسای سەرۆکایەتی هەرێم کراوە، بۆ ئەوەی جێگر بخرێتە ئەوێ، ئێمە بگەڕێینەوە سەر ماددەی (٥٦) خاڵی (٣) لەیاسای هەڵبژاردنی ساڵی (٩٢) کە خاڵی (٣) دەڵێت (دەستنیشانکردنی سەرۆکی دەستەلاتی جێبەجێ کردن، کە ئەویش دەستەلاتی دەستنیشان کردنی ئەندامانی دەستەلاتەکەی هەیە لەنێو ئەندامانی پەرلەمان یان کەسانی تر)، دەگونجێ ئەمە لەو ئیشکالیەتی ناونانی کابینە و وەزارەت و حکومەت لامان بدات، بۆیە داوا دەکەم ناونان بکرێ بە دەستنیشانکردنی سەرۆکی دەستەلاتی جێبەجێ کردن، چونکە هەتا ئێستا لەکارنامەش ناونانی سەرۆك و جێگری سەرۆکی حکومەت بەپێی بڕگەی سێ لەماددەی (٥٦) لە یاسای هەڵبژاردن بۆی هەیە، بەڵام لە تەعدیلەکە پێچەوانەی ئەوەیە، ناونان نییە، دەستنیشانکردنە، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو سۆزان خان.

بەڕێز زۆزان صادق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەسەر خاڵی دووەم تێبینییەکم هەبوو، ئەگەر ئەم عیبارە لێ زیاد بکرێت باشە، ئەگەر سەرۆکی راسپاردە کرێ هێزا یەکێ یان بێژین لایەنێ یەکێ نەشیا حکومەتێکێ ل ماوەیەکێ دەستنیشان کریدا پێکبهێنیتن رێك بۆ وی لایەنی دووێ بهێتە دان کو پترپا کورسی کو بەدەسڤەهینای، پێکهێنانا حکومەتێ د هەمان ماوە نە کمتر بێتن (٣٠ تا ٤٥) رۆژا، چونکە ئەڤە ماوەیکی دەستنیشان کرییە، باشترپە گونجایە بشێ رێککەڤتنا لەگەڵ لایەنی تر بکا بۆ پێکهێنانا حکومەتێ، کەواتە ئەڤ عیبارە بهێتە زێدەکرنێ دێ باشتر بیتن، سپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو مامۆستا سیراج.

بەڕێز د. سیراج احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنسیبەت نەسی عەرەبییەکە من تێبینییەکم لەسەر نەسی عەرەبییەکە هەیە، شتێکی نەقوستانە، نووسرایە (تکلیف رئیس الوزراء بعد تسمیته من قبل برلمان کوردستان- العراق بتشکیل الوزارة وذلك بخلال مدة (٣٠) یوما من تاریخ تکلیفه من قبل رئیس الاقلیم)، نەگوترایە، لەبەر ئەوەی لە کوردیەکەش هاتووە، باسی سەرۆکی هەرێم دەکاتن، تەبیعی لە نەسە عەرەبییەکەی (رئیس الاقلیم) ناوی نەهاتییە، دەبوایە ئەوە زیاد بێت، لەبەر ئەوەی ئەوە نەسە، نەسیش دەبێتن ئەوەی تێدا بکرێتتن، دەکرێ تێبینیەکەی خۆشم باس بکەم ئەوەی پێشتر باسم کرد؟

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڵێ فەرموو.

بەڕێز د. سیراج احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تێبینی دووەمیشم ئەوەیە من داوا دەکەم کە ئەم ماددەیە نافیز بکرێ لەرۆژی دەرچوونی لەلایەن،.....

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوە کە هاتینە سەر ماددەی نەفازەوە ئەو کاتە دەتوانی جەنابت باسی ئەوە بکەی.

بەڕێز د. سیراج احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەستت خۆشبی، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو رێواس خان.

بەڕێز د. رێواز فائق:

ئێمە لەبەر ئەوەی ئێستا لەهەرێمی کوردستاندا توانای دەستەلاتی جێبەجێکردنمان هەیە، سەرۆکایەتی هەرێم و ئەنجومەنی وەزیرانمان هەیە، ناتوانین باس لەوە بکەین کە تەسمییە بۆ دەستەلاتی جێبەجێکردنە، ئەم قانوونە هی سالی (٩٢)ە، ئەو کاتە ئێمە سەرۆکایەتی هەرێممان نەبووە، لەبەر ئەوە، ئەوە موتلەقەن نابێ، من زۆر لەگەڵ بەکارهێنانی وشەی وەزارەتم دەستخۆشی لە بەڕێزان لەلیژنەی یاسایی دەکەم، چونکە ئەمە وشەی وەزارەتن چەمکی یاسایی و سیاسی باوە، رەهەندێکی تاریخیشی هەیە، وەك کاك فرحان وتی، پێی دەوترێ وەزارەت، دەقەکە من تەسەورِ دەکەم بە بەکارهێنانی وشەی وەزارەت دەقیق تر دەبێ، (وزارە) کەلیمەیەکی شاملە، بەس ئەوە نییە یەك وەزارەت دەگرێتەوە، راستە لە تەرجومە کوردییەکان ئەوە دەکەوێتەوە کە وەزارەت مانای یەك وەزارەتە، بەلاّم لە علمی سیاسە و لە قانونیشدا

وەزارە مانایەکی شمولی تری هەیە، لەبەر ئەوە لەگەڵیمە بمینێتەوە، بەهەمان شێوە لەگەڵ ئەوەم کە ئەو سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران لەپێشەوە پاڵێوراوی بۆ زیاد بکرێ، سەبارەت بە بڕگەی دووی هەمان ماددە لەگەڵ ئەوەم کە لە ئەخیرەکەیدا دەڵێ (ئەوە سەر لەنوێ پڕۆسەی ناونان لە لایەن پەرلەمانی کوردستانەوە بۆ پاڵێوراوێکی نوێ ئەنجام دەدرێ، چونکە هەمان پاڵێوراو ناتوانی تۆ یەعنی هەموومان باس لە مەسیری خەڵك و دروستکردنی حکومەت و پەلەکردن دەکەین، کەسێك کە یەکەمجار شکستی هێنا نابێ دەرفەتێکی تری بدرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك فەرهاد سەنگاوی.

بەڕێز فەرهاد سەنگاوی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مەسەلەی رێزمان یان زمانەوانی لە هەموو بابەتەکانی پەرلەماندا کێشەی دروست کردووە، بۆ خۆشم کە زۆر حەزم لەزمانە، مەفهومەکان ناگەیەنێ بۆ ئێمە زۆرجار، راستە وشەی وەزیر خۆی لە ئەصڵدا وشەیەکی کوردییە، من وشەکەم خۆش دەوێ، بەڵام وەزیر و وەزیران جێگەی حکومەت ناگرێتەوە، حکومەت وشەیەکی زۆر شمولی تر، زۆر بەقوەتترە، چونکە ئەمڕۆ خەڵکی کوردستان پێویستی بە حکومەتی کوردستانە و پێویستی بە دەوڵەتی کوردستانییە، ئێمە دەوڵەتیشمان نییە، حکومەتەکەی لێ بستێنینەوە، ئەوە یەك، دووەم، کاتێك کە تۆ دەڵێی سەرۆکی حکومەت تا فەڕاش و سایەقێکی خواری خوارەوەی ئیدارەکەش دەگرێتەوە، بەڵام سەرۆکی وەزیران زۆر جار بەس وەزیرەکان دەگرێتەوە، لەبەر ئەوە سەرۆکی حکومەت زۆر شمولی تر و بەهێزترە لە سەرۆکی وەزیران، هیوادارم (٣٠) رۆژەکەش زیاد بکرێ، بۆ ئەوەی جارێکی تریش پەرلەمان ناچار نەبێ دانیشێتەوە رۆژێکی تریشی یان هەفتەیەکی تریشی بۆ زیاد بکا، چونکە ئێمە دەزانین ململانێیەکان زۆر نابەجێ و زۆر هەندێك جار درێژ خایەنە، بۆ ئەوەی ناچار نەبین (٣٠)یەکە زیاتریش بکرێ باشترە، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، د. ڤالا تێبینیت هەبوو؟ فەرموو.

بەڕێز د. ڤالا فرید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مولاحەزەیەکی زۆر هەبوو لەسەر موستەڵحی حکومەت، لەسەر موستەڵحی وزارە، فەرقی عەرەبی موستەڵحی وزارە لەجێگای موستەڵحی حکومەت بەکاردێنێ، چونکە کاتێك کە دەڵێین (الحکومة)هەرسێ دەستەلاتەکە دەگرێتەوە، بەمانا موتلەقەکەی، سوڵتەی تەشریعی، سوڵتەی تەنفیزی، سوڵتەی قەزایی دەگرێتەوە لە زمانی عەرەبی دا، بەڵام کاتێك کە دەڵێ (الوزارة) مەبەستی تەنها مەجلیسی وزەرایە، بۆیە لێرانە ئێمە بە مەبەستی گونجاندن، تەوفیق کردنی لێژنەکە لەنێوان هەم زمانی عەرەبی و هەم زمانی

کوردی موستەڵەحی وزارەمان بەکارهێناوە، کە موتتەبەعە لە زۆربەی دەساتیر و قەوانینەکان بەکارهاتووە بۆ عەرەبییەکەی، بۆ کوردییەکەش نەمان وتووە وەزارەت، ناوی وەزارەتمان نەهێناوە، گوتوومانە وەزارات بە (ئەلیف) دامان ناوە، واتە پێکهێنانی وەزارەتەکان، لێرانە بەجەمع هاتووە، سەنەدێکی دیکە بۆ بەکارهێنانی ئەو موستەڵەحە لەلایەن لیژنەی یاساییەوە ئەوەیە کە هەم قانونی ژمارە یەکی پەرلەمانی کوردستان، هەم قانونی سەرۆکایەتی هەرێم خۆی لە موستەڵەحی حکومەت پاراستووە، موستەڵەحی وەزارەتی بەکارهێناوە، وەزاراتی بەکارهێناوە بۆ زمانی کوردی، وە موستەڵەحی (الوزارة)ی بەکارهێناوە بۆ زمانە عەرەبییەکە، ...

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو د. ڤالاّ،

بەڕێز د. ڤالاّ فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مولاحەزاتێکی زۆر درا لە سەر تەحدیدکردنی موددەی (٣٠) رۆژ کە گوایە ئەو موددەیە بێتە کەمکردنەوە، موددەی (٣٠) رۆژ کە تەحدیدکراوە لەلایەن یاساکە پێش هەموارکردنی، و دوای هەموارکردنیشی(٣٠) رۆژ ئاخیر موددەیە کە دەدرێتن بە کاندیدی راسپێراو بۆ پێکهێنانی ئەنجومەنی وەزیران، واتە راسپێراو لە ماوەی (١٠) رۆژ لە ماوەی (١٥) رۆژ کابینەکەی خۆی پێك بێنێ، بەلاّم بەهیچ شێوەیەك نابێ لە ماوەی (٣٠) رۆژدا تێ بپەڕێ، ئینجا مولاحەزەیەکی تر کە وایە لە کوردیەکە ناوی سەرۆکی هەرێم هاتووە، بەلاّم لە عەرەبیەکە دا نەهاتووە پێویستە ئیزافە بکرێ، بەڕێزان ئێمە لێرە پڕۆژە یاسا دانارێژین، ئێمە لێرە هەموارکردنەوە دەکەین بۆ پڕۆژە یاسایەك کە وجودی هەیە، ئەو پڕۆژە یاسایە کە وجودی هەیە لە ماددەی (١٠) کە دەیخوێننەوە، دەڵێ ئەمانەی خوارەوە دەسەلاّت و مەهامەکانی سەرۆکی هەرێمن، کە دەگاتە بڕگەی (١٢) لەوێ دەڵێ یەکێك لە مەهامەکانی بریتییە لە تەکلیف کردنی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران پاش ناونانی لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە، واتە ماددەکە دەبێ وەکو خۆی بخوێندرێتەوە ئێمە لێرە تەشریع ناکەین ئێمە هەموارکردنەوە دەکەین بۆ تەشریعێك کە پێشتر وجودی هەیە، بۆیە دەبێ دەقیق تر بین لە بەکارهێنانی موصتەڵەحات، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

تەبعەن ئەو وشەی وەزارات یان وەزارەتە لە عەرەبییەوە هاتۆتە نێو زمانی کوردی، لە هەرێمی کوردستان موتتەبەع حکومەتە، بۆیە رای ئەندامانی تری پەرلەمانی کوردستان سەبارەت بەو پرسە من پێم وایە رەنگە رەوایەتی هەبێ، چونکە لە هەرێمی کوردستان زیاتر ئەوە رۆشتووە خەڵك زیاتر لەوە تێ دەگا وەزارەت بە یەك وەزارەت تێ گەیشتوون، بەلاّم بۆ ئەنجومەنی وەزیران وشەی حکومەت بەکارهاتووە، بۆیە ئەو موناقەشەیە دوایی دەخەینە دەنگدانەوە، کاك فەرهاد نوقتەی نیزامیت هەبوو؟ فەرموو کاك فرهاد،

بەڕێز فەرهاد حەمە صالح (سەنگاوی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ببورن، من لە خۆمەوە وا نالێم، من زانیاریم هەیە، کە هەم دەستور، و هەم وەزیر وشەیەکی کوردییە، بەڵام لێرە حکومەت بەقوەتترە، بۆیە من لێرە وشەی حکومەتم پێشنیار کرد، شمولی تر، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك تحسین،

بەڕێز تحسین اسماعیل احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بۆ هەموارکردنی بڕگەی (١٢) لە ماددەی (١٠)ی یاسای سەرۆکایەتی هەرێم، پێم باشە بەو شێوەیە بێ، پاش ناونانی لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە کاندیدی لیستی براوە لەلایەن سەرۆکی هەرێمی کوردستانەوە رادەسپێردرێت بۆ پێکهێنانی وەزارەت لە ماوەیەکدا کە لە (٣٠) رۆژ تێپەڕ نەکات، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو امینە خان،

بەڕێز امینە زکری سعید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

کو ئەڤ یاسایە کە گرێدایا یاسای سەرۆکایەتیا هەرێمێ ل بەر هندێ یەکسەر ب دیتنا من ئەم بچینە سەر نافەڕۆکێ کو بێژیتن راسپاردنە پالێوراوێ فڕاکسیۆنا زۆرینە پاش نافۆ ئینان ژ لایێ پەرلەمانێ کوردستانێ بۆ پێکئینانا وەزارەتێ ماوەیەکێ کو (٤٥) رۆژ تێپەڕ نەکات (٤٥) رۆژ وەکی من ئاماژە پێ دای ل دەستوری ژی هەروەسا پتر ژ چوار پەرلەمانتارا ژی موناقەشە سەر هەندێ کر بوو تەرحێ وان بوو ژ تەرحێکی تر هەبوو وەکی هەڤالی من کاك بەیاری ئاماژە پێ دا یەعنی ئەم چووینە راست ڤەکرنێ وەکی ئەو دەقی نڤیسینا بەڕێز بەیار دوسکی دای، یان ژی مە هەر ئیکسەر بێژی ماوەی (٤٥) رۆژا، لێ پێشنیارا مە بوو بڕگە دووێ: نە سەر وی ئەساسی بوو بۆ فڕاکسیۆنێ دووێ کاندیدی بێتە نافۆ ئینان، بەڵکو پێشنیارا مە پتر ژ چوار هەڤالێ مە ژ پشتگیری وە کر، سەر هەندێ کو ئەگەر پالێوراو راسپێراو ماوەی دیار کری نەشێ وەزارەتێ پێك بێنێ ئەڤە سەر سەرۆکە هەرێمی راسپاردنە پالێوراوەکا دی لە هەمان فڕاکسیۆن بۆ پێکئینانا وەزارەتە ئەنجام دەدات، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەمەی کە جەنابت باسی دەکەی تەنها دوو کەس پێشنیاریان کرد بۆ دووەم جار لە هەمان فڕاکسیۆن بێ، فەرموو امینە خان،

بەڕێز امینە زکری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

کاك ئومێد، و یەکێك برادەرانی تریش پشتەوانی رەئی ئێمەی کرد،

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك قادر،

بەڕێز قادر ئۆتمان رسول:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێم باشە لە داڕشتنەوەی ئەو دەقەدا بە رووبی باس لەوە بکرێ کە لیستی براوە، یەعنی براوەی ئەوەی کە زۆرینەی دەنگەکان دێنێ یان زۆرینەی پەرلەمانی لە راستیدا، بۆ ئەوەی دەستکاری ئەمە بکەین بۆ ئەوەی سبەی تووشی ئیشکالی قانونی نەبین، لەوانەیە لیستی براوەی یەکەم و براوەی دووەم لە نەتائیج لە دەرئەنجامەکاندا کورسییەکی فەرق بێ، راستە ئەمەش ئەم مافە بە براوەی یەکەم دەدا ئەگەر کورسیەك بێت، بەڵام من پێم باشە کە دەقەکە بەشێوەیەك دارێژین کە کاندیدی زۆرینەی پەرلەمانی راسپێردرێ بۆ پێکهێنانی کابینەی حکومەت، و من پێشم وایە کە لە هەموارکردنەوەی ئەم یاسایە پەلە کراوە، لە راستیدا هەرچەندە ئەمە پەیوەندی بە بەرنامەی کاری ئەمڕۆی پەرلەمانەوە نییە، بەڵام دەمەوێ هەر بە کورتی ئیشارەی پێ بدەم، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

لە زمنی بەرنامەی کارە کاك قادر سەرنجەکەت تەواو بوو، ئەوەی لە سەرەتاوە باست کرد، با رووبکرنەوەیەك بدەم لە سەر مەوزوعی زۆرینەی پەرلەمانی فڕاکسیۆنی یەکەم و دووەم، ئەگەر گۆڕانگاری تێدا بکەین پێوست دەکا ئەم تێبینیە لەبەر چاو بگرین، بەڕێزان لە پێکهێنانی حکومەت لە نیزامی پەرلەمانیدا وەکو باسم کرد لە سەرەتاوە، دوو شێواز لەبەرچاو دەگیرێ، شێوازی یەکەمیان کە بریتییە لە مشاوەراتی پەرلەمانی بۆ پێکهێنانی زۆرینەی پەرلەمانی، کە ئەم زۆرینە پەرلەمانییە کاندیدێك رادەسپێرێ بە تەشکیلی حکومەت کە جاری وا هەیە ئەم زۆرینە پەرلەمانییە کاندیدی لیستی یەکەم راناسپێرێ بۆ پێکهێنانی تەشکیلی حکومەت یەعنی جاری وا هەیە لەبەر ئەوەی لیستی یەکەم زۆرینەی تەواوی لە ناو پەرلەمانی کوردستان بەدەست نەهێناوە لیستەکانی تر زۆرینەیەك دروست دەکەن، و ئەوان کاندیدێك دیاری دەکەن بۆ پێکهێنانی حکومەت، و ئەمە لە بەشێك لە نیزامە پەرلەمانیەکانی دونیا موتتەبەعە، بۆ نموونە لە ئیسرائیل موتتەبەعە، لە لوبنان موتتەبەعە، و تەنانەت لە بەریتانیاش کە دایکی نیزامی پەرلەمانییە بەم شێوەیە سەرۆك وەزیران ناو دەنرێ، رێگای دووەم: بریتییە لە لیستی یەکەم رادەسپێرێ بە دروستکردنی حکومەت، ماوەیەکی پێ دەدرێ بۆ ئەوەی حکومەت دروست بکات، ئەگەر لەو ماوەیە نەیتوانی حکومەت دروست بکات، موتتەبەع رێگای دووەم ئەوەیە کە لیستی دووەم لە دوای ئەو تەکلیف دەکرێ بە تەشکیلی حکومەت بۆ ئەوەی ئەگەر لیستی یەکەم نەیتوانی زۆرینەی متمانەی

پەرلەمانی بەدەست بێنێ، فراکسیۆنی دووەم چانسی پێ بدرێ، بۆیە کە ئێستا دەیخەینە دەنگدانەوە ئەوەتان لەبەرچاو بێ، ئەگەر زۆرینەی پەرلەمانی لەبەر چاو بگرین کە پێم وابێ موتتەبەعە، و یاساکەی ئەسڵی یاسای سەرۆکایەتی هەرێم ئەوەی لەبەر چاو گرتووە کە زۆرینەی پەرلەمانی دروست بێ، و یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان هەر ئەوەی لەبەرچاو گرتووە کە زۆرینەی پەرلەمانی دروست ببێ، و پێم وابێت ئەوە ئاسانترە بۆ تەشکیلی حکومەت، بەداخەوە ئێمە ئەزموونێکی خراپمان لە چەند مانگی رابوردوو لەگەڵ ئەمە هەیە، بەڵام کاتێك کە زۆرینەی پەرلەمانی رێك دەکەون لە سەر کەسایەتیەکی دیاریکراو بۆ دروستکردنی حکومەت زۆر ئاسانتر دەبێ، چونکە ئیتیفاقەکە پێش ناونان کراوە کە دوایی ناو نان دەکرێ، دروستکردنی حکومەت زۆر ئاسانتر دەبێ، بەڵام کاندیدی یەکەم ئەگەر نەیتوانێ دروستی بکا، جارێکی تر پرۆسەکە دەست پێ دەکاتەوە بۆ فراکسیۆنی دووەم، بۆیە کە ئێستا دەیخەینە دەنگدانەوە ئەمەتان لەبەرچاو بێ، چەند راو بیر و بۆچوونێك هەیە سەبارەت بە ماددەی یەکەم لە سەرەتاوە لە سەر برگەی یەکەم قسە دەکەین پاش ناونانی لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە رای لیژنەی یاسایی ئەوەیە، و پێشم وابێت رایەکی راجیحە بۆ ئەوەی سەرۆکی هەرێم لابرێ، چونکە ئەسڵەن یاساکە خۆی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستانە، و ئەو برگەی (١٢) یەمە لە ماددەی (١٠)یەم بریتییە لە سەلاحیاتی سەرۆکی هەرێمی کوردستان، بۆیە لیژنەی یاسایی داوای ئەوە دەکەن سەرۆکی هەرێم لا ببرێ، ئەمە دەخەینە دەنگدانەوە بۆ ئەوەی کۆی ئەو پێشنیارانەی تریش کە کراون، بیخەینە دەنگدانەوە، بەڵام تکا دەکەم لە لیژنەی یاسایی ورد بن لە رەچاوکردنی دەنگدانەکان بۆ ئەوەی دوایی ئیعادەی سیاغە بکرێتەوە، کێ لەگەڵ ئەوەیە لەم پرۆژە یاسایەی کە هاتووە لە ماددەی یەکەم برگەی یەك سەرۆکی هەرێم لا ببرێ؟ فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو د. ڤالاڕ،

بەڕێز د. ڤالاڕ فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر بکرێتن فەقەرەی یەك یان ماددەی یەك عەرەبیەکە لێرانە ببێتە موعتەبەر وەکو هینی یەکەم، چونکە لە عەرەبییەکەی دیارە ئێمە لە تەرجومەکردنەکە ئەو کێشەیە لێرانەدا دروست بووە،

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

باسی پرۆژە یاساکە دەکەین لە پرۆژە یاساکەدا وا هاتووە، ئێمە ئەو پێشنیارەی ئێوە دەخەینە دەنگدانەوە کە پێم وابێت پێشنیارێکی دروستیشە بەوەی سەرۆکی هەرێم لە برگەی یەك لە ماددەی یەکەم لا ببرێ، دەیخەینە دەنگدانەوە کێ لەگەڵ دایە ئەو برگەیە لا ببرێ؟ یان وای لێ دێ ئەمە لە زمنی سەلاحیاتی سەرۆکی هەرێم باسکراوە، بۆیە پێویست ناکات ناوی سەرۆکی هەرێم لێرەدا بمینێتەوە، کێ لەگەڵ دایە سەرۆکی هەرێم لا ببرێ؟ باسمان کرد کاك تحسین، باسمان کرد با جارێ دانگدانەکە بکرێ، خراوەتە

دەنگدانەوە، (٧٢) پەرلەمانتار لەگەڵ دایە، کەواتە بە زۆرینەی دەنگ لەگەڵ ئەوەن، لیژنەی یاسایی ئەوە لە سیاغەی ماددەکە جێی بکەنەوە سەرۆکی هەرێم لەوێ لا ببرێ، پێشنیارەکانی تر سەبارەت بە سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران پێشنیارێك هەبوو کە بەشێکی زۆری ئەندامانی پەرلەمان لەگەڵی بوون، بۆ ئەوەی ئەوە بکرێ بە کاندیدی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران رابسپێردرێ بۆ پێکهێنانی حکومەت، ئەمە دەخەینە دەنگدانەوە، ئایا وشەی کاندید لەوێ ئیزافە بکەین، ببێ بە کاندیدیی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران، کێ لەگەڵ ئەمەیە؟ دەیخەینە دەنگدانەوە، مولاحەزەکان وتراوە، جارێ با دەنگدانەکە بکەین، (٧٣) کەس لەگەڵ دایە، کەواتە ئەوەش پەسەند کرا، سەرۆکی هەرێم کاندیدی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران رادەسپێرێ، فەرموو کاك باپیر،

بەڕێز باپیر کاملا سلیمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بڕگەی یەکەمت کە خستە دەنگدانەوە کێ لەگەڵێتی؟ دەبێ بشی خەیە دەنگدانەوە کێ لەگەڵی نییە؟ ئەوە نەکرا، بۆیە دەبوا ئەوە بکرابایە،

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز کاك باپیر مادام زۆرینەی رەهای لەگەڵ دایە، فەرموو کاك باپیر،

بەڕێز باپیر کاملا سلیمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

زۆرینەش بێ، دەبێ ئەوە موتتەبەعە، دەبێ بکرێ،

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ لەگەڵ ئەوە نییە کە کاندیدی سەرۆك وەزیران، ئەو وشەیەی کاندید لەگەڵ ئیزافە بکرێ؟

فەرموو کاك مولود،

بەڕێز مولود مراد محی الدین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێشتر عەرزم کردن ئەو پڕۆسەیە، پڕۆسەی دووەمە مەسەلەی راسپاردن، پڕۆسەی یەکەم تەواو بووە کە ناونانە، ئێمە لە پەرلەمانی کوردستاندا کاتێك رێککەوتین لەم پەرلەمانە کاندید دەنگی هێنا، بوو بە راسپێردراو، دێتە قۆناغی دووەم، کەواتە بە کاندیدی نەماوە، چونکە ئەو پەرلەمانە دەنگی داوەتێ، ئێستا لە حاڵەتی دووەم بۆتە کەسێکی راسپێردراو بۆ پێکهێنانی حکومەت، لە بەشێك کاندید لێرە دەوری نییە، جاری یەکەم دەوری هەیە، مەسەلە ناونانە، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

مامۆستا مولود ئەو کاتە دەبێ بە سەرۆکی وەزیران کە لەلایەن هەرێمی کوردستانەوە متمانە وەردەگرێ، لیژنەی یاسایی دەتانبینم، فەرموو کاك عادل،

بەڕێز عادل عزیز شکر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەڵلا من پێشنیار دەکەم ئەو وشەی کاندیدە بگۆڕێ بە پالێوراو.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

خرایە دەنگدانەوە، کاندیدە، نەك پالێوراو، فەرموو کاك فائق،

بەڕێز فائق مصطفی رسول:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

کاندیدی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران نا، کاندید بۆ سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران، بەو شێوەی دەکا کاندیدی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران، گوایە سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران کاندیدی ناردبێت، بۆیە ئەگەر بکرێ بە کاندید بۆ سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران،

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

تازە خرایە دەنگدانەوە، کاندیدی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران، یان کاندید بۆ سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران، فەرقێکی ئاوها ناکات، فەرموو د. ڤالاڤ

بەڕێز د. ڤالاڤ فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە تکا دەکەین رای ئێمە وەربگیرێت پێش ئەوەی پێشنیارەکان بخرێتە دەنگدانەوە،

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

رای ئێوە وەرگیراوە، فەرموو د. ڤالاڤ

بەڕێز د. ڤالاڤ فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە سەر کاندید بۆ سەرۆکی وەزیران، ئەگەر تۆ سیفەتی سەرۆکی وەزیرانی نەدەیتێ، چۆن سەرۆکی هەرێم دەتوانێ تەکلیفی بکات بۆ پێکهێنانی ئەنجومەنی وەزیران، ناکرێتن، تکایە مولاحەزاتی ئێمە وەرگیرێ پێش ئەوەی مولاحەزاتەکان بخرێتە دەنگدان،

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

مولاحەزاتی ئێوە خوێندرایەوە، پێش ئەوەی ئەندامانی پەرلەمان رەئی لە سەر بدەن، کاندید بۆ سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران ئەو کاتە دەبێتە سەرۆك وەزیران کە لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە متمانە وەربگرێ، نەك پێش ئەوەی حکومەتەکەی دروست بکات لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە حکومەتەکەی متمانە وەربگرێ، بوو بێ بە سەرۆك وەزیران، فەرموو کاك ڤەمان،

بەڕێز ڤەمان فیصل سلیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان

بکار ئینانا زارافێ کاندید دیسانە مخالفەکە، تەناقوزەکە د گەل یاسا هەڵبژارتنا کو ڤێرێتە نەهاتیە بکار ئینان وشەیا کاندید، دیسان د کەڤینە خەلەتیەکە دی تر قانونی، رجا د کەین بەرچاڤ وەربگیرێ، سوپاس.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەگەر ئەوا رەچاو بکەین ئەسڵەن ئەو ماددەیە لە یاسای سەرۆکایەتی هەرێم موتەناقیزە لەگەڵ یاسای هەڵبژارنی پەرلەمانی کوردستان، بەڵام یاسای سەرۆکایەتی هەرێم، و ئەم یاسایەش کە ئەمڕۆ لە پەرلەمانی کوردستان دەنگی لە سەر دەدرێ دەبێ بە تەعدیلی بۆ یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان، ئەمە لە دەستور نەهاتووە تا پێچەوانە بێ، یاسا دەتوانێ تەقیدی یاسای پێش خۆی بکا، فەرموو کاك گوران،

بەڕێز گۆران ئازاد محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان

من وەك بڕیاردەری لیژنەی یاساییم، بەڕاستی ئیشی لیژنەی یاسایی لە سەر مەنەصە سیاغەی نەصی قانونە، و بەڕێزتان بەجۆرێك لە هەندێ شت مودا‌خەلە دەکەن تەئسیر دەخەنە سەر رەئی دەنگدانی ئەندامانی پەرلەمان لە کاتێکدا ئیشی سەرۆکایەتی پەرلەمان زەبتی جەلسەیە، و لیژنەی قانونی ئیشی سیاغەی نەصی قانونیە، تۆ دەبێ دواهەمین سیاغە لەلایەن لیژنەی قانونییەوە بخەیە دەنگدان، و ئەگەر خیلافێك لە نێوان لیژنەی قانونی و دەستەی سەرۆکایەتی هەبوو خۆتان لە ناو خۆتان مشاوەرە دەکەن دوا سیاغە بۆ ئەندامان دەخەنە دەنگدانەوە، لەبەر ئەوەی ئێستا خرایتە دەنگەوە خیلاف دروست بووە، تکایە رەئی لیژنەی قانونی لە سیاغەی ماددەی قانونی بە ئیعتیبار وەربگرن، ئەگەر نا وجودیان لە سەر مەنەصە زیادە،

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك گۆران چەند جار ئەمەمان باس کرد، رای لیژنەی یاسایی خوێندرایەوە، بەڵام ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان مافی ئەوەیان هەیە را بدەن، زیاتر لە (١٠) ئەندام پەرلەمان لە کاتی وتوویژکردن لە سەر پڕۆژە یاساکە قسەیان لە سەر ئەوە کرد کە ئەو دەستەواژەیە وای لێ بێ، بۆیە ناکرێ ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان رای ئەوانیش وەرنەگرین، من باسی ئەوەم کرد کە هەندێك لە رای ئەندامانی پەرلەمان بەم شێوەیە، و پێویست دەکات بخرێتە دەنگدانەوە، کەواتە (٣) را هەبوو لە سەر ئەوەی کە ماوەکە لە (٣٠) رۆژەوە درێژ بکرێتەوە بۆ (٤٥) رۆژ، تەنها رایەك هەبوو بۆ ئەوەی کە کەم بکرێتەوە، ئێستا ئەوەش دەخەینە دەنگدانەوە، ئایا لە بڕگەی یەك راسپاردنەکە، فەرموو سهام خان،

بەڕێز سهام عمر قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان

من تەئکید ل سەر ئاخافتنا کاك فائق هەبوو، و ئەز حەز کەم جەنابێتا گوتی فەرق نینە کاندیدێ.

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوە لە کاتی گفتوگۆکردن ئەوەتان بووتبایە، بەڕێزان فەرموو سهام خان،

بەڕێز سهام عمر قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان

ئەگەر ببیتە دەنگدان سەر عیبارەت تەسبیت بێتن ئەڤە دەبێتە ئەرکێ مە کو ئەم هشیار بین سەر تەسبیت کرنا سەر تشتێکی، چونکی ئەڤ د چیتە،

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوە لە کاتی گفتوگۆکردن لە سەر پڕۆژە یاساکە دەبوو رای خۆت بڵێی، ئەو ئەندام پەرلەمانانە بەو شێوەیە پێشنیاریان کرد، و پێشنیارەکەی ئەوانمان خستە دەنگەوە، کێ لەگەڵ ئەوە نییە کە ئەو دەستەواژەی کاندیدی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران، کاندید ئیزافە بکرێ، (٧٢) ئەندام پەرلەمان لەگەڵی بوون، کێ لەگەڵی نییە؟ (١٦) ئەندامی پەرلەمان لەگەڵی نییە؟ نوقتەیەکی نیزامی هەبوو؟ کە دەبوو پێشووتریش بیخەینە دەنگدانەوە، دەیخەینە دەنگدانەوە سەرەڕای ئەوەی کە زۆرینەی رەها لەگەڵی بوو، و پەسەند دەکرێت لە کاتێکدا کە زۆرینەی رەها لەگەڵی بوو، ئەوەش بریتی بوو لەوەی دەستەواژەی سەرۆکی هەرێم لا ببرێ، ئەوەی کە لیژنەی یاسایی لەگەڵی بوو، کێ لەگەڵ ئەوەیە سەرۆکی هەرێم وەك خۆی بمینێتەوە لە دەقەکەدا؟ (٦) ئەندام لەگەڵدان، کەواتە ئەو پێشنیارە ئێستا دەخەینە دەنگدانەوە، کە داوای ئەوە دەکات کە ئەو ماوەی (٣٠) رۆژە بکەین بە (٤٥) رۆژ، نوقتەی نیزامە؟ بەڵی فەرموو ابو کاروان،

بەڕێز عبدالرحمن فارس عبدالرحمن (ابو کاروان):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان

تەنها رایەك بێ، رای تری لەگەڵدا نەبێت تەسمیە نەکرێت پشتگیری نەکرێت ناکرێتن،

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

(٣) کەس لەگەڵی بوون، بۆیە ئەوە دەخەینە دەنگدانەوە، ئەوەی کە کەمبکرێتەوە ئەوە تەنها یەك کەس بوو نایخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ ئەوەیە کە (٣٠) رۆژە کە بکەین بە (٤٥) رۆژ؟ (١٤) کەس لەگەڵدایە، کێ لەگەڵ دا نییە؟ (٧٤) کەس لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە، لە بڕگەی دوو: بەشێك لە ئەندامان، یەك کەس وای وت، بۆیە نەمان خستە دەنگدانەوە، بەڵێ فەرموو کاك عمر.

بەڕێز عمر عینایەت حەمە:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان

ئەو پێشنیارەی کە کرا بۆ ئیزافەکردنی وشەی کاندید لەلای منەوە بوو، کاندید بۆ پێکهێنانی کابینەی وزاری،

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوەی کە لێرە نووسراوە کاندیدی سەرۆك وەزیرانە وا نووسراوە، خرایە دەنگدانەوە، فەرموو کاك عمر.

بەڕێز عمر عینایەت حەمە:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان

لەوانەیە وا نووسرابێ، بەس هەڵەیە ئەوە،

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

خرایە دەنگدانەوە، بڕگەی دووەم لیژنەی یاسایی پێشنیاری ئەوەی کردبوو، بڕگەی دووەم لا ببرێ لە کۆی پڕۆژە یاساکە، بەڵام بەشێك لە ئەندامانی پەرلەمان کە لە (١٠) کەس زیاترە داوای ئەوەیان کردووە بڕگەی دووەم بمێنێتەوە، تەبعەن رای جیاواز هەبوو لە سەر ئەوەش، ئێستا ئەوە دەخەینە دەنگدانەوە، کۆی بڕگەکە دەخوێنینەوە، فەرموو خاتوو تەلار،

بەڕێز تەلارلطیف محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان،

لە خاڵی یەکەمدا حکومەت و وزارەت ئەوە یەك لا نەبۆتەوە، نەخراوەتە دەنگدانەوە، ئایا لە سەر حکومەت یاخود لە سەر وەزارەت،

بەڕێز د. یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

راستە ئەوەش خیلاف هەبوو لە سەری بەشێك لە ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان لەگەڵ ئەوە بوون وشەی حکومەت وەکو خۆی بمێنێتەوە، رای لیژنەی یاسایی وابوو، کە بکرێ بە وەزارەت، ئەوەش دەخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو دەستەواژەیە بڕگەکە حکومەت وەك خۆی بمینێتەوە لە پڕۆژە یاساکە؟ (٢١) کەس لەگەڵ دایە، کێ لەگەڵ ئەوەیە حکومەت بگۆڕێ بە وەزارات؟ ئەوە رای لیژنەی یاسایی لەو بوارە رەچاو بکرێ، کە بریتییە لە وەزارات، کێ لەگەڵ ئەوەیە کە وەزارەت بەکاربهێنرێ؟ دوو پێشنیار هەیە لەم بوارە، مادام حکومەت لابرا دوو پێشنیار هەیە، پێشنیاری لیژنەی یاسایی ئەوەیە کە وەزارەت بێ عەرەبیەکە، با نوقتە نیزامیەکە وەربگرین، بەس دەیخەینە دەنگدانەوە، با دەنگدان بکەین ئینجا دوایی نوقتەی نیزامی وەردەگرین، بەڵێ کاك ئاری فەرموو.

بەڕێز ئاری محمد هەرسین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

جارێ مولاحەزەیەك وەزارەت جەمعە لە زمانی عەرەبیدا، بە کوردی دەڵێی وەزارەتەکان، بە بۆچوونی من ئەو وشەیەش کە بە ڕێز دکتۆرە ڤالاّ وتی، کە کراوە بە وەزارەت، تەبعەکە وەزاراتیش نیە وەزارەتە، جا بۆیە ئەگەر قەرارە ئێمە بە کوردی قسە بکەین، لە کوردیدا وەزارەت نیە، وەزارەتەکان هەیە، ئەگەر ئەوەش نیە هەر بەدیلێکتان پێ باشە من ڕازیم بەو شەرتەی کوردی بێ.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز کاك دڵشاد فەرموو.

بەڕێز دڵشاد شعبان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەز پێشنیار دەکەم ببێتە کابینەی وەزاری.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کابینەی وەزاریش لەناو پێشنیارەکاندا هاتووە باشە، مامۆستا مەلا انس فەرموو.

بەڕێز مەلا انس محمد شریف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەسەر ڤی بابەتێ حەقیقەت با فەرقێ بێتە کرن، ناڤبەرە پەیڤە عەرەبی و دەقێ عەرەبی، هەر وەسا دەقێ کوردی، هەیڤا (الوزارە) لە دەقێ عەرەبیدا هیچ موشکیلەك لەسەر نیە، ئەڤ پەیڤە هەیە شاملە هەمیە ڤێتە کرن، هەر وەسا کوردیە ژیدا ئەگەر هەر ئەو رامان بێ وەزارەت مەخسەد پێ هەموو وەزارەتن، ئەویش دیسا چ ئیشکال لەسەر نینە.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

لە عەرەبیەکە وەزارەت هاتووە، ئیشکالی لەسەر نییە، کاك ئومێد خۆشناو فەرموو.

بەڕێز ئومێد عبدالرحمن خۆشناو:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەزارەت لە موفرەدەکەیدا بە کوردی بەدیلی نیە، یەعنی هیچ موفرەدێك نیە ئەو جەمعەی کە لە عەرەبیدا هەیە، بۆیە باشترینیان کابینەی وەزارەتە، کە ئەو کاتی دەکاتن تەشکیلەکە بە کاملی و گشتی تر دەبێ.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو پێشنیارەش هەیە کابینەی وەزارەت، مامۆستا هەورامان فەرموو.

بەڕێز هەورامان حمە شریف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر قسە لەسەر کوردی و عەرەبیە، ئەو دوو موستەڵەحە بێ، تەئکیدی دەکەمەوە کە هەردووکیان کوردی نین، دوو موستەڵەحی قورئانین، جارێ زاراوەی حوکم چەندین جار لە قورئاندا دووبارە کراوەتەوە، (افحکم الجاهلیة یبغون)(فاحکم بینهم بما انزل الله)، چەندی جار ئەم موستەڵەحە لە قورئاندا دووبارە کراوەتەوە، وەزیرش (واجعل لي وزیراً من اهلي هارون اخی)، لەبەرئەوە ئەگەر قسە لەسەر ئەوەبێ کە عەرەبی و کوردی بێ، بە تەکید دوو موستەڵەحی عەرەبیە، بەڵام دوو موستەڵەحی عەرەبیش بێ بووەتە کوردی لە کوردستانی خۆمان، هیچ مانعێك نیە کە بەکاری نەهێنین.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك سۆران فەرموو.

بەڕێ. سۆران عمر سعید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیارەکەی من یەکێك لەو برایانە وتی.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

مامۆستا مولود فەرموو.

بەڕێز مولود باوە مراد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من نازانم دیارە پێشنیاری کەس نانووسن، دیارە من هەر لەسەرەتای پێشنیاری خۆم وتم بیکەن بە کابینەی وەزارەت، بۆئەوەی نەجاتمان بێ.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کابینەی وەزارەتیش نووسراوە، بەڵێ فەرموو بەهار خان.

بەڕێز بەهار عبالرحمن محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من تێبینیم لەسەر کۆی پرۆسەی دەنگدانەکە هەیە، ئەو سیغانەی کە دەخرێتە دەنگدانەوە، سیغەکان ناڕۆشنێکی تێدایە، یان بەڕێزتان پێشنیار دەکەن لەبەر دەستی خۆتان بینووسن، سیغەیەکی ڕۆشن بدەنە دەستی پەرلەمانتاران دوایی بۆئەوەی بزانن دەنگیان لەسەر چ سیغەیەك داوە، دواتر کاتێك کە یاساکە هەموار دەکرێت، جێگیردەکرێت ئەوکاتە دەزانین کە ئێمە چ هەڵەیەکمان کردووە، دەستتان خۆش بێ.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك عمر فەرموو، نوقتەی نیزامی.

بەڕێز عمر عینایەت حمە:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێم باشە پێکهاتنی کابینە لاببەین و بیکەین بە پێشکەش کردنی کابینە، یەعنی پێکهێنان واتە تەواو بووە، دەبێ بکرێت بە پێشکەش کردنی کابینە، وشەی پێکهێنانەکە هەڵەیەکی تێدایە.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوەبوو لەکاتی خۆی باست کردبا، هیچ هەڵەیەکی تێدانیە ڕادەسپێردێت بۆ پێکهێنانی حکومەت. بەڵێ کاك ابو کاروان فەرموو.

بەڕێز عبدالرحمن فارس (ابوكاروان):

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

لە هەر مەوزوعێك، لە هەر خاڵێكدا ٤ ، ٥ موقتەرح بێ ناكرێت دوانی بخرێتە دەنگدانەوە، ئیتر ئەوە بكەن دەنگان لەسەری كۆتایی پێ دێت، بەڵكو پێویستە سیستەمی خەیارات بەكاربێنی، هەر سێ، چوارەكەی بخرێـە دەنگدانەوە، هەر كامێكی دەنگی زۆری هێنا ئەوە دەبێ.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

باشە كاك كاروان پێشنیاری یەكەم ڕای زۆرینەی پەرلەمانتارانی بەدەست نەهێنا، پێشنیاری دووەم ڕای زۆرینەی بەدەست نەهێنا، پێشنیاری سێیەمیش دەخەینە دەنگدانەوە، كە بریتیە لە سێەم و چوارەم، وەزارەت دەنگی نەهێنا، وەزارەتی لیژنەی یاسایی و كابینەی وەزاری دەخەینە دەنگدانەوە، كێ نوقتەی نیزامی هەبوو؟ كاك تحسین فەرموو.

بەڕێز تحسین اسماعیل احمد:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

زیادكردنی كاندید بۆ وەزارەت جەمع دروست ناكات، هەموومان یەك وەزارەتە ئەگەر مەبەستتان ئەوەبێت، كەواتە یان وەزارە بۆ هەر هەمووی زیادكردنی كاندیدی وەزارە هەر نیە، یەعنی جەمع دروست ناكات.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

ئێستا با كابینەی وەزاری بخەینە دەنگدانەوە، كە ئەوە یەكێ بوو لە پێشنیارەكان، كێ لەگەڵ ئەوەیە پێكهێنانی حكومەت، نوقتەی نیزامی زۆرمان وەرگرت، بەڵێ فەرموو كاك زانا.

بەڕێز زانا عبدالرحمن:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

كۆی سیاغەكەمان بۆ بخوێنەوە، ئێستا ئێمە تێناگەین بەڕاستی، بۆئەوەی ڕوون بێ سیاغەكە چیە.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

دوایی سیاغەكەش دەخوێنینەوە.

بەڕێز زانا عبدالرحمن:

بەڵام كە دەنگی لەسەر درا، ئەوكات پێویست نابێ.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

كاك زانا با بزانین موناقەشەكە باسی ئەو وشەی حكومەت دەكرێت، ئێستا وای لێهات پاش ناولێنانی لەلایەن پەرلەمانی كوردستانەوە، كاندیدی سەرۆكی ئەنجومەنی وەزیران ڕادەسپێردرێت بۆ پێكهێنانی حكومەت، پێكهێنانی حكومەت دەخەینە دەنگدانەوە، لەگەڵ ئەوە نەبوون ئەندامانی پەرلەمان حكومەت وەكو خۆی بمێنێتەوە لەگەڵ وەزارەت نەبوون.

بەڕێز زانا عبدالرحمن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بۆئەوەی ڕوون بێ لەلایەن پەرلەمانتاران، ڕستەکە هەمووی بخوێندرێتەوە، ئاماژە بکرێت لەکوێدا وشەکە دەگۆڕێت، بۆئەوەی ڕوون بێت.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

وابزانم هەموو ئەندامانی پەرلەمان لەسەری قسە دەکەن ئاگایان لێیەتی، بەڵێ کاك فەرهاد فەرموو.

بەڕێز فەرهاد حەمە صالح (سەنگاوی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من تەنها مەبەستم ئەوەیە بە هەڵە لە زمانی میللەتەکەی خۆمان تێنەگەین، کە خەباتێکی دوورو درێژمان کردووە، یەك لەوانەش زمانە، بۆئەوەی هاوکارانم بەگشتی لەو مەسەلەیە تێبگەن، وەزیر وشەیەکی ساسانی پەهلەویە، لە ئەسڵدا وشەکە بزورگە، ئاخر بۆچی پێی دەڵێن وشەی عەرەبی، وشەی عەرەبی نییە.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا دەیخەینە دەنگدانەوە، پێویست بەوە ناکات بەو تەوزیحە، سوپاس بۆ جەنابت، کاك شوان فەرموو.

بەڕێز شوان شێخ احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لێرە لە فەقەرەکەی دا هاتییە پاش ناولێنانی لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە، کاندیدی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران ناو هاتووە، بۆیە ئەگەر وەکو وەزارەت ببێ ناوهێنانی حکومەت، حکومەت شمولییە.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوە ڕەئییە کاکە، بەڵێ فەرموو.

بەڕێز فرحان جوهر قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری ڕەئیەکەی کاك گۆران ئازاد دەکەم، کە ئەولەویەت بدرێت بە ڕەئی لیژنەی یاسایی، چونکە لەبەرئەوەی ئەوانەی ئێمە دەنگ دەدەن، بەشێکی زۆرمان یاسایی نینە، بۆیە ئەولەویەت بۆ ڕەئی لیژنەی یاسایی بێت، زۆرم پێ باشە پشتگیری ڕەئی کاك گۆران دەکەم.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوە بۆ بەڕێزتان ماوەتەوە، ڕای لیژنەی یاسایش خراوەتە دەنگدانەوە، بەڵام ئەندامانی پەرلەمانیش ئەگەر ڕەئیەکی تریان هەبێ دەخرێتە دەنگدانەوە، دوا نوقتە نیزام، دکتۆر شوان فەرموو.

بەڕێز عمر مصطفى (د.شوان قەڵادزەيى):

بەڕێز سەرۆكى پەرلەمان.

براى بەڕێزمان كاك فەرهاد سەنگاوى زۆر بەجوانى ڕوونى كردەوە، ئێستاكە كە دەڵێن كابينەى شەش، حەوت، هەشت، ئەوە تەعريفێكى ناسراوە، جا سەرۆكى ئەنجومەنى وەزيران واتە سەرۆكى ئەوەى كە عيلاقەى بە كابينەكەى خۆيەوە هەيە، لەبەرئەوە حكومەت هەيبەتى زياترە.

بەڕێز يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوە ڕەئيە كاك شوان، نوقتەى نيزامى نييە، باشە ڕەئيەك هەبوو لەلايەن ئەندامانى پەرلەمان، كە پێويست دەكات بيخەينە دەنگدانەوە، ئەويش ئەوەيە لەبڕى حكومەت بگوترێت كابينەى وەزارى، ئەمە دەخەينە دەنگدانەوە، لەبرى حكومەت كابينەى وەزارى، دواى ئەوە كانديدى سەرۆكى ئەنجومەنى وەزيران ڕادەسپێردێت بۆ پێكهێنانى كابينەى وەزارى، لە ماوەيەكدا كە لە ٣٠ ڕۆژ تێپەڕ نەكات، كابينەى وەزارى بخەينە دەنگدانەوە، كێ لەگەڵيەتى؟ ٤ ئەندام لەگەڵيەتى، كێ لەگەڵ كابينەى وەزارى دانيە؟ ١٤ ئەندام لەگەڵى نيە، كەواتە بەزۆرينەى دەنگ ئەوەش پەسەند كرا، بڕگەى يەكەم واى لێدێ، پاش ناولێنان لەلايەن پەرلەمانى كوردستانەوە، كانديدى سەرۆكى ئەنجومەنى وەزيران ڕادەسپێرێت بۆ پێكهێنانى كابينەى وەزارى لە ماوەيەكدا كە لە ٣٠ ڕۆژ تێپەڕ نەكات، بڕگەى دوو بەڵێ فەرموو مامۆستا.

بەڕێز مەلا انس محمد:

بەڕێز سەرۆكى پەرلەمان.

بەس مەد ڤێرێت تەعاروز ناڤ بەرە نەسە كوردى و عەرەبى دا چێنە بن، ئەم حەزكەين تەعديلە نەسا عەرەبيش ژ بۆمە بێتە خوێندن.

بەڕێز يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

دوايى ليژنەى ياسايى دوايى ئەوەى تەسويتى لەسەر كرا، دەقە عەرەبيەكەشى دەبێ سياغە بكەنەوە، ليژنەى ياسايى ڕاى وايە لە ڕاپۆرتەكەى خۆياندا، كە بڕگەى دوو لابېرێت لە ماددەى يەكەم، بەڵام بەشێك لە ئەندامانى پەرلەمان ڕايان وابوو، كە وەك خۆى بمێنێتەوە، ڕاى تريش هەبوو لەناو ئەندامانى پەرلەمان، يەكێك لەو ڕايانە ئەوەبوو كە كانديدێكى نوێ سەرلەنوێ ناو بندرێتەوە بۆ پێكهێنانى حكومەت، جارێ ڕاى ليژنەى ياسايى دەخەينە دەنگەوە، بەڵێ كاك تحسين فەرموو.

بەڕێز تحسين اسماعيل احمد:

بەڕێز سەرۆكى پەرلەمان.

تۆ هيچ نەبا يەكێك لە ئيختيارەكان با ئيختيارى ليژنەى ياسايى بێ، كە بيخەيە دەنگدانەوە، هەردووكى ئيختيارى ئەوان نەبوو.

بەڕێز يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

خستمانە دەنگدانەوە كاك تحسين، وەزارەت هى ئەوان بووە.

بەڕێز تحسین اسماعیل احمد:

بەس ئەوە سەرلێشێواوێك بۆ پەرلەمانتاران دروست دەكات، ناتوانن ڕەئی بە كاملی بدەن.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

ڕەئی درا كاك تحسین بە یارمەتی خوێت، لەسەر بڕگەی دوو ڕەئی لیژنەی یاسایی ئەوەیە لە ڕاپۆرتەكەیاندا، كە ئەو بڕگەیە لاببرێت، كێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو بڕگەیە لاببرێت؟ دەنگدان كراوە فەرموو.

بەڕێز ڕێواز فائق حسین:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ئێستا ئێمە هەموو برادەران لەگەڵ ئەوەین بڕگەكە بمێنێتەوە، لیستی براوەی دووەم فرسەتی بدرێتێ لەلای ئێمە، كەچی هەموو دەنگیشیان پێداوە.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

ئێستا ڕای لیژنەی یاساییم خستە دەنگدانەوە، كێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو بڕگەیە بە تەواوەتی لاببرێت؟ دەستتان بڵندكەن، كێ لەگەڵ ئەوەیە لاببرێت؟ ٤٧ ئەندام لەگەڵ ئەوەیە لاببرێت، وەكو ئەوەی كە لیژنەی یاسایی لە ڕاپۆرتەكەی خۆیاندا پێشنیاریان كرد بوو، كێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو بڕگەیە بمێنێتەوە، دوای ئەو هەمواركردنەوانەی كە داوا كرابوو لەسەری بكەین, كێ لەگەڵ ئەوەیە بمێنیتەوە ئەو بڕگەیە؟ نابێ قسەی لەسەر بكرێت، كێ لەگەڵ ئەوەیە بمێنێتەوە ماددەی دووەم لە ئەسڵی پرۆژە یاساكە بمێنێتەوە؟ دوایی ئەو ڕایانەی لەسەر هەمواركردنی بەرچاو بخرێت، دەست بڵند بكەن، ٤٠ ئەندام لەگەڵ ئەوەیە بمێنێتەوە، ٤٧ ئەندامیش لەگەڵ ئەوەبوو كە لاببرێت، كەواتە موناقەشەی ناكەین، ئەو بڕگەیە لادەبرێت لە دەقی پرۆژە یاساكە، دێینە سەرمادەی دووەم، كەواتە ماددەی یەكەم تەواو، لە یەك بڕگە پێكهاتووە، تكایە بێ دەنگی، ئێستا ماددەی یەكەم لە یەك بڕگە پێكهاتووە، چونكە بڕگەی یەكەم، دوایی لیژنەی یاسایی سیاغەی دەكاتەوە، كە بەمشێوەیەیە، پاش ناولێنانی لەلایەن پەرلەمانی كوردستانەوە ، كاندیدی سەرۆكی ئەنجومەنی وەزیران ڕادەسپێرێت بۆ پێكهێنانی حكومەت لە ماوەیەكدا، كە بۆ پێكهێنانی كابینەی وەزاری لە ماوەیەكدا، كە لە ٣٠ ڕۆژ تێپەڕنەكات، مادام دووەم: پێویستە لەسەر لایەنە پەیوەندیدارەكان، ئیدارەكان ئەم یاسایە جێبەجێ بكەن، كەس ڕایەكی هەیە لەسەر ئەو بڕگەیە؟ ناوی خۆتان بنووسن لەسەر ئەوەی قسەی لەسەر بكەین، بەڵێ كاك زانا فەرموو.

بەڕێز زانا عبدالرحمن:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

كە بڕگەی دوو لادەبرێت، ئێمە بە بڕگەی یەكدا ٣ ڕۆژمان دەرفەت داوە، دوای ئەوە چی ڕوودەدات، یەعنی ئەگەر ئەو هێزە بۆی تەشكیل نەكرا، چ شتێك دروست دەبێت، یەعنی بۆئەوەی ڕوون بێ.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێوە لاتان برد، دەنگدانی ئەندامانی پەرلەمان لای برد.

بەڕێز زانا عبدالرحمن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئایا لەڕووی قانونیەوە چی دروست دەبێت؟

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڵێ فەرموو.

بەڕێز گۆران ئازاد محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەك ئەندامی لیژنەی یاسایی ئەو ڕەئیەم لێ قبوڵ بكەن، ئەو یاسایەی كە ئێستا كەمێك گرفتی دروست كردووە لەلایەن ئەندامە بەڕێزەكان، كە حەقە خۆیان ئەو ئیشكالەیان هەبێ، ئەمە یاسای سەرۆكایەتی هەرێمە، بڕگەیەكی هەموار دەكرێت، سەرۆكی هەرێم تەكلیف دەكات، عەمەلیەی تەسمیە لە پەرلەماندا ئەم وردەكارییەی كە ئێستا باسی دەكەین لیستی زۆرینە بێ، لیستی دووەم بێ، لیستی سێیەم بێ، ئەوە دەبێ لە یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی كوردستان، لە سەلاحیەتەكانی پەرلەمانی كوردستانە، ئێستا ئێمە قسە لەسەر یاسای هەڵبژاردن ناكەین، كە ئیشی تەسمیە، ئیشەكە یەكەمجار هی پەرلەمانە، تەكلیف ئیشەكە، ئیشی دووەمی سەرۆكی هەرێمە، ئێمە ئەگەر بێینە سەر یاسای پەرلەمانی كوردستان، باسی ئەوە بكەین لیستی زۆرینە بێ، لیستی دووەم، لیستی سێیەم بێ، ئۆتۆماتیكییەن ئیشەكەی سەرۆكی هەرێم بەس تەكلیفە، ئەسڵەن دەسەلاتەكە بۆ پەرلەمانە، لەبەرئەوە ئەم ئیشكالەتانە ئێمە دەتوانین لە یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی كوردستان، لە ئایندەدا دەتوانین موعالەجەی بكەین، نەك لە یاسای سەرۆكایەتی.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا دەچینە سەر وتوێژ كردن لەسەر ماددەی دووەم، ئەو یاسایە خرایە دەنگدانەوە، كۆتایی پێهات، ماددەی دووەم لە یاسای هەمواركردنی سێیەمی پەرلەمانی كوردستان، كاك عادل فەرموو نوقتەی نیزامی.

بەڕێز عادل عزیز شکر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێم وایە جۆرێك لە ناڕۆشنی هەبوو، لە شیكردنەوەی خاڵەكاندا، دوای ٣ ڕۆژ ئەگەر حكومەت تەشكیل نەكرێت، دوای ئەوە چی ڕوودەدات؟.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

دوای ئەوە سەرلەنوێ ئەو پرۆسەیە لە پەرلەمانی كوردستانەوە جێبەجێ بووەتەوە، پرۆسەكە بەمشێوەیە دەڕوات، ئێستا بەپێی یاساكە پرۆسەكە بەمشێوەیەیە، ناونان لە پەرلەمانی كوردستان دەبێ، دەڕواتە لای سەرۆكی هەرێم ڕاسپاردنە، ٣٠ ڕۆژ بۆ سەرۆكی هەرێمە، بۆ سەرۆكی حكومەتە، لە دوای ڕاسپاردن حكومەت

تەشکیل بکات، ئەگەر ئەوە نەبوو، هیچ دەقێك نیە كە ڕێگر بێ، لەبەردەم ئەوەی كە سەر لەنوێ پرۆسەی ناونانی لە پەرلەمان ئەنجام بدرێت، بەڵام ئەوە دوایی لە یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی كوردستان دەكرێت جێی بكرێتەوە، ماددەی دووەم بەڵێ فەرموو.

بەڕێز علی علی هاڵو:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

من پێشنیار دەكەم پێش ئەوەی پرۆژە یاسای یان ماددەیەك لە پرۆژە یاساكە بخرێتە دەنگدانەوە زیاتر گفتوگۆ بكرێت، هەندێك لە ماددەكان لای ئێمە ڕۆشن بوون، سوئالی دووەمیشم بۆ لیژنەی یاسایی پێش ئەوەی پرۆژە یاسا بێنە ناو هۆڵی پەرلەمان، زیاتر بە تێروتەسەلی تر گفتوگۆ بكرێت، لەلایەن زمانەوانیش زۆر گرفتی تێدابوو، ئەمەش بە ڕەئی من باش نیە بەمشێوازە پرۆژە یاسا بهێنرێتە هۆڵی پەرلەمانەوە، سوپاس.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

ئەندامانی پەرلەمانی كوردستانی، ئەو پرۆژە یاسایەتان لە بەردەمە لە خوێندنەوەی یەكەمەوە، حەقە ئێوەش باش خۆتان حازر بكەن، بۆ گفتوگۆكردن لەسەر پرۆژە یاساكان، وەقتێكی زۆر زۆر درا بە ئەندامانی پەرلەمان، بۆئەوەی وتووێژی لەسەر بكەن، لە یەكەم ڕۆژی خوێندنەوەی یەكەمەوە ئێوە دەتوانن ڕۆڵەكانی خۆتان گەلاڵە بكەن سەبارەت بە كۆی یاساكە، ماددەی دووەم، بەڵێ فەرموو.

بەڕێز ڕێواز فائق حسین:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

بە تەسەوڕی من ئەم حاڵەتەی دروست بووە دەگەڕێتەوە بۆئەوەی كە ئێمە لەناو هۆڵی پەرلەماندا ڕاپۆرتەكەمان وەرگرت، من دڵنیام ئێستا بەشێك لە پەرلەمانتاران لێرە دەچنە دەرەوە پەشیمانن لە هەندێك لەو دەنگانەی كە داویانە بەو بڕگەیە، بۆیە تكا دەكەم بۆ جاری داهاتوو ئەگەر ئەو قسەیەی كاك محمد دەیكات ئەڵێ لەناو بۆكسەكانتان دامان ناوە، واشە، من نازانم وایە یان وانییە؟، بەڵام تكا دەكەم لەكاتی دەنگدان، دەوامی پەرلەمان، دەوامی حەقیقی كە ئێمە لێرە حزورمان هەیە، شت بخرێتە ناو بۆكسەكانمانەوە نەك لێرە بخرێتە بەر دەستمان، لەبەرەئەوەی ئەم قانونە بوعدێكی سیاسی و قانونی هەیە، بەش بە حاڵی خۆم وا ئەزانم ئێمە لە فراكسیۆنی خۆمان هەندێكمان هەڵەمان كرد لە دەنگدانەكە.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆكی پەرلەمان:

ئەوەی ئەندامانی پەرلەمان دەتوانن ڕای خۆیان دەربڕن، بەڵام ڕاستەكەی پێویست دەكات زووتر ڕاپۆرتەكە بچێتە سندووقی ئەندامانەوە، بەڵام هیشتا ڕەنگە نەمان توانی بێ ئەو بەرنامەیەی كە هەمانە، بۆئەوەی پرۆژە یاساكان پێش وەقت بگاتە سندووقی ئەندامانی پەرلەمان، پەرلەمانی كوردستان نەمان توانیوە تەكەیوف بكەین، لە ماوەی داهاتوودا بە دڵنیاییەوە ئەو سەرنجە ڕەچاو دەكەین، نەك هەر ئەوەی كە پێش دانیشتن چەند ڕۆژێك پێش دانیشتن دەبێ هەوڵی ئەوە بدەین، كاروباری پەرلەمان بۆ ٤٨ كاتژمێر

پێش ئەوە بیخاتە سندووقی ئەندامانەوە، بۆ دڵنیایی بەڕێزیشتان راپۆرتەکەیان لەلا بووە، پێشمان وتوون بیخەنە سندووقەوە، بەڵام بەهۆی خەڵەڵێکی تەکنیکیەوە ئەمجارە وای لێهات، پێم وابێت ئەم پرۆژە یاسایەی ئەمڕۆ، ژمارە ماددەکانی زۆر کەمن، راپۆرتەکەی لیژنەی یاسایش زۆرکەمە، پێم وانیە ئەوەندە ئیشکالێکی گەورەی دروست کردبێ، دێینە سەر ماددەی دووەم: ئەگەر گفتوگۆنەبێ لەسەری دەیخەینە دەنگدانەوە، کەس ناڕازیە لەسەر ماددەی دووەم؟ پێویستە لەسەر لایەنە پەیوەندیدارەکان ئەم یاسایەی جێبەجێ بکەن، لیژنەی یاسایش هیچ ڕایەکی لەسەر نیە، کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو ماددەیە وەك خۆی بمێنێتەوە؟ ٨٠ ئەندام لەگەڵیەتی، کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو ماددەیە هەموار بکرێت یان لابدرێت؟ کەواتە کەس لەگەڵ ئەوەنیە، کەوایە ئەوە پەسەند کرا، ماددەی سییەم: کار بە هیچ دەق و یاسایەکی دیکە ناکرێت پێچەوانە بێت لەگەڵ بڕگەکانی ئەم یاسایە، هیچ وتوێژێك هەیە لەسەری؟ هیچ وتوێژێك نیە لەسەری، دەیخەینە دەنگدانەوە، ماددەی سێیەم: کار بە هیچ دەق و یاسایەکی دیکە ناکرێت پێچەوانە بێ لەگەڵ بڕگەکانی ئەم یاسایە، کێ لەگەڵیەتی؟ ٨٨ ئەندام لەگەڵدایە، کێ لەگەڵ نیە؟ هەمووی لەگەڵیەتی، کەواتە ئەو ماددەیەش پەسەند کرا، ماددەی چوارەم: ئەم یاسایە لە ڕۆژی بلاّو کردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقایعی کوردستان دەچێتە بواری جێبەجێ کردنەوە، کێ وتوێژی هەیە لەسەر ئەم ماددەیە؟ ماددەی چوارەم: ئەم یاسایە لە ڕۆژی بلاّو کردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقایعی کوردستان دەچێتە بواری جێبەجێ کردنەوە، با ناوەکان بنووسین مادام، ئەم بەڕێزانە ناویان نووسیوە (مامۆستا انس- د. سیراج- کاك ئومێد- مامۆستا رابوون- سۆران عمر- علی حمه صالح- عمر عینایەت- کاك فائق، ئەم بەڕێزانە ناویان نووسیبوو، مامۆستا انس، مامۆستا سیراج، کاك ئومێد، مامۆستا ڕابون، کاك سۆران عمر، علی حەمە صالح، عمر عینایەت، کاك فایق، کێی تر قسەی هەیە، فەرموو، کاك گۆران، د.ڕێواس، کاك بەیار، حیات خان، شیرین ، ئومێد حەمە علی، کاك زانا، پەروا خان.دەست دەکەین بە وتووێژ کردن، تکایە زۆر بە کورتی بیرو بۆچوونەکانی خۆتان بڵێن، مامۆستا انس، فەرموو.

بەڕێز انس محمد شریف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ل سەر ماددێ چارێ، بێژیتن وەختێ وێ ژ دەمێ بەلاڤ کرنا وی وەقایعێ کوردستانێ بە رەسمی بێتە هەژمار کرن، گەل وێ چەندێ نینن، ئەم دگەل وێ چەندینە، کو وەختێ وی ژ دەمێ تەکلیف کرنێ بێتە حیسابێ، نەچیتە دەمێ بەلاڤ کرنێ، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر ڕوون نەبوو بیرو بۆچونەکەت.

بەڕێز انس محمد شريف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماموٚستا ئەوە ل ڤێرێ د بێژیتن (يوم نشره في جريدة وقايع كردستان) ئەو بێتە هەموار كرن، (يوم اصداره) يەعنی دەمێ دێتە ئیسدار كرن نەشر بكرێ.

بەڕێز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

يەعنی نەشر بكرێ لە ڕۆژی دەرچوونیەوە، ماموٚستا سيراج فەرموو.

بەڕێز سيراج احمد حمدامين:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیازەکەی من ماموٚستا انس باسی كرد، بۆیە وا بە پەسەند ئەزانین كەوا ئەو ماددەیە نافیز بكرێ لە ڕۆژی دەرچوونی لە لایەن سەرۆكایەتی هەرێمەوە، نەوەك لە ڕۆژی نەشر كردنی لە وەقایع، لەبەر ئەوەی كاتی ئەوێت تا دەچێتە وەزارەتی عەدل و كاتێكی زۆری دەوێ، ئینجا بۆیە با لەو وەزعە چەق بەستیوە خەڵكی كوردستان كۆتایی پێ بێت و خەلاٚس بێ، داوا دەكەین لە ڕۆژی ئیسداریەوە ئەو یاسایە تەنفیز بكرێ و بكەوێتە ریزی جێبەجێ كردنەوە، داواش لە ئەندامە بەڕێزەكان دەكەین كەوا دەنگی بۆ بدن بۆ ئەوەی چارەسەر بكرێ.

بەڕێز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، كاك ئومێد خۆشناو فەرموو.

بەڕێز ئومێد عبدالرحمن خۆشناو:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان لە پێش من ماموٚستا انس و د.سيراج پێشنیارەكەیان كرد، تەئیدی پێشنیارەكەیان دەكەین.

بەڕێز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، ماموٚستا ڕابون فەرموو.

بەڕێز ڕابون توفيق معروف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری لەو برادەرانە دەكەم كە قسەیان كرد پێش من، ماموٚستا انس، ماموٚستا سيراج، كاك ئومێد خۆشناو، بەس تەنها سەرنجم ئەوەیە كە داڕشتنەكە بەجۆرێك بێ كە زۆر بە وازحی، بەبێ پێچ و پەنا دیاربێ بۆ جیا كردنەوە لە لایەن سەرۆکی هەرێمەوە، ئەم یاسایە كاری پێ دەكرێ.

بەڕێز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، كاك سۆران عمر فەرموو.

بەڕێز سۆران عمر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش هاوڕام لەگەڵ کاك ڕابوون.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کاك عمر حەمە صالح فەرموو، زۆر سوپاس، کاك عمر عینایەت فەرموو.

بەڕێز عمر عینایەت:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانی من مامۆستا سیراج و کاك ئومێد خۆشناو کاك ڕابوون و کاك عمر عینایەت کردیان پشتگیریان لێ دەکەین.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کاك فایق فەرموو.

بەڕێز فائق مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پەیامەکەی من گەیشت.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کاك گۆران ئازاد فەرموو.

بەڕێز گۆران ئازاد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەم یاسایە یاسایەکی بە پەلە نییە، یەك، دوو، دوو ڕەئی هەیە، چونکە ڕەئیەکەی لیژنەی یاسایش موناقەشە کرا، یاسا بەپێی قانون هەتا نەگاتە ناو خەڵك ناچێتە نافز بوون، واتە ئەم یاسایە کە دەردەچێ لێرە، دەچێتە سەرۆکایەتی هەرێم، واژوو دەکرێ، دەچێتە وەقایع و بلاۆ دەکرێتەوە، هەتا ئەو ڕۆژەی لە وەقایع بلاۆ نەکرێتەوە، قانونەکە ناچێتە بواری جێبەجێ کردنەوە، بۆیە ئێمەش وەکو لیژەی یاسایی ئەو ڕەئیەمان داوە، ئێمە لە تەجروبەی قانونی جگە لە لە عەفووی عام کە کاتی تیا نەبووە، هیچ قانونێکی وا ڕەئی تیا نەبووە کە بڵێی لە ڕۆژی دەرچوونیەوە پەسەند بکرێ، هەتا لە وەقایعیش بلاۆ نەبێتەوە ئەگەر واش بنووسی هەر ناچێتە بواری جێبەجێ کردن، بۆیە وەك خۆی من لەگەڵ نەسەکەم.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

باشە، تۆ لەگەڵ ئەوەی کەوەکو خۆی بمێنێتەوە، دوایی ڕەئی لیژنەی یاسایش وەرئەگرین لەسەر ئەم مەوزوعە، نوقتەی نیزامە کاك مەردان؟ بەڵێ فەرموو.

بەڕێز مەردان خدر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قاعیدەیەکی عامی قانونی هەیە کە ئەڵێت(لایجوز التعذر بجهل القانون) قانون کەی تەواو ئەبێ، کاتێ کە نەشر بکرێ، لەبەر ئەوەی ئێمە یان ئەوەتا یاسا ئیشمان پێیەتی بە پەلە ئەبێ، بەڵام هەر ناشبێ، چونکە (لایجوز التعذر بجهل القانون) ئەمە قانونێکی قاعیدەی قانونە، جهلیش کەی تەواو ئەبێ وەختێ کە نەشر ئەکرێ، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

هەر بۆ ئیزافە ئەمەوێ دەقی ماددەی ٦٤، لە یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستانتان بۆ بخوێنمەوە، ئەو یاسایانەی کە لە پەرلەمان دەردەچن لە ڕۆژنامەی تایبەتی بلاّو دەکرێنەوە، کە خۆی دەری دەکات، لە ڕۆژی بلاّو کردنەوەشیان جێبەجێ دەکرێن، ئەگەر مێژوویەکی دی بۆ دەست نیشان نەکرابێ، جگە لە پەیڕەوی ناخۆی هەرێمی کوردستان، لە پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان، ماددەی ٩٥ هەر بە دەق هاتووە، ئەڵێ ئەم پەیرەوە لە ڕێکەوتی دەرچواندنی کاری پێ دەکرێت و لە ڕۆژنامەی فەرمی بلاّو دەکرێتەوە، هیچ موخالەفەی قانونی تیا نیە، بەڵام ئەتواندرێ ڕەئی جیاوازی تیا بێ، د.ڕێواس فەرموو.

بەڕێز د.ڕێواس قائق حسین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری قسەکەی کاك مەولود دەکەم، تەئکید ئەو قاعیدەیە (الجهل بالقانون لیس بالعذر) ئەوە حیکمەتیش لە بلاّو کردنەوە بۆ ئەوەیە خەڵك بزانێ یەعنی عوزری نەبێ لەم قانونە، قانونەکە زۆر ڕەبت نیە بە خەڵك، بەڵام موهیمە بۆ ئەم قاعیدە قانونیە، بلاّو بکرێتەوە ئینجا بچێتە بواری جێبەجێ کردنەوە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاك بەیار فەرموو.

بەڕێز بەیار طاهر سعید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەز ژی پشتەڤانیا تەداخولی کاك گۆران ئازادی و کاك مەولودی و خوشکە ڕێواز دەکەم، چونکە بەدیلیاتێت شەرعیاتێ ئەوەن پشتی هەر تەشریعەك نەهێتە بەلاڤ کرن، بلا پشتی نەشرێ ببیتە ڕەسمی ڤە، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز حیات خان فەرموو.

بەڕێز حیات مجید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مەسجەکەی من د.سیراج گەیاندی، بەڵام نوقتەیەکی تر هەیە، ئایا ڕۆژنامەی وقایعی کوردستان هەمووکاتێك ئیلتیزام ئەکات بە وەختی خۆی و لەکاتی خۆی دەرئەچێت؟، یاخود تەئخیر دەبێ.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

دکتۆرە کاك سیراج گوتی لە ڕۆژی دەرچونیەوە کاری پێ دەکرێ، ڕەئی وابوو، تۆ لەگەڵ ئەوەی لە ڕۆژی دەرچوونیەوە کاری پێ بکرێ، یان لە ڕۆژی بلاّو بوونەوەی لە وەقایعی کوردستان؟.

بەڕێز حیات مجید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەگەڵ ئەوەم لە ڕۆژی دەرچونیەوە کاری پێ بکرێ، بەڵام ئایا وکو پرسیارێك لێتان ئەکەم، تەئخیر نابێت لە بلاّو کردنەوەی؟.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

من نازانم، ئێستا علمم نیە لەسەر ئەوە، بەڕێز حیات خان، بەڕێز شیرین خان فەرموو.

بەڕێز شیرین حسنی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دووبارە ناکەمەوە هەمان پێشنیاری مامۆستا انس و د.سیراج، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەڕێز ئومید حەمە علی فەرموو.

بەڕێز ئومێد حەمە علی:

بەڕێز سەرۆکی پەلەمان.

من پشتیوانی دەکەم کە لە ڕۆژی دەرچواندنی یاساکەوە جێبەجێ بکرێ.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز شیلان خان فەرموو.

بەڕێز شیلان جعفر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش قسەکانم دووبارە ناکەمەوە، چونکە بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان باسیان کرد، منیش پشتگیری ڕەئیەکانی د.سیراج و کاك رابوون و کاك ئومێد دەکەم، لەگەڵ زۆربەی تری.

بەڕێز د.یوسف محمد صدیق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کاك زانا فەرموو.

بەڕێز زانا عبدالرحمن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من ڕەخنەیەکم هەیە بۆ جەنابت، ڕاستیەکەی لایەنداری پێوەدیارە، ئەو یاسایانەی کە جەنابت ئەتەوێ لە مەسلەحەتی خۆتانە زۆر ڕوونکردنەوەی لەسەر ئەدەی، بەداخەوە من ئەوەی کە تێبینیم کرد بە تایبەت لەم یاسایە، زۆر تەئکید کردەوە، خوێندتەوە، بۆ یاساکانی تر داوای تێبینی ئەوەم کرد کە بە ڕستە بخوێندرێتەوە، نەوعێکی تر بەڕاستی مامەڵەت کرد، لەبەر ئەوە من هەمان ڕەئی ڕێواز خان و کاك مەولود باوە مرادم هەیە، ئەگەر مەسەلەکە تێپەڕاندنی یاسابێ، بەس بۆ ئەوەی بەخێرایی ئەم یاسایە تێپەڕێنین، ئەوە مەسەلەیەکی تەرە، بۆیە ئومێد دەکەم لایەنداری تیا نەبێ، لەمەسەلەی بەڕێوەبردنی جەلسەکان.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز کاك زانا، ڕەئی هەموو ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان، ڕەئی ڕێز لێ گیراوە، بەلأم مەسەلەیەك بێتە سەر ئەوەی کە یاساییە یان یاسایی نیە، ئێمە لێرە قسە دەکەین، باس لەوە ئەکەین کە بەپێی یاسا یاساییە، ئەوە ڕەئی جەنابیشت یاساییە، ئەو ڕایەی تریش هەر یاساییە، بۆیە بەس تەنها قسەمان لەسەر ئەوە کردووە، نەوەك ئەوەی کە وتیشمان ڕای هەمووان ڕێز لێگیراوە، بەڕێز پەروا خان فەرموو.

بەڕێز پەروا علی حەمە محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش پەیامەکەم گەیشت لەگەڵ ئەوەم کە لەڕۆژی دەرچوونیەوە کاری پێ بکرێ، وەك ئەوەی لە ماددەی ٩٥ بەپێی پەیڕەوی ناوخۆش ڕەئیمان هەیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەم امینە خان نوقتەی نیزامیت هەیە.

بەڕێز امینە زکری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تەنها زێدە کردنەك من دڤێت بدەم، بۆ دەنگدان ل سەر یاسا، ب ڤی شیوازیە، ئەگەر هاتو ماددە هاتە موناقەشە کرن، ڕەئیێ گەلەك جودا هەبن، بۆ هندێ ئاسانکاری بێتە کرن، بۆ رستە یان ژی داڕشتنا وێ ماددێ یاسایێ، دڤێت ئەو خال یان ئەو بەندێت گەلەك چوونە دەنگدانێ، یەعنی پرۆسێ سەر دەنگدانێ ب ڤی شێوازیە، پشتی هنگی دکەویتە رستەی سەرەکی دێتە خاندن و دەنگدان ل سەر دکرێت، عەمەلیە یان عەمەلی نییە، عەمەلەکا قانونی بویەو زۆریش دروستە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لیژنەی یاسایی ڕەئی لەسەرە ئەم ماددەیە، چونکە ئێوە وەکو خۆتان لاتان بردووە، ئێوە خۆتان واتان هێشتۆتەوە.

بەڕێز د.ڤالاً فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەوەی کە لە ڕاپۆرتی لیژنەی یاسایدا هاتووە، ئەوەیە کە یاساکە لە ڕۆژی نەشر کردنی لە جەریدەی وەقایعی کوردستانی کە جەریدەیەکی ڕەسمیە، دێتە نافیز کردن، ئەوەیان قاعیدە عامەیە لە یاسادا، بەلأم مانای ئەوە نییە کە ئەو قاعیدە عامە ئیستیسنای لەسەر نییە، بەلکو ئیستیسنائەن دەتواندرێت پەرلەمان بڕیار بدات، کە ئەو یاسایە دێتە نافز کردن لە ڕۆژی دەرچوونیەوە، بەلأم ئێمە هەموومان دەزانین کە هەموو ئیستیسنایەك پێویستە لە یاسادا تەسبیت بکرێ، بۆیە کاتێك ئەندامانی پەرلەمان پێشنیار دەکەن، دەنگی بۆ دەدەن کە ئەو یاسایە لە ڕۆژی دەرچونیدا نافز بکرێ، ئەوەیان یاساییە، بەهیچ شێوەیەك هیچ خەرقێکی قانونی تێدانیە، سوپاس سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کەواتە ئێستا دوو پێشنیار هەیە، نوقتەی نیزامیە کاك گۆران فەرموو.

بەڕێز گۆران ئازاد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە لە هەفتەی ڕابردوو بڕیارماندا ڕۆژی چوار شەممە، دوا مۆڵەتە بۆ دیاری کردنی کاندید، وەیانیش .....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوە نوقتەی نیزامی نییە...

بەڕێز گۆران ئازاد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر نیزامی نەبوو ڕەشی بکەوە لە پرۆتۆکۆل، ئەمە یەك، دوو، هاتم جەلسەکە سێ شەممە دانرا، ئەم پرۆژە یاسایەش پێشەکی دانرا، کە داوامان کرد ڕۆژی چوارشەممە ئەخیر مەوعیدتانە، قسە لەسەر ئەوە کرا کە ئەم پڕۆژە یاسایە بە ئالیەتێکی تر بکرێ، دەکرێ وکاتی دەوێ، ئەمە ڕەبتی بە مەسەلەی تەسمیە نییە، ئێستا هاتوین بوویتە یاری کردن، یاری کردن بەم شێویە لەگەڵ فراکسیۆنەکان، ئێستا هاتووین بەشێك لە ئەندامان یاریەکە لەسەر ئەوە دەکەین کە ئەم یاسایە لە ڕۆژی درچوونیەوە جێبەجێ بکرێ، واتە جارێ خەرقی سبەینێیە، کەس بێی نییە، بەپێی بڕیاری پەرلەمان دوا مۆڵەتت دا، واتە تۆ لەم ڕووەوە ڕێ دەگری لە تەسمیە کردنی.....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك گۆران ئەسلەن لە ڕۆژی دەرچوونیەوە ئەسلەن ئەو ڕۆژەیە کە لەلایەن سەرۆکی هەرێمەوە واژوو ئەکرێت نەوەك ئەمرۆ، ئەمرۆ پەرلەمانی کوردستان دەنگی لەسەر ئەدات، دوایی ئەنێردرێ بۆ لای سەرۆکی هەرێم، سەرۆکی هەرێم لە ماوەی ١٥ ڕۆژ یان واژوی ئەکات، یان ڕەتی دەکاتەوە بۆ پەرلەمانی کوردستان،

ئەگـەر لـەو ماوەیـەش سـەرۆکی هـەرێم بـێ دەنـگ بـوو لێـی، ئـەوە لـە لایـەن پەرلـەمانی کوردسـتانەوە دەرئەکرێت، من نازانم ئەمە هیچ تناقضێکی نیە لەگەڵ ئـەوەی کـە پـرۆسـەی ناونـانی سـەرۆکی حکومـەت، جێگری سەرۆکی حکومەت ئەمڕۆ یا سبەی یا دوو سبەی یـا تـا ئـەو ڕۆژەی ئـەم یاسـایە لـە لایـەن سـەرۆکی هەرێمی کوردستانەوە ئیمزا ئەکرێ، وەکو دەقی ئەسڵی یاساکە، پێشتر چۆن بووە، هیچ ڕێگرییەك لەبەر دەم ئەوە نیە کە ڕێگری بۆ ئـەنجام بـدرێ، بـەڵام پێویـست ئـەکات ئەمـە ڕای پەرلـەمانتارانی لەسـەر وەربگیرێ، ئێستا دوو پێشنیار هەیە، پێشنیارێکیان ئەوەیە کە دەقی ئەم ماددەیە وەکو خـۆی بمێنێتـەوە، ڕای لیژنـەی یاسایش بەم شێوەیە کە وەکو خۆی بمێنێتەوە، کاك خلف فەرموو.

بەڕێز خلف احمد معروف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ڕاستیدا لە سەرەتای پرۆسـەکە هـەتاوەکو ئێـستا خەلـەل لـەو مونـاقەشـەیە هەیـە، بـۆ ئـەوەی بـاگراوەدی سیاسـی و ڕێکـەوتنی دوو کوتلـە زاڵـە بەسـەر بابەتـەکان، ئەوەنـدە ڕەهەنـدێکی قـانونی و یاسـایی کـە ئێمـە ئیشمان بەپێی یاسایە.....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك خلف ئیتیهام مەکە، بڵێ پێـچەوانەی چ بڕگـەو ماددەیەکـە باسـی بکـە، تـۆ نوقتـەی نیزامیـت کـردووە، پێچەوانەی چ بڕگەو ماددەیەکە.

بەڕێز خلف احمد معروف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەپێی ماددەی ٧٢ لە پەیڕەوی ناوخۆ، پێویـست بـوو بابەتەکـە لەبـەر دەسـتی ئێمەبووایـە، لەبـەر دەسـتمان نەبووە، ئێستا بـۆ علمـی خـەڵك نـاکرێ ئـەو پرۆسـەیە بـەبێ ئـەوەی بـچێتە وەقـایعی کوردسـتان، لـە ڕۆژی نافیزەوە لـە ڕۆژی دەرچـوونەوە جێبـەجێ بکـرێ، تکایـە ڕەهەنـدە قانونیەکـەی زۆر زەعیفـە بـا بـە هـەدەر نەڕوات ئەو پرسەیە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك خلف دەقی ماددەکەمان خوێندەوە، لیژنـەی یاسایی ڕای خۆی لەسەر ئەوە باس کرد، هەردوو پرۆسەکە ڕاستە، هەم ئەکرێ لە ڕۆژنامەی وەقایع بلاّو بکرێتەوە دوایی مونافز بێ، وەهەم بەپێی ئەو ماددەیەشی کە خوێندمانـەوە، لـە یاسـای هەڵبـژاردنی پەرلـەمانی کوردسـتان، ئـەوە ئەتوانـدرێ مێژوویـەکی تـری بۆدیـاری بکرێ، نوقتەی نیزام کاك قادر؟ فەرموو.

بەڕێز قادر ئۆتمان رسول:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

حیکمەت لە بلاّو کردنەوەی یاسا ئەوەیە، بۆ ئەوەی هیچ کەسێك بەهانەی نەبێ کە ئەم یاسایە دەرچووە، یەعنی بلاّوکراوەتەوە، لە وەقایعی کوردستان، یەعنی ناکرێ بێ قەید و شەرت قەرار بدرێ ئیستیسنا بکرێ لەسەر دەرچووانەنی، یەعنی چ نیەتێك لە پشتەوەی ئەمە هەیە، دیاربێ؟.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك قادر ئەمە نوقتەی نیزام نیە، ئەمە ڕەئی جەنابتە، نوقتە نیزام نیە، بەڵێ د.ڕێواس.

بەڕێز ڕێواز فائق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزت کە کاك خلف ڕەئیەکی خۆی ئەڵێ پێی ئیتیهام مەکە بە گوێرەی کام ماددە ئیتیهاممان ئەکەی، بەڵام پێش سەعاتێك لەو میمبەرەی پەرلەمان ئەو مایکە موتلەقەی کە کەس ناتوانێ دەستی پیا بنێ بۆ ئەوەی دایبخات، بەکارت هێنا بۆ ئیتیهام کردنی خولی سێی پەرلەمانی کوردستان، بەگوێرەی چ ماددەیەك تۆ ئەو ئیتهامەت کرد؟.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز د.ڕێواز بۆم باس کردی، ئەوەمان باس کرد کە عورف مەبنای هەڵە ناکرێ، ئێمە پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان جێبەجێ دەکەین، ئەگەر پەیڕەو جێبەجێ نەکرا لە خولی ڕابردوو، ئەوە ناکرێ بە مەبنای ئەوە بکرێ، پەیڕەو جێبەجێ نەکراوە، ئێمە بەردەوام بین لەسەر ئەوە، تەبعەن بۆ زانیاری جەنابتان ئێمە ئێستا لە دەستی سەرۆکایەتیش موناقەشەمان کرد، لە پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان، سەبارەت بە موناقەشەی پڕۆژەکانی لیژنە پەیوەندیدارەکان، خەلەل هەیە بەڕاستی، لەم دانیشتنەی ئەمڕۆش بۆمان دەرکەوت کە خەلەل هەیە، پێویست دەکات ئەو بڕگەیە چاك بکەین، بۆیە دەستەی سەرۆکایەتی ئێستا قسەمان کرد لەگەڵ لیژنەی یاسایی، لەگەڵ سەرۆکی سەرجەم فراکسیۆنەکانی پەرلەمانی کوردستان دانیشتنێك دەکەین، بۆ ئەوەی لەمەولا بەشێوەیەکی باشتر، ڕاپۆرتی لیژنەکان و یاساکان لە پەرلەمانی کوردستان موناقەشە بکرێ، ئەمە ڕێ و شوێنێکی بۆ دائەنێین هەوڵ دەدەین بە زووترین کات ئەو بڕگەیە لە پەیڕەوی ناوخۆ هەموار بکرێ، بەڵێ بەڕێز گەشە خان ئەگەر نوقتەی نیزامیت هەیە.

بەڕێز گەشە دارا جلال:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە لەکاتێك لە هەفتەی پێشوو، ئەو مودە زەمەنیەمان دانا قانونێکی تر سەرەوەتر بوو، سەرەیانی هەبوو بەسەر ئەوەی کە دامان ناوە، لێرە ئێمە ئەمڕۆ لەم ڕۆژەیا پشتگیری قسەکەی کاك گۆران دەکەم، لەکاتێك لەم ڕۆژە بڕیار ئەدەین لە ڕۆژانی دەرچوونیەوە ئەم یاسایە جێبەجێ بکرێ، تەواو متناقضە لەگەڵ ئەو

بڕیارەی ڕۆژی چوار شەممە، قانونێکی تر بەسەر نافز مەفعول بووە، دووبارەیە، بەڵام ئەمەوێ ڕوونکردنەوە بێ بۆ هەڤاڵانم، ئێمە قانون نەکەینە دەستپێکی کارەکانمان.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

دووبارەیە، ئەمە دووبارەیە، بەڵێ کاك ڤەمان فەرموو.

بەڕێز ڤەمان فیصل سلیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دوو بۆچوون ل بەر دەستێ هەوە هەین، موناقەشاتێتە هەمی زێدەنە، ڕەئیا لیژنا قانونی موقەیەد نینە، ئیحتیمالا هەندێ ژی بۆ چوونێ بیت، یا بەڵاڤ کرنێ بیت ڕۆژناما وەقایعا کوردستانێدا، بیخە دەنگدانێ و خەڵاس، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

پێموابێ ئیتر ڕوونە ڕەئیەکان هەمووی وتران، نوقتە نیزامیەکانیش باس کران، امنە خانیش دەستی بەرز کردەوە فەرموو.

بەڕێز امنە زکری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من دڤێت سەرنجێ بدەمە هندێ کو ئەگەر فراکسیۆنا یا کەسك، هزرێ سەر هندێ دکەتن هەڤاڵێ من گۆران ئاماژێ پێدا، بەحسێ هندێ ئەڤە یاریەکا سیاسییە، هیچ یاریەکا سیاسی نینە، بەلکە ئەڤە یاسایەکێ زێدە دەرچیت، پشتی هنگێ ماوەیەکی چەند هەیڤە هەتا لە سەرۆکایتا پەرلەمانێ دەرچیتن بۆ سەرۆکاتیێ هەرێمێ چیتن، یا ١٥ ڕۆژا ژی بەردەستێ وان، ئەگەر ئەوان کو بەشداریێ حکومەتێ بکەن ناڤ ئینانا یا جێگرێ سەرۆکێ حکومەتێ، د دەنە بەردەستێ پەرلەمانێ.....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

تەواو، تەلار خان فەرموو.

بەڕێز تەلار لطیف محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزت ئاماژەت بەوە کرد کە خەڵەڵی یاسایی هەیە، ناکرێ لە ئێستا کە خەڵەڵی یاسایی هەبێ لە کارەکانی لیژنەی یاسایی، هەروەها لە دەستەی سەرۆکایەتی لە چۆنیەتی دابەش بوونی ڕاپۆرتەکان، ئێمە پڕۆژەیەکی وا گرنگ بەسەرمان تێپەڕێت و کاری لەسەر نەکەین، وەکو پڕۆژەکەش تێئەپەڕێندرێت، ناکرێ نەشر نەکرێ لە وەقایعی کوردستان، چونکە بەڕاستی خەڵکیش ئەبێ سەرنج و تێبینی هەبێ لەسەر ئەمە، ئەبێ ڕای خۆیان هەبێ، بۆیە ئەمە .....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز تەلار خان، بەپێی پەیڕەوی ناوخۆی ئێستای پەرلەمانی کوردستان ئەم پڕۆژە یاسایە، هەموو ڕێکارەکانی خۆی تەواو کردووە، ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمان پێشکەشیان کردووە، پێش ٤٨ کاتژمێر بەسەر ئەندامان دابەشکراوەو خوێندنەوەی یەکەمی بۆ کراوە، ڕۆیشتۆتەوە لای لیژنەی یاسایی پەرلەمانی کوردستان، لیژنەی یاسایی پەرلەمانی کوردستان ڕاپۆرتی خۆی لەسەر حازر کردووە، ئێستاش بەپێی پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان، وتو وێژی لەسەر کراوە، هیچ خەرقێك نەکراوە، ئەوەی کە من باسم کرد، کێشە لە دەقی ماددەی ٧٢ ی پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان هەیە، ئێمە ئەبێ ئیشی پێ بکەین، تاهەموار ئەکرێ، هەوڵ ئەدەین لە ماوەی داهاتوو ئەو خەلەلانەی لەو ماددەیە هەیە، دوایی چارەسەری بکەین، بەڵام ئێستا پابەند بووین بە پەیڕەوەوە، بەڵێ مامۆستا سراج.

بەڕێز د. سراج احمد حمدامین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

داوا لە لیژنەی یاسایی دەکەین با بزانین داخوا خەرقی قانون چیە، کە برادەران باسی دەکەن دەڵێن خەرقی قانون، داوا لە لیژنەی یاسایی بکە بۆ ئەوی زیاتر تەوزیح بدات، بابزانین لە کێندەرێ ئەو یاسایە خەرقی تێ ئەکەوێ، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

وابزانم باسیشیان کرد، بەڵام با ئەم دوو نوقتە نیزامەش وەربگرین، نوقتە نیزام.

بەڕێز عبدالله محمود محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تەبعەن ئەوەی جەنابت ئەیڵێی ئازادیە بۆ پەرلەمانتاران قسە بکەن، من لەگەڵ ئەوەم، لێرە ئێمە کات دیاری بکەین، لە ڕووی قانونیەوە، سەرۆکی هەرێم ئەگەرویستی بیگەڕێنێتەوە بۆ پەرلەمان...

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەتوانێ، بەڵێ ئەتوانێ دەری نەکات و بیگەڕێنێتەوە بۆ پەرلەمان.

بەڕێز عبدالله محمود محمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر لێرە لە پەرلەمان کاتەکە دیاری بکەین.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کات دیاری ناکرێ، ئەڵێ لە ڕۆژی دەرچوواندنی لە لایەن سەرۆکی هەرێم، ئاخیر نوقتە نیزامی کاك فائق.

بەڕێز فائق مصطفى رسول:

بەڕێز سەرۆكى پەرلەمان.

با ئێمە ئەم دوو خاڵەى كارنامەكە لە یەكترى جیا بكەینەوە، ئەمەى هەموارکردنى یاسایى سەرۆکایەتى هەرێم بۆخۆى بڕوا، بەیانیش دوا مودەیە بۆ ناردنى کاندیدى جێگرى سەرۆکى ئەنجومەنى وەزیران، واتە ئێمە .....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

جیا کراوەتەوە....

بەڕێز فائق مصطفى رسول:

بەڕێز سەرۆكى پەرلەمان.

تەمەننا دەکەین بۆ بەیانى کاندید ئامادەبێ، پرۆسەکە بڕوات، ئەو یاسایەش هەموارکردنەکە بەڕێگەى خۆیدا بڕوات.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

ئیتر هەموو ڕەئیەکان باس کرا، بەڵێ نوقتەى نیزامى کاك باپیر.

بەڕێز باپیر كاملا سليمان:

بەڕێز سەرۆكى پەرلەمان.

دیارە دوو ڕەئى هەیە، ڕەئیەکیان ئەوەیە دەڵێ، لەم ڕۆوە تەنفیزەکە جێبەجێ کردنى ئەمڕۆ بێ، ڕەئیەکیشیان ئەوەیە کە لیژنەى یاسایى پشتگیرى لێ کردووە، لەکاتێکدا ئێمە ئەمڕۆ بڵێین.....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

کاك باپیر ڕوونمان کردەوە، بابە لیژنەى یاسایى فەرموون ڕوونکردنەوەى خۆتان بدەن.

بەڕێز د.ڤالا فريد ابراهيم:

بەڕێز سەرۆكى پەرلەمان.

ئێمە وەکو لیژنەى یاسایى ڕوونکردەوەى خۆمان دا، ڕوونکردنەوەى خۆمان دووبارە دەکەینەوە بە ئیزافەیەك، ئەوەلەن کە دەگوترێ لە ڕۆژى دەرچوونیدا ئەو یاسایە دێتە جێبەجێ کردن، دەرچوون ئەمڕۆ نیە کە ئێمە دەنگى لەسەر دەدەین، دەرچوون ئەو ڕۆژەیە کە بەڕێز سەرۆکى هەرێم تەوقیعى دەکات یاساکە، دووەم، باسى ئەوەمان کرد کە گوتمان قاعیدەى عام هەیە، ئیستیسناش هەیە، قاعیدە عامەکە ئەوەیە بەڕێزان لە ڕۆژى نەشر کردنیەوە قانون دێتە تەنفیز کردن و نافز بوون بەسەر هاوولاتیاندا، ئیستیسنائەن دەکرێ لە ڕۆژى دەرچوونیەوە ئیقرار بکرێ، بەڵام بەمەرجێك لە یاساکەداهاتبێ، چونکە ئیستیسنا بەبێ نەص ناکرێ، واتە کاتێك ئەتۆ لەناو یاساکەدا دەڵێى ئەو یاسایە قابیلى تەنفیزە لە ڕۆژى

دەرچوونیەوە، کەوابی تۆ کارێکی یاسایت کردووە، ئیستیسنات داناوەتە سەر ئەو قاعیدە عامەی کە دەڵێ لە ڕۆژی نەشر کردنیەوەیە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئەیخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە واتە ئەم یاسایە لە ڕۆژی بلاّو کردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقایعی کوردستانەوە بڕواتە بواری جێبەجێ کردنەوە، نەوەك ئەوەی لە ڕۆژی دەرچوونیەوە لە لایەن سەرۆکی هەرێم، بە ڕوونی بکەمەوە، دوو ڕا هەیە، ڕەئیەکیان ئەوەیە، کە لەلایەن هەندێ لە ئەندامانی پەرلەمانی کوردستانەوە باس کراوە، ئەوەیە کە ئەو ماددەی چوارەمە لە دەقی یاساکەدا وەکو خۆی بمێنێتەوە، لە دەقی پڕۆژە یاسایەکە وەکو خۆی بمێنێتەوە، ئەویش ئەوەیە کە ئەم یاسایە ....لەڕۆژی بلاّوکردنەوەی لە وەقائیعی کوردستان دەچێتە بواری جێ بەجێ کردنەوە، ڕای دووەم ئەوەیە کە ئەم ماددەیە هەموارکرێ و وای لێ بکرێ ئەم یاسایە لەڕۆژی دەرچوونیەوە دەچێتە بواری جێ بەجێ کردنەوە و دوایی لە ڕۆژنامەی وەقائیعی کوردستان بلاّودەبێتەوە، کاك ئومێد نوقتە نیزامیت هەبوو؟ فەرموو.

بەڕێز ئومێد عبدالرحمن خۆشناو:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێموایە ئەشکالیەتەکە لەوەدایە ئەمە هەمواركردنەوەی یاسایەك دەبێ کە تەسەور ناکەین لە کابینەی هەشتەم دا بتوانین ئەو یاسایە جێ بەجێ ببێ، واتە بۆ خولی ئایندەی پەرلەمان دەبێ بۆ خولی پێنجەم دەبێ، هەموومان کۆك بووین لەسەر ئەوەی کە ئەو یاسایە لە ڕابردوودا ئیستنادی لەسەر ئەوە کردووە، ئەو سازانە یان ئەو تەقسیم بەندیەی پەنجا بە پەنجایەی کە هەبووە ئەوەی لێ بەرهەم هاتووە، هەموومان کۆکین لەسەر ئەوەی کە مەسەلەی پەنجا بە پەنجا زەمەنێکە و کۆتایی پێ هاتووە و بەرەو کاڵ بوونەوە دەڕوات و مەرحەلەی نوێترمان لە پێشە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

ئەوە موناقەشەیە، فەرموو.

بەڕێز ئومێد عبدالرحمن خۆشناو:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

واتە ئەو یاسایە ئەگەر هەمواریش بکرێتەوە تەنفیز کردنیشی یان گەڕانەوە و نەگەڕانەوەشی لە کاتێك دا دەکەوێتە خولی ئایندە جێ بەجێ دەبێ، ئەو ڕێککەوتنەی کە بۆ ئەوەی کە لە کۆبوونەوەی ڕابردووش دا ئەو ڕۆژەی کە ماوە ئەگەر فراکسیۆنی سەوز پێشنیارێکیان هەبێ، کەواتە هەر بە یاسا کۆنەکە کار دەکرێ و زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

بەڵێ جارێ یاسا کۆنەکە نافزە هەتا ئەو یاسایە دەردەچێ، ئێستا ئەوە دەخەینە دەنگدانەوە، د.جوان فەرموو.

بەڕێز د.جوان اسماعیل عزیز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تکایە یارمەتی یەکتر بدەن دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان، ئەوە نیو سەعاتە دەستم بڵند دەکەم کەس نییە، کاك فخرالدین و کاك جعفر یارمەتیت بدەن، ئەو دەموچاوانە زۆر دەردێن هەر چاوتان لەسەر ئەوانە، هەیە هەشت جار و نۆ جار قسەی دەکات، دەبی ڕەچاوی ئەوە بکەن.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

بەڵێ داوای لێ بووردن دەکەین، فەرموو نوقتە نیزامیەکەت بڵێ.

بەڕێز د.جوان اسماعیل عزیز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بە نیسبەت ئەوەوە نەوعە تەشەنوجەکی دەبینم لە بیدایەتەوە تا ئێستا رەخنە گرتن و نوقاتی زوعفی لاوازی خۆمان دەبینین، دەبێ لەیەکتر فێر بین کەس لە ..... .

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

ئەمە نوقتە نیزامی نیە، ئێمە باسی پرۆژە یاسایەك دەکەین.

بەڕێز د.جوان اسماعیل عزیز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

شتێکی تر هەیە کە ئەوە چەند جەلسەیە ئەوە دانیشتوومە بەڕاستی شارەزا نەبووم ئێستا ڕۆژ بە ڕۆژ شارەزا تر دەبم، زۆر قسە دووبارە دەکرێتەوە ڕەچاوی پەیڕەوی ناوخۆیی ناکرێ، لە قورئانی کەریمیش دەڵێ (بسم الله الرحمن الرحیم/ المؤمن عن اللغوي معرضون)، یەعنی قسەی زیاد و قسەی دووبارە لە عەرەبیش دەڵێ(خیر الکلام ما قل ودل) بەخوای ئەگەر وا بمێنێتەوە د.یوسف هەموومان چوار، پێنج سەعات دانیشین هەموومان تووشی زەخت و سوکەری دەبین، بریتی دانیشتنیش دەبین، ئەو مووچەیەشی وەری دەگرین دەبی هەمووی بدەینە دکتۆری، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

زۆر چاکە سوپاس، ئێستا دوو ڕا هەیە دەیخەینە دەنگدانەوە، ڕای یەکەم ئەوەیە کە ئەمە وەکو خۆی بمێنێتەوە، واتە دوای ئەوەی لە وەقائیع بلاودەبێتەوە ئەم یاسایە جێ بەجێ بکرێ، کێ لەگەڵ ئەوەیە کە ئەم یاسایە لە دوای بلاوبوونەوەی لە وەقائیعەوە جێ بەجێ بکرێ، تکایە دەست بەرز بکەنەوە؟ ٤٠ ئەندام لە گەڵیەتی، کێ لەگەڵ ئەو ماددەیە نییە و دەیەوێ ئەو ماددەیە هەموار بکرێ بەو شێوەیەی کە لە دوای

دەرچوونییەوە تا ئەخیری ئەم یاسایە لە دوای دەرچوونیەوە جێ بەجێ بکرێ و لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقائیعی کوردستان بڵاوبکرێتەوە، کێ لەگەڵ ئەوەیە؟ بەم شێوەیە، تکایە بێ دەنگی، ئەم یاسایە لەڕۆژی دەرچوونیەوە جێ بەجێ دەکرێ و لە ڕۆژنامەی وەقائیعی کوردستان بڵاودەکرێتەوە، بەڕێزان هەموو یاسایەك پێویستە لە وەقائیع بڵاوبکرێتەوە، تکایە لیژنەی یاسایی ئەگەر ڕوونکردنەوەیەك لەسەر ئەوە بدەن، د.ڤالا فەرموو.

بەڕێز د.ڤالا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان هەموو یاسایەك کە بۆی بنووسین لە ڕۆژی نەشر کردنی لە وەقائیعی کوردستانی، چ یاسایەکیش لە ڕۆژی ئیصدار کردنیەوە نافز بێ، هەر دەبێ لە دوای وشەی اصدار کردن بڵێین نافز دەبێ لە ڕۆژی ئیصدار کردنییەوە و بڵاودەبێتەوە لە وەقائیعی کوردستان دا.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

بەو تەعبیرەی کە کردی و بەو شێوەیە دەیخەینە دەنگدانەوە، ئەم یاسایە لەڕۆژی دەرچوونیەوە جێ بەجێ دەکرێ و لە ڕۆژنامەی وەقائیعی کوردستان بڵاودەبێتەوە، کێ لەگەڵیەتی؟ کاك فخرالدین لیژنەی یاساییش دەنگیان بۆ دا، ٤٩ ئەندام دەنگیان بۆ ئەوە دا، کەواتە ئەو ڕایە سەرکەوت کە باس لەوە دەکات لەڕۆژی دەرچوونییەوە جێ بەجێ دەکرێ و لە وەقائیعی کوردستان بڵاودەکرێتەوە، تکایە بێ دەنگی، دێینە سەر هۆکارەکانی دەرچوونی ئەم یاسایە، لیژنەی یاسایی پێشنیارێکیان هەیە بۆ هۆکارەکانی دەرچوونی ئەم یاسایە، با بیخوێننەوە لە دەقی ڕاپۆرتەکەی خۆیان، ئەوەیان دەخەینە دەنگدانەوە ئەگەر زۆرینەی بەدەست هێنا ئەوە هۆیەکانی دەرچوونی ئەم یاسایە لە ئەسڵی پرۆژە یاسایەکە تەعدیل دەبێ، بەڕێز سەرۆکی لیژنەی یاسایی د.ڤالا فەرموو.

بەڕێز د.ڤالا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەوەی لە ڕاپۆرتی لیژنەی یاسایی دا هاتووە ئەوەیە کە هۆکاری دەرچوونی یاسایەکە بەو شێوەیە بێتە دارشتن.

هۆکارەکانی دەرچوونی ئەم یاسایە

بە مەبەستی گونجاندنی سیستمی یاسایی و سیاسی و دیموکراتی ئەم یاسایە دەرچووێنرا.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

باشە، ناو دەنووسین، کاك زانا نوقتەی نیزامیت هەیە؟ فەرموو.

بەڕێز زانا عبدالرحمن عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیارێکیش هەبوو کە زیاد لە سێ پەرلەمانتار باسمان کرد کە مەسەلەی یاسایی پەرلەمانی بۆ زیاد بکرێ، حەز دەکەم هەر دوو پێنشیارەکە پێش ئەوەی بیخەیتە دەنگدانەوە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

ڕاستە، ئەو پێشنیارەش هەبوو کەواتە لە وتوێژەکان ئەوە ڕەچاو بکەن، ڕاستە ئیزافەیەك هەبوو بۆ ئەو دەستەواژەیەی لیژنەی یاسایی کردووە بۆ ئەوەی سیستمی دیموکراسی پەرلەمانیشی بۆ ئیزافە بکرێ، کێ دەیەوێ قسە بکات لەسەری؟ فەرموو.

بەڕێز فخرالدین قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قادر ئۆتمان، فرحان جوهر، محمد علی، ناظم کبیر، ئومێد حمه علی، باپیر کامەلا، زانا عبدالرحمن، خلف احمد.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

کەواتە ئەو پێنشیارە هەبوو کەباسمان کرد ئەوەیە کە سیستمی پەرلەمانی زیاد بکرێ بۆ ڕای لیژنەی یاسایی، بەڵام جگە لەو کێ قسەی تری هەیە؟ بەڕێز کاك قادر فەرموو.

بەڕێز قادر ئۆتمان رسول:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەوەی لە پرۆژە یاسایەکە هاتووە سەبارەت بەهۆکارەکانی دەرچوونی، لەڕاستی دا پێشنیازەی لیژنەی یاسایی لە جێی خۆیدایە، بەڵام پێویستە سیستمی پەرلەمانی بۆ زیاد بکرێ، لەبەرئەوەی کە ئەگەر باس لە ئەوە دەکرێ کە ئەمە بووەتە هۆی دوو ئیدارەیی، ڕاستە ئەمە دەرئەنجامەکانی دوو ئیدارەییە، بەڵام لەڕاستی دا لە یاسای سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران لە هیچ دەقێك دا نەهاتووە کە دەسەڵاتەکانی سەرۆك و جێگر هاوتان یان دەسەڵاتەکانی سەرۆك و جێگر جگە لەوەی نەهاتووە کە هاوتانە، لە هەمان کاتدا لەوەش نەهاتووە کە جێگری سەرۆکی حکومەت مافی ڤیتۆی هەیە بەرامبەر بە بڕیارەکانی سەرۆکی حکومەت، بۆیە ئەم تەفاسیلەی ناوێ لەسەر هۆکارەکانی دەرچوواندنی ئەم یاسایە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

کاك فرحان فەرموو.

بەڕێز فرحان جوهر قادر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پاڵپشتی نەسەکە دەکەم وەکو ئەوەی لە لیژنەی یاسایی هاتووە، لەبەرئەوەی باسی سیستمی دیموکراتی دەکات کە سیستمی سیاسی دیموکراتی بێ، کەواتە بە هەمان شێوە دەبێ ئەسبابی موجبە ئەوەیە کە دیموکراتی هاتووە، بۆیە هیچ ئیزافەیەکی ناوێ و وەکو خۆی بمێنێتەوە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

کاك محمد فەرموو.

بەڕێز محمد علی یاسین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەبەر ڕایەك هەیە کو ڕایا من ڕایەکا زانستییە نەکو ڕایەکا تاکەکەسی، من دفێتن بەرچاڤ وەربگرن، نقیسینا وە کو بە مەبەستی گونجاندن لەگەڵ سیستمی سیاسی و دیموکراسی ئەم یاسایە دەرچوونرا، فێرەدا مە مشکیلەیەك هەی وەسا هاتیە نقیسین کو سیستمی ژ یەك جودانە، جارێ مە سیستما سیاسیا هەی، شێوازێ سیستمێ سیاسی دا دەڤ سیستمێ دیموکراسی پەرلەمانی دا هەی، کو هەندێ گوتن پەرلەمانی زێدە کەین، بەس نەکو سیستمی سیاسی زێدە بکەین، سیستمێ دیموکراسی و سیستمێ پەرلەمانی نەخێر، سیستما سیاسا هەی، ل شێوازێ وێدا سیستمێ دیموکراتی پەرلەمانی داهەی، ئان کو ئەز پێشنیار کەم وەسا بهێتە نقیسین (بەمەبەستی گونجاندن لەگەڵ سیستمی سیاسی، کە سیستمی دیموکراتی پەرلەمانیە، ئەم یاسایە دەرچوونرا) ئان کو سیستمێ سیاسی مە هەی پشتی هەنگێ شێوازێت دیاری دکە، ئەز هێڤیدارم ل نقیسینێ بەرچاڤ وەربگرن.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

ڕاستە سیستمی سیاسی جیایە لە سیستمی حوکمڕانی، کاك ناظم فەرموو.

بەڕێز ناظم کبیر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیار دەکەم وەکو خۆی بمێنێتەوە، چونکە سیستمی سیاسی پێك دێ لە پەرلەمانی و سەرۆکایەتی و نیمچە سەرۆکایەتی، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

کاك ئومێد فەرموو.

بەڕێز ئومێد حەمە علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەگەڵ ئەوەم کە گۆڕانکاری تێدا بکرێ، ناکرێ سیستمی سیاسی بە جیا دابندرێ، ئەو (و) وە لە نێوانیان دابندرێ، چونکە ڕوون نییە مەبەست لە سیستمی سیاسی کام سیستمی سیاسیە، سیستمی سیاسی

دیموکراتی بۆ زیاد بکرێ، سیستمی سیاسی دیموکراتیش لەبەرئەوەی فۆرمی جیاوازی هەیە، هەر بەدوای ئەوەوە بنووسرێ (سیستمی سیاسی دیموکراتی پەرلەمانی) ئەگەر مەبەستمانە سیستمی سیاسی پەرلەمانی جێگە بکەینەوە، کەواتە دەتوانین هەر بەو شێوازە بە مەبەستی گونجاندن لەگەڵ سیستمی سیاسی دیموکراتی پەرلەمانی ئەم یاسایە دەرچووێنرا.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

کاك باپیر فەرموو.

بەڕێز باپیر کامەلا:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێموایە وەکو خۆی بمێنێتەوە ئەوەی لیژنەی یاسایی، لەبەرئەوەی دەڵێ بە مەبەستی گونجاندن لەگەڵ سیستمی سیاسی و دیموکراتی ئەم یاسایە دەرچووێنرا، ئێمە سیستمی سیاسیمان هەیە، سیستمی سیاسی ئێمە سیستمێکی موختەڵەتە، نەك سیستمێکی پەرلەمانی، کە پەرلەمانی دێنێ تەناقوز دەکات، سیستمی ئێمە ئێستاکە حوکمڕانی دەکات، لە هەرێمی کوردستان سیستمێکی موختەڵەتە، ئەوەی لیژنەی یاسایی کە نووسیویەتی لە جێی خۆیەتی، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

کاك زانا فەرموو.

بەڕێز زانا عبدالرحمن عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری ڕەئیەکەی کاك ئومێد دەکەم، سیاغەکە وای لێ بێ، بە مەبەستی گونجاندن لەگەڵ سیستمی سیاسی دیموکراتی پەرلەمانی، ئەم یاسایە دەرچووێنرا.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

کاك خلف فەرموو.

بەڕێز خلف احمد معروف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیار دەکەم بە مەبەستی گونجاندنی لەگەڵ سیستمی سیاسی، دیموکراتی پەرلەمانی، سیستەمە سیاسیەکە لە دیموکراتی و پەرلەمانیەکە جیا بکرێتەوە بە فاریزەیەك.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

خۆی ئەوە دەبێ ئیعادەی سیاغەی بکەینەوە و هەموو ئەو ڕایانەش کە تەرحتان کرد، من حەز دەکەم د.ڤالا تەوزیحێك بدا لەسەر ئەنواعی سیستمی سیاسی و ئەنواعی سیستمی حوکمڕانی، بزانین چۆن سیاغەکە وا دروست دەبێ کە هەم سیستمی دیموکراسی تیا جێ بێتەوە و هەم سیستمی پەرلەمانی، چونکە شێوازەکانی نیزامی حوکمڕانی جیاوازە لە سیستمە سیاسیەکان، با تەوزیحی زیاترمان بداتێ، فەرموو.

بەڕێز د.فاڵا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر پێداچوونەوەیەك بكەین بۆ زۆربەی ئەو یاسایانەی كە لە پەرلەمانی كوردستان دەرچووە، زیاترینی سیستمی سیاسی دیموكراتی بەكارهێناوە، لێرە هیچ شێوەیەكمان نییە ئەگەر بڵێین بە مەبەستی گونجاندن لەگەڵ سیستمی گونجاندنی سیاسی، سیستمە سیاسیەكەمان دیموكراتی پەرلەمانییە و، ئەم یاسایە دەرچووێنرا، هیچ كێشەیەكمان بۆ دروست نابێ و موتەبەعە و بەكارهاتووە، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

كەواتە ئێستا دوو ڕا هەیە، ڕایەكیان ئەوەیە كە وەكو خۆی بمێنێتەوە ڕای لیژنەی یاسایی، بە مەبەستی گونجاندن لەگەڵ سیستمی سیاسی و دیموكراتی ئەم یاسایە دەرچووێنرا، ڕایەك هەیە كە وەكو خۆی بمێنێتەوە و ڕایەكی تریش هەیە ئەوەی كە سیاغەمان كردەوە، وای لێ بكرێ، بە مەبەستی گونجاندن لەگەڵ سیستمی سیاسی، دیموكراتی پەرلەمانی، ئەم یاسایە دەرچوێنرا، ئێستا دەنگ لەسەر ئەمە دەدەین، بە مەبەستی گونجاندن لەگەڵ سیستمی سیاسی و دیموكراتی ئەم یاسایە دەرچووێنرا، بە بێ پەرلەمانی، كێ لەگەڵیەتی؟ وەكو خۆی، وەكو ئەوەی لیژنەی یاسایی نووسیویانە، ١٩ دەنگ لەگەڵی بوو، كێ لەگەڵ ئەو سیاغەیە نییە؟ كەواتە دەچینە سەر پێشنیاری دووەم كە ڕای بەشێك لە ئەندامانی پەرلەمانی كوردستانە، ئەویش ئەوەیە كە بكرێ بە مەبەستی گونجاندن لەگەڵ سیستمی سیاسی، دیموكراتی پەرلەمانی، ئەم یاسایە دەرچووێنرا، كێ لەگەڵ ئەوەیە؟ ٥٧ كەس، كەواتە بە زۆرینەی دەنگ ئەوە پەسەند كرا، ئێستا كۆی یاسایەكە ئەوەی كە ئەمڕۆ تاوتوێمان كردووە و موناقەشەمان كردووە دەیخەینە دەنگدانەوە، تەبعەن دوایی لەلایەن لیژنەی یاساییەوە پێویست دەكات سیاغەی كۆتایی بگاتە دەست دەستەی سەرۆكایەتی، كۆی یاسایەكە دەخەینە دەنگدانەوە و پرۆژەی هەمواری سێهەمی یاسای سەرۆكایەتی هەرێمی كوردستان –عێراق كێ لەگەڵ ئەوەیە؟ لیژنەی یاسایی حازرە، د.فاڵا فەرموو.

بەڕێزد.فاڵا فرید ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی یەكەم:

كە لە دوو برگە پێكهاتبوو دەنگ درا لەسەر ئەوەی كە برگەی دووەم لا ببرێت، لابردرا، بەو شێوەیە ماددەكە دادەڕێژرێتەوە:

ماددەی یەكەم:

پاش ناونانی لەلایەن پەرلەمانی كوردستانەوە كاندیدی سەرۆكی ئەنجومەنی وەزیران رادەسپێردرێت بۆ پێكهێنانی كابینەی وەزاری لە ماوەیەكدا كە لە (٣٠) رۆژ تێپەر نەكات.

ماددەی دووەم:

پێویستە لەسەر لایەنە پەیوەندیدارەكان ئەم یاسایە جێ بەجێ بكەن.

ماددەی سێیەم:

کار بە هیچ دەق و یاسایەکی دیکە ناکرێت پێچەوانە بڕیت لەگەڵ بڕگەکانی ئەم یاسایە.

ماددەی چوارەم:

هاتە هەموار کردن بەم شێوەیە:

ئەم یاسایە لە ڕۆژی دەرچوونیەوە جێ بەجێ دەکرێت و لە رۆژنامەی فەرمی وەقائیعی کوردستان بلاّو دەکرێتەوە.

هۆیەکانی دەرچووانڈنی

بە مەبەستی گونجاندن لەگەڵ سیستەمی سیاسی، دیموکراتی پەرلەمانی ئەم یاسایە دەرچوێندرا.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

زۆر سوپاس، بۆ سەرۆکی لیژنەی یاسایی، ئێستا کۆی پرۆژە یاسایەکە دەخەینە دەنگدانەوە، کاك بەیار نوقتەی نیزامیت هەیە؟ فەرموو.

بەڕێز بەیار طاهر سعید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیارەك مە دابوو کو ماددەیەکی هەمی بهێتە گۆڕدن، بزانم هاتە بەرچاڤکرن یان نا؟ چونکی بڕاستی بەو شێوەیێ بێ، بڕگا ئێکی ژ ماددێ ١٢ من داخاز کربوو کو راسپاردنا کاندیدێ سەرۆکی فراکسیۆنێ، چونکی بڕاستی ئەڤ ئیقتراحە ڤێ گاڤێ هاتیە دانان، دیتنا من غموزا تێدا هەی، ..... .

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

کاك بەیار، هەموو پێشنیارەکانمان خستە دەنگدانەوە، ئەو پێشنیارەی سەبارەت بە هەر بڕگەیەك زۆرینە بە دەست بهێنێ پێشنیارەکانی تر ڕەچاو ناکرێن، بۆیە ئەو پێشنیارەیان زۆرینەی بە دەست هێنا کە بەم شێوەیە بمێنێتەوە، پاش ناونانی لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە کاندیدی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران ڕادەسپێردێت بۆ پێکهێنانی کابینەی وزرای لە ماوەیەك دا کە لە ٣٠ ڕۆژ تێپەڕ نەکات، کۆی پرۆژە یاسایەکە دەخەینە دەنگدانەوە کێ لەگەڵیەتی دەست بەرز بکاتەوە تکایە، ٧٤ ئەندام لەگەڵیەتی، کێ لەگەڵی نیە؟ ٢ کەس، کەواتە ئەم یاسایە پەسەند کرا، پیرۆزبایی لە خەڵکی کوردستان دەکەین بۆ پەسەند کردنی ئەم یاسایە، کاك عمر نوقتەی نیزامیت هەیە؟ فەرموو.

بەڕێز عمر عینایەت حەمە:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پیرۆزبایی دەکەم، بەڵام کە بڕگە بە بڕگە دەنگی لەسەر درا، پێویست ناکات سەرجەمی یاسایەکە دەنگی بۆ بدرێتەوە.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

بە پێی پەیڕەو پێویست دەکات و تیایەتی، بەڕێز جێگری سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان، ڕوون کردنەوەیەکی هەبوو سەبارەت بە سیستمی زۆرینە و ڕاسپاردنی کاندیدی یەکەم و ئەوانە، کاك جعفر فەرموو.

بەڕێز جعفر ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، حەقیقەت من بە پێویستی دەزانم ئەو ڕوونکردنەوە لەسەر ئەو مەسەلەیە بدەم، چونکە پێشتر بڕای بەڕێزم سەرۆکی پەرلەمان ڕەئی خۆی شەخسی لەم بارەیەوە دا، حەقیقەتیش ئێمە دەستەی سەرۆکایەتی دیارە پێشتریش واکراوە وڕەئی خۆیان داوە لەسەر ئەم مەنەسەیە، ئەگینا خۆ من لەگەڵ ئەوەمە دەستەی سەرۆکایەتی تەنیا بۆ مەسەلەی پەیڕەوی ڕوون کردنەوە بدەن، لە مەسائیلی تر خۆ بپارێزن، مەسەلەی لیستی زۆرینە و زۆرینەی پەرلەمانی حەقیقەت، یەعنی مەسەلەیەکی شاراوە نییە، زۆرینە تا دەگاتە ناو پەرلەمان ئەوەیە.

مەبەست لەو زۆرینەیە، لیستی زۆرینەیە، ئەوجا ئەو لیستە ڕێك دەکەوێ لەگەڵ لیستەکانی تر ئەوە مەسەلەیەکە دەکرێت پێش بێنە ناو پەرلەمان ڕێك بکەون، بەڵام کە هاتنە ناو پەرلەمان لیستی زۆرینە لە یەکەم دانیشتنی پەرلەمان تەنیا ئەم تەقلیدە دووجار پەیڕەو کراوە، یەك لە ئەڵمانیا لە ٢٠٠٥ و دووەم لە عیراق ئەمە پەیڕەو کراوە لە ٢٠١٠، هەردووکیشی لە ئەوروپا ئەشکالیاتی لێ دروست نەبوو، بەڵام لە بەغدا ئەشکالیاتی یەکجار یاسایی و دەستووری زۆر گەورەی لێ دروست بوو.

لەبەرئەوە ئێمە بە حەقیقەت ئەوەی من قەناعەتم پێیە دەگونجێ لەگەڵ بارودۆخی ئێمەی هەرێمی کوردستان ئەمەیە لیستی زۆرینەیە، لیستی زۆرینە هەوڵ دەدات لیستەکانی تر لەگەڵی ڕێك بکەون لەسەر یەك بەرنامە لەناو پەرلەمان و ناوهێنان و تەکلیف کردن پرۆسەکە دەست پێ دەکات بەڕای من ئەوە گونجاوترە بۆ هەرێمی کوردستان، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

زۆر سوپاس بۆ جێگری سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان، بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان بە پێی ڕێککەوتنی دەستەی سەرۆکایەتی دانیشتنەکەمان ئەمڕۆ هەڵدەگرین بۆ سبەی کاتژمێر ١١ ی سبەی، بڕگەکانی تری بەرنامەی کاری دانیشتنی پەرلەمانی کوردستان تەواو دەکەین، زۆر سوپاس.

فخرالدین قادر	**جعفر ابراهیم ئێمینکی**	**د. یوسف محمد صادق**
سکرتێری پەرلەمانی	**جێگری سەرۆکی پەرلەمانی**	**سەرۆکی پەرلەمانی**
کوردستان – عێراق	**کوردستان – عێراق**	**کوردستان - عێراق**

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

راست دەکەی، بەڵام ئێتر کێشەیەك هەیە لە بەینی خۆتان هەر پێمان چارەسەر نەکراوە ئێمە، ئێستا لە تەوەری دووەمی بەرنامەی کار داین ئەگەر قسەیەك نەبێ دەست دەکەین بە پرۆسەی ناونانی سەرۆکی حکومەت و جێگری سەرۆکی حکومەت، پێموابێت کەس دەستی بەرزناکاتەوە، قسە لەسەر تەوەری دووەمی بەرنامەی کار ناونانی سەرۆك و جێگری سەرۆك، نوقتەی نیزامی فەرموو کاك رابوون.

بەڕێز رابوون توفیق معروف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر بۆمان روون بکەیتەوە، ئایا قسەکردن لەسەر ئەم بابەتە لە دوای ناونانەکە دەکرێت؟ یان لە دوای ناو هێنانی بەڕێزەکان دەکرێت؟ یان لە پێش ناو هێنانی بەڕێزەکان دەکرێت؟ سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

لە دوای ناو هێنان هیچ پێویست بە قسەکردن ناکات، ئێستا چەند کەس قسەی هەیە با ناوی خۆی بنووسێ؟ دوو کەس، بەڵێ کاك فرسەت فەرموو نوقتەی نیزامی.

بەڕێز د.فرست صۆفی علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بە پێی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان و ئەوەشی لە یاسای پەرلەمانی کوردستاندا هاتووە ئێمە لە پەرلەمانی کوردستان کاتێك کە باسی تەسمیە و تەکلیف دەکرێ ئێمە تەنها دەنگی بۆ دەدەین، بۆیە ئێمە ماوەیەکی زۆرە چاوەڕوانی ئەو سازدانە و ئەو رێکەوتنە دەکەین، ئەگەر قەبولی بکەی، من پێموایە لەم قۆناغە بۆ ئەوەی ئەم سازدانە بە سەلامەتی تێپەڕێ یەکسەر دەست بە پرۆسەی دەنگدان بکرێت، نەك دەرگای گفتوگۆ بکرێتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێمە لە سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان داوای ئەوەمان لە فراسیۆنەکان کرد، لەبەر ئەوەی وتوویژەیکی زۆری لەسەرکراوە، کە هەوڵبدرێ ئەم پرۆسەیە بە شێوەیەکی وا تێپەڕێ کە هیچ کێشەو گرفتێکی نەیەتە رێ، هەروەها قسە نەکرێ و ئەگەر قسەش کرا زۆر بە کورتی قسە بکرێ و نوێنەرایەتی فراسیۆنەکان قسە بکەن، بەڵام بەڕێز د.فرسەت ئەمە یەکێکە لە صەلاحیەتەکانی پەرلەمانی کوردستان کە بریتیە لە ناونان، هەر صەلاحیەتێکی پەرلەمانیش دەرگای گفتوگۆکردنی لەسەر والاّ دەکرێت، بەڵام هیوادارین زۆر بە کورتی و زۆر بەکەمی قسە بکەن، شەش کەس ناوی خۆی نووسیوە، بەڕێزان (رابون توفیق معروف، علی حمە صالح، شوان قەلاّدزەیی، د.شێرکۆ جودت، ئایدن معروف، ئاری هەرسین، فەرهاد سەنگاوی)، فەرموون زۆر بە کورتی کاك رابوون.

بەڕێز رابوون توفیق معروف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە پێشەوە خۆشحاڵی خۆمان دەردەبڕین بۆ ئەوەی کە دواجار بە هەوڵی دڵسۆزان، بە هەوڵی ئەوانەی کە لە خەمی نیشتیمانەکەمانن، پڕۆسەی ناونانی کاندید بۆ سەرۆکی حکومەت و کابینەی داهاتووی لەگەڵ جێگرە بەڕێزەکەیدا پشتیوان بە خوای گەورە دەچێتە سەر خەتی ئاسایی خۆی، لەم بارەوە ئێمە خۆشحاڵین، بەاڵم وا چاوەڕێ دەکرێ کە ئەمڕۆ ناونانی کاندید بۆ سەرۆکی حکومەت و جێگرەکەی بنرێ، ئێمە پێمانوایە ئەمە بارودۆخێکی نا ئاساییە لە هیچ تەجروبەیەکی دیموکراتی حاڵەتێکی لەم جۆرەمان نییە، گوزارشتێکی ئاشکرایە لە دوو ئیدارەیی لە هەرێمی کوردستان، ئێمە لە پەرلەمانی کوردستان چاوەڕوانین لەو خولەی پەرلەمانە لە پەرلەمانتارە بەڕێزەکان کە کاری جیدی بکەین بۆ نەهێشتنی کاریگەریەکانی شەڕی ناوخۆ و دوو ئیدارەیی لە هەرێمی کوردستان نەك تۆخی بکەینەوە لە ئێسادا کە مادام ئەمڕۆ قەرارە ناونانەکە بکرێ، ئێمە چاوەڕوانیمان ئەوەیە کە بەڕێز سەرۆکی هەرێم یاسا هەموارکراوەکەی سەرۆکایەتی هەرێم ئیمزا بکات و، راسپاردنی سەرۆکی حکومەت بە گوێرەی یاسا هەموارکراوەکە بە ڕێوە بچێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز علی حەمە صالح فەرموو.

بەڕێز علی حمە صالح:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە ئێمە هەموومان وا چاوڕێمان دەکرد دەستپێکی کابینەی هەشت هەنگاونان بێ بە ئاراستەی نەمانی نەهێشتنی دوو ئیدارەیی و بۆچوونیشمان وابوو کە نەمانی نەهێشتنی دوو ئیدارەیی رەنگە نیگەرانی کەسێك یاخود گرووپێکی لێ بکەوێتەوە، بە داخەوە رەخنەی ئێمە سەرەتا ئاراستەی بەڕێز سەرۆکی هەرێم بوو، ئەوەبوو کە دەبوو واژووی لەسەر ئەو یاسایە بکردایە بۆ ئەوەی هەنگاوێك بنێین بە ئاراستەی نەمانی دوو ئیدارەیی، هەروەها رەخنەی دووەمیشمان ئاراستەی دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان بوو کە دەبوو لە کاتی خوێدا ئەو جەلسەیەی تەواوکردایە، سەبارەت بەوەی کە ئەم دۆخە بەم شێوەیە تێپەڕ دەبێ، ئێمە پێمانوایە ئەمە جگەلە سیمایەکی دوو ئیدارەیی هیچی تری تێدا نییە، هەموو سەرەنج رەخنەکانی ئێمەش ئاراستەی هیچ کەس و لایەن و گروپێکی سیاسی دیاری کراو نییە، تەنها ئاراستەی ئەو سیستەمەیە و ئاراستەی ئەو یاسا خراپانەیە کە لە رابردوودا داڕێژراونەتەوە کە سیمای دوو ئیدارەیی بە هەرێمی کوردستان دەبەخشێت، خاڵێکی تر نارەزایی و مان گرتنی ئێمە لە بەردەم پەرلەماندا دژی هیچ کەسێکی دیاری کراو نەبووە بوترێ زۆرینە لە هیچ شوێنێکی دونیا نەبووە دژی کەمینە مان دەگرێ، بەڵکو مان گرتنی ئێمە داوا بووە لە سەرۆکی هەرێمی کوردستان کە هەنگاوبنێ بە ئاراستەی سڕینەوەی دوو ئیدرەیی، فشاربووە لەسەر سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان دانیشتن لەو بارەیەوە بکات، من پرسیارێکم

هەیە هەم بۆ ئێوە و هەم بۆ یاسا ناسانیش کە زۆرباش دڵنیاین ئەوەی ئێمە کردمان هیچ لادانێکی یاسایی تێدانەبوو ئەو هەڵوێستەی وەرمان گرت، بەڵام لەلایەن هەندێك کەسەوە کە گوایە یاسا ناسن وا تەفسیرکرا کە ئەو هەڵوێستەی ئێمە دژی بنەمای یاساییە، بۆیە دیسانەوە تەکید دەکەمەوە ئەوەی ئەمڕۆ دەڕوا جگەلە سیمای دوو ئیدارەیی هیچی دیکە نییە و پێویستە ئێمە وەکو خۆمان بە جورئەتەوە هەنگاو دەنێین بۆ ئەوەی کە ئەم سیمای دوو ئیدارەییە هەلگیرێت لە هەرێمی کوردستان، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان، بەڕێز کاك ڤەمان ئەندامی پەرلەمانی کوردستان مافی خۆیەتی بیر و راکانی خۆی سەبارەت بەو پرسەی کە لەبەرنامەی کاردایە بخاتە روو، بۆچی بەزۆر گرێدراوە بە بەرنامەی کاری ئەمڕۆ؟ بۆچی گرێدراو نییە؟ ماددەیەکی یاساییم بۆ بێنە؟ ئێوە فێر بوون تەعلیق لەسەر رەئی یەکتر دەدەن، تکایە تەعلیق لەسەر رەئی یەکتر مەدەن، فەرموو کاك بەیار.

بەڕێز بەیار طاهر سعید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیتنا من ژی سەرپێچیا قانونی هاتە کرن، چونکی ئەڤ هەموارا یاسایێ هەتا نوکە نەبوویە، تەکلیفا سەرۆکی حکومەتی و جێگری هەتا نوکە یاساییە دڤێتن بە یاسایی بە رێوە بچیتن....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڵێ، جێبەجێی دەکەین ئێستا، پێموابێت نوقتە نیزامیەکان دووبارەن، لەبەر ئەوە تکایە با قسەکان بکرێ و پڕۆسەکە جێبەجێ بکەین، نەك ئەوەی کە تەعلیق لەسەر قسەی ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان بدەین، فەرموو د.شوان قەلادزەیی.

بەڕێز عمر مصطفی (شوان قەلادزەیی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ناونانەکە ئەمڕۆ دەکرێت، بەڵام وا باشە لە جێی خۆیدایە کە دەستەی سەرۆکایەتی هەروا بە هەونتەیی سەیری ئەو بابەتە نەکات، یەعنی رووبەرووبونەوەیەك بدات بۆ خەڵکی کوردستان کە هۆیەکانی ئەم هەموو دواکەوتنە چییە؟ بەبێ ئەوەی ئیستفزازی هیچ کەسێك بکرێت، خاڵی دووەمیان ئەم هەموو هەوڵانەی پەرلەمانتاران و فراکسیۆنەکان بۆ هەموارکردنەوەی بڕیاری دەستەی سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان، بەڵام دوا کەوت کە ئیمزایەکە دوا کەوت واتە ئەمە هەوڵێکە بۆ بەردەوامی ئەو دوو ئیدارەییەی کەوا کە کاك عەلی حمە صالح ئاماژەی پێ کرد، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز شێرکۆ جودت فەرموو.

بەڕێز شێرکۆ جودت مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە هەندێك لە ئاژانسەکانی هەواڵ کەمن تەبعەن، بەس باسیان لەوە کردووە گوایە سەرۆکی هەرێم ئیمزای کردووە لەسەر ئەو شتە، جا تەبعەن ئێمە پێمانوایە کە وانییە، چونکە بە فەرمی نەبووە و پێشمان وانییە راست بێت، بەڵام پرسیارەکە لە جەنابتان ئەوەیە ئایا بەڕێزتان هیچ شتێکی فەرمیتان پێ گەیشتووە لەسەر ئەمە؟ یان نا؟ سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

نەخێر، هیچ شتێکی فەرمیمان بەدەست نەگەیشتووە، ئێمە ئیش لەسەر رەئی کەناڵەکانی راگەیاندن و رەئی نا فەرمی ناکەین، ئەو پرۆسەیە دەبێ بە شێوەیەکی فەرمی بڕوا، تا ئێستا بە شێوەیەکی فەرمی ئەوە یەکلا نەبۆتەوە کە یاسای هەموارکردنی سێیەمی یاسای سەرۆکایەتی هەرێم پەسەندکرابێت، بەڕێز ئایدن معروف فەرموو.

بەڕێز ئایدن معروف سلیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر ئەمڕۆ هەردوو کاندیدی سەرۆك و جێگری سەرۆك ئامادەیە بۆ ناونان ئێمە وەکو پێکهاتەی تورکمان پشتگیری لەو هەنگاوە دەکەین، پەڵە بکرێت لە پێکهێنانی کابینەی هەشتەم، هەروەها ئەمەش ختوەیەکی ئیجابییە بۆ ئەم مەرحەلەیە، من لێرەدا ئەوەش بە باشی دەزانم وەکو ماف خۆمان دەزانم کە دەبووابە لەم ئیتیفاقیە سیاسیەدا پۆستی جێگری دووەم بۆ تورکمان دەست نیشان کرابایە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز ئاری هەرسین فەرموو.

بەڕێز ئاری محمد عبدالرحیم (ئاری هەرسین):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مەسەلەی یەکەم ئەو بۆچوونانەی کە دەڵێت بەڕێز سەرۆکی هەرێمی کوردستان پێویستە بە پەلە پەل ئەو قانونەی کە ئێمە هەموارمان کردەوە جەنابیان ئیمزای بکات، ئەمە لە راستیدا نەبینینی ئەو حەقیقەتەیە کە سەرۆکی هەرێمی کوردستان حەقی قانونی خۆی هەیە و لە ماوەی (١٥) رۆژدا ئەوە بکات، ئیتر ئەم تەزریق کردنەو ئەم پەلە پەلەی کە هەندێك کەس پێویستە بکرێ بە بۆچوونی من لە دەرەوەی ریچکە قانونیەکەیە، ئەو قانونەش هەر ئەم پەرلەمانە داینناوە، ئینجا ئەگەر ئێمە پێمانوایە (١٥) رۆژ زۆرە ئەوە دەکرێت ئەو برادەرانەی کەوا بیر دەکەنەوە پێشنیارێك بکەن بۆ بەڕێزتان کە ئەو قانونە هەموارکرێتەوە، مەسەلەیەکی تر ئەم کابینەی هەشتەمە بە ئاراستەی یەك رێزی نیشتیمانی و نەهێشتنی سیمای دوو ئیدارەیی ئیش دەکات، باشترین بەڵگەش بۆ ئەوە ئەوەیە لەم کابینەیەدا رەنگی جیاواز لە کابینەکە هەیە، لەو لایەنانەی کە لە فەترەی پێشوودا لە ئۆپۆزسیۆن بوون، بەڵام ئێستا لەگەڵ دوو لایەنە

سەرەکییەکەدا کە یەکێتی و پارتییە بە یەکەوە حوکمی ئەم ولاتە دەکات، ئەمەش مەعنای ئەوەیە هەواڵێکی خۆشە بۆ خەڵکی کورستان بە پێچەوانەی دروست کردنی ئەو فەزایەی بەخشینی نا ئومێدی بە خەڵکی کوردستان کە هیچ هیوایەکیان نەبێت کە ئەم کابینەیەش هیچ فەرقێکی نابێت بە کابینەکانی تر، هەر دوو ئیدارەیی دەبێت ئەمە تێکدانی فەزایەکی سایکولۆژیە کە لە قازانجی یەك ڕێزی نیشتیمانی ئێمە نییە، هۆیەکانی دواکەوتنی حکومەت کە دەڵێن بۆ خەڵکی ڕوون بکەینەوە، زۆر کورتی دەکەمەوە جەنابی سەرۆکی پەرلەمان، ئەوەی کە دەڵێن بۆ خەڵکی ڕوون بکەینەوە هەموومان لە ڕاگەیاندەکان ڕەئی خۆمان داوە لەسەر ئەوە، هەموشمان دەزانین هۆکاری دواکەوتنی ئەم کابینەی هەشتەمە هەموومانین بە یەکەوە هەموو لایەنە سیاسیەکان ئیتر لایەنێك کەم و لایەنێك زۆر، بەراستیش پێویست ناکات لەوە زیاتر بچینەوە سەر ئەو بڕیارنانەی کە لە ڕابردوودا بوون، ئێمە لە ئەمڕۆدا زۆرمان پێویست بە یەك ڕێزی نیشتیمانی و بە زووترین کات پێکهێنانی کابینەکەیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز فەرهاد سەنگاوی فەرموو.

بەڕێز فەرهاد حمە صالح (فەرهاد سەنگاوی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، لە ڕاستیدا پێویستە هەموومان کار بکەین بۆ نەمانی دوو ئیدارەیی و، خوا بکات نەبێ بە سێ ئیدارەیی، لە ڕاستیدا ئەم حکومەتە حکومەتی بنکە فراوانە و هەموو حیزبەکان تێیدا بەشدارن، بۆیە هیوادارین بە شێوەیەك قسە بکرێت کە گیانی هەڤاڵیەتی و نزیك بوونەوە بۆ هەموومان جێبەجێ بکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو مدینە خان.

بەڕێز مدینە ایوب احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەکو ئەز دبینم ئەڤ دانوستاندنە گەلەکا زێدەیە، ئیدی بەرنامێ کاری چەند خالێت مای بەحس لێ نەهاتاکرنێ، دڤێت تو کاتێ دانوستاندنێ بە حیسابدا وەرگری کاتێ بەرنامێ کارێ نەهێتە درێژکرن لەسەر حیسابا دانووستاندنێن زێدە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر ڕاستە، فەرموو کاك عادل.

بەڕێز عادل عزیز شکور:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

واللە هەر بۆ ڕاست کردنەوەی ئەو بەڕێزانە لەسەر قسەکانی کاك عەلی هەندێك مولاحەزاتیان دا.....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

پێویست ناکات، نوقتەی نیزامت داوا کردووە، دەبێ بە پێی پەیڕەو بێت، کاك عادل ببووڕە قسەکەم پێ بڕی، داوای لێبوردن دەکەم، بەڵام ئەندامی پەرلەمان نابێ قسە لەسەر قسەی هیچ ئەندامێکی تری پەرلەمان بکات، ڕێمان نەدا قسە لەسەر قسەکانی کاك عەلی بکرێ بە وازحی، بەڵام بەڕێزیشت مافی ئەوەت نییە وەڵامی ئەندامانی تری پەرلەمانی کوردستان بدەیتەوە، ئێستا داواتان لێ دەکەین کێ کاندیدی هەیە بۆ پۆستی سەرۆکی حکومەت و جێگری سەرۆکی حکومەتی هەرێمی کوردستان؟ کاك ئومێد فەرموو.

بەڕێز ئومێد عبدالرحمن (ئومێد خۆشناو):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، سەرەتا سوپاس بۆ خودای گەورە، سوپاس بۆ سەبرو تەحەمولی خەڵکی کوردستان کە لە ماوەی ڕابردوودا سەبرو تەحەمولی زۆریان گرت لە پێناو پێکهێنانی ئەو حکومەتە کۆدەنگە، بنکە فراوانە، یەك ڕێزی نیشتیمانییە، کە ئێمەش لە پەرلەمانی کوردستان لە (٦/ ١١/ ٢٠١٣)، لە یەکەم دانیشتندا لەو خولەی پەرلەمان داوای ئەو کاتەمان هەم لە خەڵکی کوردستان و هەم لە دەستەی سەرۆکایەتی کرد کە لەبۆ ئەو تەوافوقەی کە ببێتن، حکومەتی ئایندە حکومەتی هاوولاتی و حکومەتێکی کۆدەنگی بنکە فراوانی نیشتیمانی بێتن، ئێمە تەواوی فراکسیۆنەکانی پەرلەمانی کوردستان گەیشتینە تەوفوقێك دوای ئەوەی کە لیژنەی دانوستکاری هەموو حیزبەکان چەندین دانیشتنیان کرد، ئێستا وەکو تەواوی فراکسیۆنەکانی پەرلەمانی کوردستان بۆ ناونان لە سەرۆك وەزیرانی کوردستان و جێگری سەرۆك وەزیرانی کوردستان ڕێککەوتووین لەسەر ئەوەی کە هەم یەکەم: بەڕێز (نێچیرڤان ادریس بارزانی) کاندیدی سەرۆك وەزیرانی کابینەی هەشتەمی حکومەتی هەرێمی کوردستان، ناوەکە پێشکەش بە بەڕێزتان دەکەین، هەروەها دووەم: بەڕێز (قوباد جلال تاڵەبانی) کاندیدی جێگری سەرۆك وەزیرانی هەرێمی کوردستان کابینەی هەشتەمە، کە تەواوی فراکسیۆنەکانی پەرلەمان لە سەری ڕێککەووتووین، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز کاك ئومێد ڕایگەیاند کە کاندیدی فراکسیۆنەکان بۆ پۆستی سەرۆکی حکومەت بریتیە لە بەڕێز (نێچیرڤان ادریس بارزانی)، هەروەها کاندیدی فراکسیۆنەکان بۆ پۆستی جێگری سەرۆکی حکومەت بریتیە لە بەڕێز (قوباد جلال تاڵەبانی)، کێ کاندیدی تری هەیە؟ باس لەوە دەکرێ کە کاندیدی تەوافوقی نیشتیمانییە، فەرموو مامۆستا رابوون.

بەڕێز رابوون توفیق معروف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تەوافوقی نیشتیمانی، ببووڕە، لەسەر ئەوە ڕێککەوتووین کە برایانمان لە پارتی دیموکراتی کوردستان کاندیدیان دەبێ بۆ سەرۆکی حکومەت، بەڵام ئەوەی کێ دەبێت بە کاندیدی پارتی دیموکراتی کوردستان بۆ

سەرۆکی حکومەت پەیوەندی بە خۆیانەوە هەیە، تەوافوقی نیشتیمانی لەسەر ئەوە هەیە کە برایانمان لە یەکێتی نیشتیمانیی کوردستان کاندیدیان دەبێ بۆ جێگری سەرۆکی حکومەت، بەڵام ئەوەی کە یەکێتی نیشتیمانیی کوردستان کێ هەڵدەبژێرن ئەوە پەیوەندی بە خۆیانەوە هەیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کەواتە ئەوە راست دەکەینەوە، کاندیدی تەوافوقی نیشتیمانی بەم شێوەیە کە باس کرا، کەس کاندیدی تری هەیە؟ کاندیدی تر نییە، بەڵێ د.شێرکۆ فەرموو.

بەڕێز شێرکۆ جودت مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەر وەکو باس کرا کە مادام تەوافوقی نیشتیمانییە کەوابێ دەبێت کاندیدی فراکسیۆنی سەوز خۆیان دەربببڕن کە کێیان دیاری کردووە، نەك ئەوەی کە سەرۆکی فراکسیۆنی زەرد ناوی....

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەوە کێشە نییە، بۆ ئێمە وەکو سەرۆکایەتی پەرلەمان ئەوە کێشەیەك نییە، ناوەکان تەرح دەکرێ و ئەوە دەخرێتە دەنگدانەوە، بەڕێز کاك ابو کاروان فەرموو.

بەڕێز عبدالرحمن فارس (ابو کاروان):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێموایە بە کارهێنانی وشەی تەوافوقی نیشتیمانی لە جێی خۆیدا نییە، تەوافوقی ئەو پێنج لایەنەیەیە کە لە نێو خۆیاندا ئەو تەوافوقەیان کردووە، هەروەها پێموایە ئەو حکومەتە حکومەتی کابینەی بنکە فراوان نییە، چونکە لە ساڵی (١٩٩٢) چوار حیزبی ئەساسی لە کوردستان بەشداریان کردووە لە حکومەت ئەم جارە ئێستا باسیان نییە لە بەشداری، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڕێز کاك شوان فەرموو.

بەڕێز عمر مصطفی (شوان قەلادزەیی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

کە باس لە تەوافوقی نیشتیمانی دەکرێ واتە لە کوردستاندا هەموو ئەو لایەنانەی کە لە (٢٠١٣/٩/٢١) سەرکەوتنیان بە دەست هێناوە، وجودی خۆیان لەو حکومەتە بینیبێتەوە ئیتیفاقی لەسەر کرایە، بەڵام کۆمەڵێك لایەنی سەرەکی نەك خەباتی دوای راپەڕین، لە پێش راپەڕیندا وجودیان هەبووە لەو کابینەیەدا بەشدار نین و هیچ پرس و رایەکیان پێ نەکراوە، کاندیدەکانیش هەردووکیان کاندیدی لیستی سەوز و لیستی زەردن، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

پێویست بەوە ناکات ناوی تەوافوق بێنین، باشە، ئێستا ڕوون کردنەوە دەدەم لەسەر ئەوە، کاك علی فەرموو نوقتەی نیزام.

بەڕێز علی حمە صالح:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

یەك ڕاست کردنەوە کاك ئومێد وتی کاندیدی فراکسیۆنەکان هەمووی بۆ سەرۆك و جێگر، ئێمە بۆ سەرۆك ئیتیفاقمان کردووە، بەڵام بۆ جێگر کەس قسەی لەگەڵ ئێمە نەکردووە هەتا وەکو ئیتیفاقی لەسەر بکەین، بۆیە تکا دەکەم ئەم موستەڵەحە ڕاست بکرێت، سوپاس.

بەڕێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەمڕۆ لە دانیشتنی فراکسیۆنەکاندا باس کراوە، دانیشتنێکی فراکسیۆنەکانمان کرد لە سەرۆکایەتی پەرلەمان لەو دانیشتنەدا باس کرا، مامۆستا مەڕوان گەلاڵی فەرموو.

بەڕێز حسین اسماعیل (مەڕوان گەلاڵی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە بەڕاستی ئەو موستەڵەحاتانە کە بەکاردێن، قەناعەتم وایە زیاتر وەکو بڵێی قەزیەك نییە کە بە ئەنقەس بێتن، بۆ ئەوەی کە ئەم ئیتیفاقە سیاسییەی کە کراوە لەنێوان لایەنە سیاسییەکان نەگوترێتن کە ئەو پێنج لایەنە سیاسیەیە، دیارە ئەو ئیتیفاقە کە کراوە بۆ پێکهێنانی حکومەتی بنکە فراوان، بەگوێرەی ئیستیحقاقی ئینتیخابی بووە، ئەو ئیستیحقاقی ئینتیخابی سەرۆکی حکومەت بەر برادەرانی پارتی کەوتووە، جێگرەکەی بەر برادەرانی یەکێتی کەوتووە، بۆ دیاریکردنی کاندیدەکان وەکو برای بەڕێزم کاك ڕابوون باسی کرد، شەخسەکان خۆیان دیاری دەکەن، ئەوە نەخرێتە پاڵ ئەوەی کە بڵێین کاکە هەر پێنج فراکسیۆنە براوەکە دانیشتوون کە کاندیدی سەرۆك و جێگریشیان دیاری کردووە، ئێمە لەدانیشتنی فراکسیۆنەکان قسەمان لەیەك شت کرد، کە ئێمە حەوت مانگە چاوەڕێی ئەو هەلە دەکەین کە ئەو کابینەیە ناوبندرێتن، ناوەکانیان هێناوە و وتوومانە دەنگی پێدەدەین و قسەی لەسەر دەکەین،.....

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

دەزانی پێویست ناکا، ئێستا ئێمە کاندیدمان پێویستە بۆ پۆستی سەرۆکی حکومەت، کاندیدمان پێویستە بۆ پۆستی جێگری سەرۆکی حکومەت، حارز کراوە، کەسی تر نەبووە، تکا دەکەم یەعنی نوقتە نیزامی کۆتایی پێ بێنن، ئەمە بەم شێوەیە هەموو نوقتە نیزامییەك، نوقتە نیزامی تر بەدوای خۆیدا دەهێنێ، دەست بە پڕۆسەکە دەکەین، پڕۆسەکە ئەنجام دەدەین، ئێستا بەڕێز (نێچیروان ئیدریس بارزانی) کاندید کراوە،.....مەجالی قسەکردن بۆ هەموو ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان هەبوو، شەش ئەندام ناوی خۆی نووسیوە، قسەیان کردووە، قسەکانیان کۆتایی پێهات، نوقتەی نیزامی چی؟ بەڵێ فەرموو نوقتەی نیزامی، بەس دەبێ نوقتەی نیزامی بێ.

بەڕێز بەرزۆ مجید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەمە وێسگەیەکی مێژوویە، وا بەسەرمان تێپەڕنەبێ،....

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

باسی وێسگەی مێژوویی مەکە، باسی پەیڕەوی ناوەخۆ بکە.

بەڕێز بەرزۆ مجید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان:

ئەگەر قسە لەسەر کاندیدی کۆ دەنگی نیشتیمانیی دەکرێ، کێ رێی پێداوە یەك فڕاکسیۆن لێرە خۆی بکا بە خاوەنی راگەیاندنی کاندیدی نیشتیمانیی؟

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا وازمان لەوە هێنا، بەڵێ فەرموو کاك گۆران.

بەڕێز گۆران ئازاد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من ئەمڕۆ لەکۆبوونەوەی سەرۆکی فڕاکسیۆنەکان یەك، دوو تەوزیحم دا، دەمەوێ لێرە بیڵێمەوە، ئێمە لە کۆبوونەوەی سەرۆکی فڕاکسیۆنەکان، بڕیارمان دا کۆبوونەوە بکەین لەگەڵ دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان، بۆ ئەوەی لەوێ لەسەر هەندێ شت ئیتیفاق دەکەین، خۆ ئەگەر ئیحترامی کۆبوونەوەی فڕاکسیۆن لەگەڵ سەرۆکی پەرلەمان لەبەر چاو ناگیرێ زەروور نییە هیچی تر کۆبوونەوەی سەرۆکی فڕاکسیۆنەکان بکرێ، ئەمە یەك، ئەمەی ئێستا قسە کرا، لەکۆبوونەوەی سەرۆکی فڕاکسیۆنەکان قسە کرا، کەناوی سەرۆك و جێگر تەرح دەکرێ، هەر ئەندامێکی پەرلەمانی بەڕێز، هەر فڕاکسیۆنێك تێبینی هەیە، گوتمان لەگەڵ قسەکردنیش نین، بەڵام پڕۆسەکە ئەوەی د. فرست گوتی دەتوانێ دەنگی پێ نەدا، ئەم موستەڵەحانەی تر کۆدەنگی نیشتیمانیی و هی هەموو هێزەکانە، یەعنی هەموو هی هێزە سیاسیەکان نییە، هەموو هێزە سیاسییەکان بەشداری موفاوەزە بووین، ئەوەی گەیشتۆتە نەتیجە ئێستاکە سەرۆکی حکومەت (بەڕێز نێچیروان بارزانی)یە، ئێمەش وەك فڕاکسیۆنی سەوز (قوباد تاڵەبانیمان) پێشنیار کردووە، ئێستا دەیخەیە دەنگەوە، ئەوەی رازییە دەنگی پێ بدا، ئەوەی ناڕازییە حەقی خۆیەتی وەك ئەندامی پەرلەمان دەنگی پێ نەدا، سوپاس.

بەڕێز یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێمەش ئێستا ئەوە دەکەین، پڕۆسەی دەنگدان ئەنجام دەدەین، بۆ ناونانی سەرۆکی حکومەت و جێگرەکەی، کێ لەگەڵ ئەوەیە کە بەڕێز (نێچیروان ئیدریس بارزانی) ناو بندرێ لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە وەك کاندید بۆ پۆستی سەرۆکی حکومەتی هەرێمی کوردستان؟ با دەست بەرز بکاتەوە، زۆر سوپاس، (٩٩) ئەندام دەنگیان پێداوە، کێ لەگەڵی نییە؟ با دەست بەرز بکاتەوە، زۆر سوپاس، یەك ئەندام لەگەڵی نییە، کەواتە

بەڕێز (نێچیروان ئیدرس بارزانی) لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە ناونرا بۆ کاندیدی پۆستی سەرۆکی حکومەتی هەرێمی کوردستان، ئێستا بۆ پۆستی جێگری سەرۆکی حکومەت، کێ لەگەڵ ئەوەیە کە بەڕێز (قوباد جلال تالەبانی) ناوبندرێ وەك کاندید بۆ پۆستی جێگری سەرۆکی حکومەتی هەرێمی کوردستان؟ بادەست بەرز بکاتەوە، زۆر سوپاس، (٧٨) ئەندام دەنگیان پێداوە، کێ لەگەڵی نییە؟ تکایە دەست بەرز بکاتەوە، زۆر سوپاس، (٧) ئەندام لەگەڵی نییە، کەواتە بەڕێز (قوباد جلال تالەبانی) لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە ناونرا بۆ کاندید بۆ پۆستی جێگری سەرۆکی حکومەتی هەرێمی کوردستان، پیرۆزبایی لەهەردووکیان دەکەین، ئێمە بەنووسراوێکی فەرمیش بەڕێز سەرۆکی هەرێم لەمە ئاگادار دەکەینەوە، بۆ ئەوەی ئەویش رایان بسپێرێ بە پێکهێنانی حکومەتی داهاتوو، کەواتە ئەم بڕگەیەش لەبەرنامەی کار کۆتایی پێهات، ئێستا دەڕۆینە بڕگەی سێیەم لەبەرنامەی کاری ئەمڕۆی دانیشتنی پەرلەمانی کوردستان، کە بریتییە لە دەنگدان لەسەر پێشنیارەکان سەبارەت بە پڕۆژە بڕیاری هەموارکردنی ماددە (٣٨ و ٣٩) لەپەیڕەوی ناوەخۆی پەرلەمان، تکا لە سەرۆك و ئەندامانی لیژنەی یاسایی دەکەم کە بێنە شوێنی تایبەت، بۆ خوێندنەوەی پێشنیارەکان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان، هەروەکو بەڕێزتان ئاگادارن لەدانیشتنی پێشووی پەرلەمانی کوردستان ئێوە سەرجەم پێشنیارەکانی خۆتان سەبارەت بە ماددەی (٣٨ و ٣٩) لەپەیڕەوی ناوەخۆی پەرلەمانی کوردستان خستەروو، لەلایەن لیژنەی یاساییەوە نووسراوەتەوە، سیاغەی قانونی کراوە لەگەڵ سەرۆکی فراکسیۆنەکانی پەرلەمان، سەرۆکی لیژنەکانی پەرلەمانی کوردستان تاوتۆ کراوە، سەرجەم پێشنیارەکانتان دەخوێندرێتەوە، بەتایبەتی ئەو پێشنیارانەی کە زیاتر لەسێ کەس پێشنیاری کردووە، پێشنیارەکان یەك، یەك دەخەینە دەنگدانەوە، سەبارەت بەهەر پرسێك لیژنەی یاسایی پێشنیارەکانی ئێوە بەڕیزبەند دەخوێنێتەوە، پێشنیارەکان دەخەینە دەنگدانەوە، هەر پێشنیارێکیان سەرکەوتوو بوو، ئەوە پێشنیارەکانی تر سەبارەت بەو پرسە فەرامۆش دەکرێت، فەرموو بەڕێز سەۆرۆکی لیژنەی یاسایی.

بەڕێز د. فالاّ فرید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، خاڵی یەکەم کە پەیوەندیدارە بە هەمووارکردنەوەی ماددەی (٣٨) لەپەیڕەوی ناوەخۆ لەسەر داواکاری زیاتر لە(٣) ئەندام پەرلەمان، داوا کرا کە تەعریف لەبۆ لیژنەکان بێتە کردن، لەناو پەیڕەوی ناوەخۆدا، ئێمە دوای کۆبوونەوە لەرۆژی پێنج شەمە، لەگەڵ بەڕێز سەرۆکی لیستەکان، لەگەڵ سەرۆکی فراکسیۆنەکان، بەڕێزان سەرۆکی لیژنەکان گەیشتینە ئەو ئەنجامەی کە تەعریف کردن لەبۆ لیژنەکان کێشەمان بۆ دروست دەکا، چونکە تەعریف کردن، تەعریف دەبێ مانع بێ و جامع بێ، شامل بێ لەهەمان کاتدا، زیاترینی ئەو داواکاریانە لەلایەن بەڕێزانی ئەندامانی پەرلەمان بۆ تەعریف کردن، ئەوەبوو کە هەر لیژنەیەك بزانێ تایبەتمەندی ئەو چییە، واتە هەر لیژنەیەك بزانێ کاری